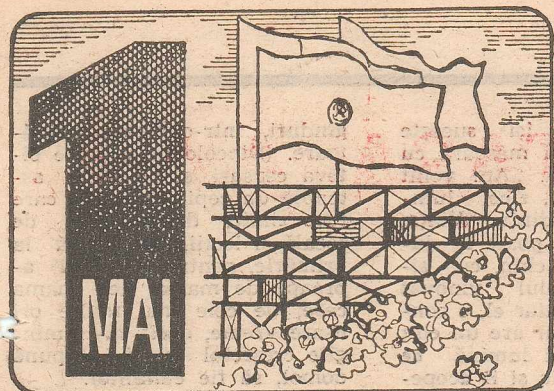

SALA
DE
LECTURĂ

flacăra

Săptăminal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

anul XXXVIII

14

(1763)
VINERI
7 aprilie

1989

Un mare adevăr pus în lumină de președintele Nicolae Ceaușescu:

PATRIOTISMUL SE CERTIFICĂ PRIN MUNCĂ ȘI CREAȚIE

Inițiul de Mai, marea sărbătoare revoluționară a muncii și solidarității celor ce muncesc, se impune, anul acesta, inimii și sufletului nostru, printr-o dublă semnificație: împlinirea a cinci decenii de la marea demonstrație patriotică, antifascistă și antirăzboinică de la 1 Mai 1939 și a unui veac de la declararea zilei de 1 Mai ca zi a solidarității internaționale a celor ce muncesc.

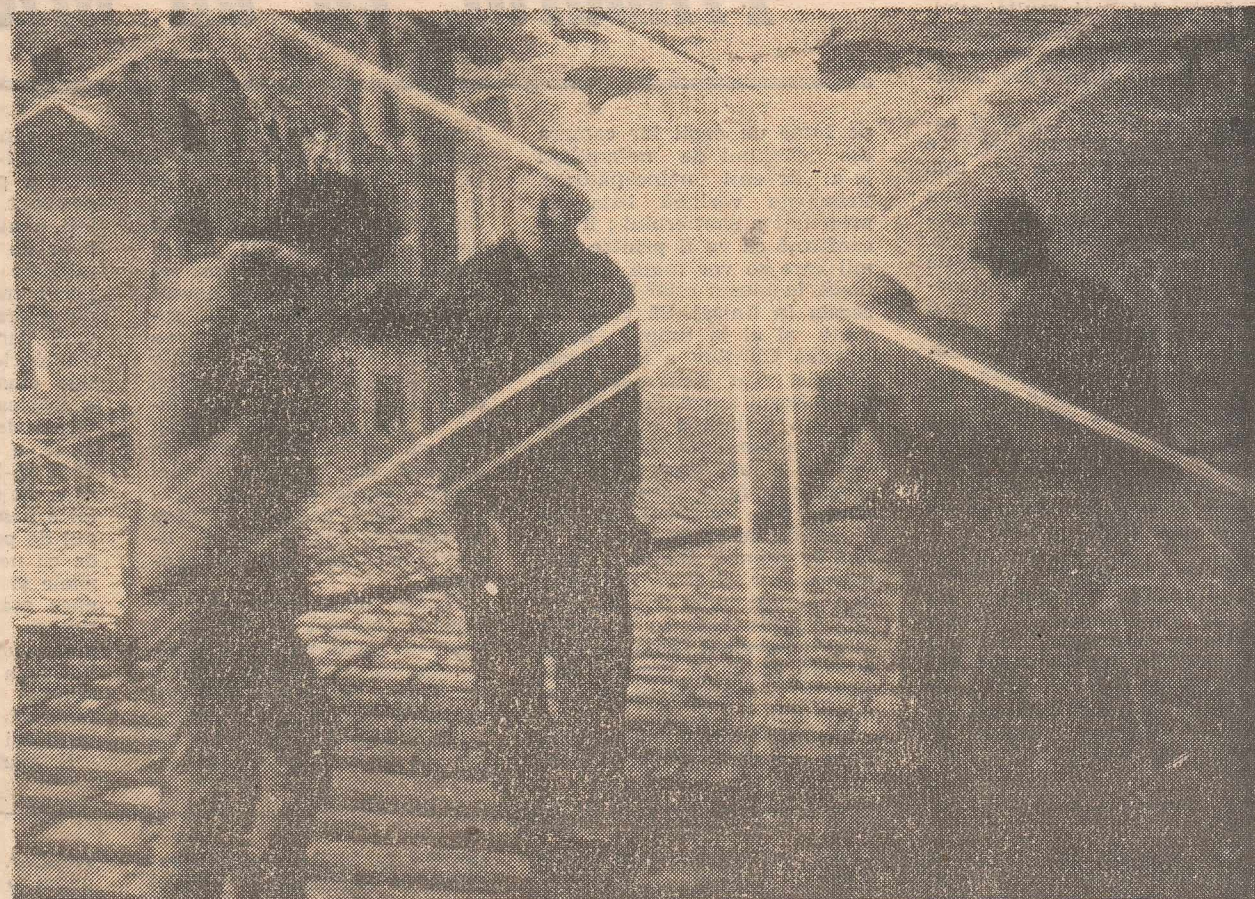
Aceste sărbători ce au marcat spațiul de muncă și viață al muncitorii române ne apar astăzi, din perspectiva unei emoționante retrospectivă, ca tot atâtea jaloane într-o glorioasă istorie a devenirii clasei noastre muncitoare de la începuturile organizării sale până la victoria revoluției socialiste și edificarea noli orînduirii în patria noastră. Secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, afirma că „se poate spune că, printr-o retrospectivă, manifestările muncitorești de 1 Mai jalonează însăși istoria bogată și eroică a proletariatului român, de la începuturile sale, până la cucerirea victoriei în revoluția socialistă și zidirea cu succes a noii orînduirii sociale, orînduirea socialistă”. Tocmai de aceea, mai mult ca oricînd, într-o indestructibilă unitate de crez și voință, întregul nostru popor își manifestă plin atășamentul fierbinte față de partidul iubit, față de secretarul său general, omul, bărbatul, înflăcăratul revoluționar care de aproape șase decenii și-a contopit munca și viața cu eroica luptă a gloriosului nostru partid comunist, dedicîndu-și întreaga energie, putere și dăruire idealurilor supreme ale națiunii noastre, cauzei socialismului și comunismului, colaborării și păcii în lume. Poporul nostru aduce deopotrivă un călduros omagiu tovarășei Elena Ceaușescu, militant de frunte al partidului și statului nostru, pentru îndelungata activitate revoluționară desfășurată în rîndurile partidului nostru comunist pentru binele și fericirea poporului, pentru propășirea și demnitatea patriei socialiste.

În împlinirea primei zi de Florar, poporul nostru situează în centrul preocupărilor sale îndeplinirea exemplară a obiectivelor din planul național, avînd în vedere în primul rînd, zi de zi și ceas de ceas, în cadrul activității de concepție și practică nemijlocită transpunerea în viață a tezelor, ideilor și orientărilor de excepțională importanță teoretică și practică din magistrala Expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu la marea forum democratic din noiembrie 1988. O fructuoasă experiență și bogatele roade dobîndite cu deosebire în ultimii 24 de ani, demonstrează fără drept de tăgadă că totul depinde de noi, de munca și dăruirea noastră, aceste supreme însemne ale patriotismului, că la ora actuală, așa cum a ținut recent să sublinieze conducătorul partidului și statului nostru, datorită fiecăruia dintre noi este de a face totul pentru o mai bună și științifică organizare și modernizare a producției, cheazășia mersului nostru înainte. O datorie supremă ce revine deopotrivă industriei, agriculturii, celorlalte sectoare de activitate, tuturor celor care cu brațele și mintea sînt angajați pentru înfăptuirea unei noi calități a muncii și vieții, redimensionării conștiinței socialiste a oamenilor muncii în scopul sporirii continue a rolului istoric de constructori activi ai socialismului și comunismului în România.

Înfrățiți în aceste nobile idealuri de muncă și gîndire, de supremă angajare patriotică, strînși uniți în jurul Partidului Comunist Român, oamenii muncii din țara noastră vor sărbători, mai conștienți ca niciodată de misiunea lor revoluționară acest veac de istorie a frăției dintre om și om, a coeziunii spirituale, intrupate din idealurile de echitate și democrație, a luptei ireconciliabile dintre adevăr și minciună, dintre exploatare și exploatați, sărbătoare care, știm bine, cu cinci decenii în urmă, avea să culmineze, în țara noastră, prin grandioasa manifestație de masă, de la 1 Mai 1939, organizată sub conducerea Partidului Comunist Român. O manifestație de o grandoare și de o adîncă semnificație cum nu a cunoscut nici unde Europa acelor vremi și care, știm de asemenea, s-a transformat, — datorită tinărului comunist de atunci Nicolae Ceaușescu, capacității sale organizatorice, elanului și dăruirii sale, ce l-au caracterizat mereu activitatea — într-o uriașă acțiune antifascistă și antirăzboinică, de apărare a independenței naționale, împotriva Germaniei

(Continuare în pag. 3)

LIVIU TIMBUS ■

La ora magistralei trei

Reportaj pe șantierul Metroului bucureștean

Obiectiv de deosebită însemnătate economică și socială a Capitalei, metroul bucureștean circulă astăzi pe o rețea lungă de 50 de kilometri. Realizat la indicația secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, această construcție de mare complexitate se află în faza de extindere, urmînd ca în viitorii ani, prin alte magistrale care se vor construi să realizeze o completă modernizare a transportului și o legătură mai eficientă între marile cartiere ale Bucureștilor. În analiza lucrărilor de pe acest mare șantier, pe care a făcut-o recent Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., s-a relevat că printr-o impresionantă mobilizare a colectivelor de oameni ai muncii angajate în realizarea acestui obiectiv, prin contribuția promptă a potențialului tehnic și științific al întreprinderilor implicate în dotarea metroului, în curînd, o nouă magistrală, a treia, cea care va lega

Gara de Nord de cartierul Dristor (cu stații la Piața Victoriei, Ștefan cel Mare, Obor, Piața Iancu-lui, Piața Muncii) va fi pusă în funcțiune ca semn de omagiu al constructorilor hotărîți să încheie lucrarea în cîntecul zilei de 23 August. Pornind de la aceste realizări, recenta ședință a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., la propunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, a aprobat proiectul privind dezvoltarea în con-

tinuare a metroului, cu începere din acest an a lucrărilor de execuție la noile magistrale, Leontin Sălăjan-Policolor, în lungime de 4,1 kilometri, și Basarab-Grivița Roșie — 1 Mai — Pajura, în lungime de 4,5 kilometri, cele două tronsoane urmînd a fi puse în funcțiune cel mai tîrziu pînă în luna august a anului 1991.

(Continuare în paginile 12-13)

CORNEL NISTORESCU ■

Calea sigură spre eficiență:

MODERNIZAREA

Angajată plin pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor pe acest an și pe întregul cincinal, industria românească se prezintă astăzi ca un spațiu laborios, dinamic și fertil, în care certitudinile prind viață prin argumentul concret al unor strălucite fapte de muncă. Succesele raportate cu mîndrie și satisfacție răspund, astfel, angajamentului de a munci în spiritul celei mai înalte exigențe comuniste, cu abnegație și cu dăruire patriotică, pentru îndeplinirea obiectivelor prevăzute și realizarea ritmurilor de incitare prin care țara își hotărăște devenirea și progresul.

În cadrul acestui susținut efort de autodepășire, generalizat la scara întregii economii naționale, înfăptuirea programelor de organizare științifică și modernizare a producției se împlinește prin fructificarea inițiativelor valoroase din colectivele muncitorești, din unitățile de cercetare științifică, de inginerie tehnologică și de proiectare, această acțiune beneficiind totodată de substanțiale fonduri de investiții din partea statului.

Referindu-se la importanța deosebită a acestei acțiuni, recent, la Consfătuirea de lucru pe problemele economice de la C.C. al P.C.R., organizată din inițiativa și sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului sublinia: „Nu există — repet — problemă mai importantă pentru economia românească în momentul de față decît aceasta!”

Acțiunea de modernizare implică o seamă de criterii noi de evaluare a eficienței investițiilor destinate acestui scop. E ceea ce rezultă și din discuția purtată la Centrul de inginerie tehnologică și proiectări pentru construcții de mașini, din Brașov, pe care o publicăm în pagina 5.

În zilele de marți, la primăria din Sulina se țin audiențe. Audiențe la tovarășul primar. Dimineața între 10 și 12, după amiaza între 16 și 18, după cum oamenii sînt liberi, înainte sau după orele lor de muncă. De peste 5 ani, primarul este o tinăra femeie, Florica Iordache. Nu avea 28 de ani, cînd a fost investită cu această răspundere, răspunderea conducerii unui oraș într-o mișcare fantastică. Se dezvoltă portul liber, șantierul naval trecea de la statutul de unitate de reparații, la cel de construcții nave, se dezvoltă fabrica de conserve din pește; apăruse întreprinderea de valorificare complexă a resurselor naturale din Delta Dunării, se dezvoltă liceul industrial, de la o lună la alta apăreau tot mai multe școli, sub care creșteau blocuri de locuințe... Să reținem, în 1985, orașul avea 6 000 locuitori, acum are 8 000.

Iau loc pe un scaun și așteaptă să intre oamenii pe care i-am văzut dincolo de ușă.

Nu mă surprinde, problema nr. 1 a cererilor sînt locuințele. Nu mă surprinde, zic, deoarece este o istorie trăită de oricare localitate în etapele de maximă creștere, cînd dezvoltarea economică aduce după sine o explozie demografică. Din 1985, pînă azi, s-au dat în folosință 500 de apartamente — vîd blocurile bordisind faleza, împinzînd orașul —, apartamente a căror materiale de construcții, de la ciment la robinetul de baie, s-au cîrât pe apă. Anul acesta vor mai fi înălțate încă 107, dintre care 57, la cheie — în semestrul I. Totuși, nu ajung, mă informează Florica Iordache, detalind motivele generate de cursul vieții urbel. Numărul noilor locuri de muncă o la înaintea construcției de locuințe; firește, se înălță mai greu un bloc decît

se încadrează 100 de lucrători în șantierul naval și în Portul liber. Muncitorii vin din toate satele Deltei ca și din multe alte zone ale țării, de regulă sînt tineri, tineri care, după un „stagiu“ în căminele de nefamiliști se căsătoresc și au nevoie de case. (Sulina a moștenit o zestre edilitară meschină, construcții puține, din care și mai puține dotate cu confort urban).

Ștefan Jigarov, lăcătuș-mecanic la șantierul naval, este un astfel de caz. S-a căsătorit în 1987, cu o fată de la fabrica de conserve; au adus

lui Bacău. A venit la primărie, direct de la locul de muncă, din șantier, are încă pe ea salopeta de lucru, peste care și-a aruncat o jachetă înflorată, cu croială ultramodernă. Prin meseria ei, dă culoare și personalitate navelor, e vopsitoare. Nicolae Cojoc, bărbatul ei, este docher în Portul liber. Au doi copii și locuiesc la o gazdă care li somează, de la un timp, să plece, să le lase liberă locuința pe care vor s-o vîndă. Povestește simplu, cu amănunte, ca unui prieten. Albastrul de cer primăvărat al ochilor

rița. Varnavici își succește șapca în mină și măsoară cu privirea podeaua. „Am venit după un sfat!“, zice, luîndu-și inima în dinți. Viața, drama vieții lui, poate fi judecată în fel și chip, cu siguranță principalul vinovat pentru ea este chiar el, e conștient de asta, dar are un colț de seninătate și lumină ce trezește admirație și îl acoperă de noblețe. Eftei a avut trei soții și toate trei l-au părăsit, lăsîndu-l în prag, fiecare cite un copil. Eftei nu le-a căutat și nici nu le-a dus copiii, cum ar fi fost chiar fi-

gînduri, într-o tăcere apăsătoare. (Dincolo de ușă, de cîteva ceasuri, și pe ea o așteaptă un copil, fetița ei, care face zilnic, după orele de școală și lecții, curse pînă la primărie, pentru a fi mai aproape de mama, de mama care, de cele mai multe ori n-are vreme, decît să-i mîngie creștetul și să-i spună domol, să fie cîmînte).

Florica Iordache știe că Eftei are nevoie nu doar de un sfat, are nevoie de ajutor. De fapt, cel care trebuie ajutat este băiatul de 9 ani. Fi propune să mute copiii — frate și soră — într-o cameră de la căminul de nefamiliști al fabricii de conserve, să-i înscrie la cantina școlii iar el, tatăl, să facă eforturi și să vină mai des acasă, pentru a le fi în preajmă, pentru a-i controla, pentru a-i supraveghea, pentru a-i asigura de dragostea lui paternă. Vor crește astfel mai drept și mai frumos, iar Eftei va trăi astfel, mai multă satisfacție și bucurie, va munci mai bine și va fi, cu siguranță, mai fericit.

„Audiențele unui primar, o aud, după ce pescarul părăsește încăperea, sînt, în ultimă instanță, probleme morale și te solicită foarte mult sufletește, indiferent dacă unul îți cere casă, altul loc de muncă, un altul butelie de aragaz, dacă unul vrea să-i rezolve neînțelegerile cu vecinul sau cu un șef de la locul de muncă, ori să-i rezolve ceea ce alți funcționari erau datori s-o facă“.

Maturizată de viață, de situațiile în care funcția și răspunderea o pun zilnic, femeia din fața mea, mi se pare mai încărcată de ani și mai puternică. Pe urmerii ei vîd, ca un șal greu, grilele orașului și ale altor oameni. E mare lucru să fii capabil să-l porți.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Primarul, ca un prieten

pe lume un copil iar camera din căminul de nefamiliști le-a devenit neîncăpătoare. Primărița verifică lista de priorități a șantierului; îi reconfirmă că va fi printre primii care se vor muta în casă nouă, în blocul aflat la ora aceea în finisaj. Să vină să ajute și ei în timpul liber. Nicolae Chirilov e în aceeași situație. Tot lăcătuș-mecanic în șantierul naval. Soția sa, de fel, din Galați, e tot muncitoare la conserve, iar copiii lor are 2 ani. Chirilov, îmi spune primărița, care își cunoaște bine cetățenii, este un muncitor de nădejde la locul său de muncă. Dialogul este asemănător, și el va fi locatar al aceluiași bloc. Iese cu copilul însemnat și cu gesturile unui adolescent, gata să sară într-un picior de bucurie. (Ce frumos îi schimbă pe oameni bucuria !)

Georgeta Cojoc e din Moldova, dintr-un sat al județu-

femeii de dincolo de masa de ședințe, se întunecă. Primărița, cufundată în gînd, minute în șir nu scoate o vorbă. Soții Cojoc nu se află pe nici o listă de priorități, dar orașul are nevoie de munca lor, tot atât de mult cit au ei nevoie acum de un acoperiș. O soluție trebuie găsită. Se va consulta cu directorii celor două întreprinderi, iar pînă cînd alte apartamente vor putea fi gata, „urgența 1“, își notează pe agendă, este „o discuție cu gazda familiei Cojoc“. Poate chiar astăzi seară va trece pe-acolo. Tinăra în salopetă pleacă și ea liniștită, cu inima plină de speranțe.

Apare un bărbat cu obrazul înnegrit de vînt, răvășit de barba nerasă și brădat de lacrimi. (Cînd plînge un bărbat parcă tot universul suferă și plînge). „Ce s-a întâmplat Eftei? Eftei Varnavici?“, îl încurajează primă-

resc, conform datoriei lor de mame, l-a crescut singur, așa cum a putut, așa cum s-a priceput. Cea mare e la Galați, studentă, ne spune cu licăr de mîndrie în ochi, cea mijlocie e în clasa a IX-a la liceul industrial din Sulina, nu e prea multumit cum învață, dar oricum, va deprinde o meserie și, speră, să-și cîștige cîștit pîinea. Problema e, prislea, băiatul cel mic în vîrstă de 9 ani. E silitor la carte, e cîmînte și tare ar vrea să-l ferească de ispite rele, cît el se află pe ape. Eftei e pescar și a început sezonul de pescuit la mare, pleacă de cu noapte, pleacă chiar cu zilele și nu-l poate supraveghea așa cum se cuvine. Verișoara sa, care l-a îngrijit pînă acum, nu mai poate s-o facă, s-a îmbolnăvit grav. Și atunci, încotro s-o apuce, unde să-și lase băiatul, în grija cui?

Primărița cade iarăși pe

Nu de mult, într-o hală a Întreprinderii Tractorul Brașov, am făcut cunoștință cu un robot. S-a întrerupt cîteva clipe din treburile lui obișnuite nu a mai poziționat piesele în utilaje și ne-a oferit o floare. Apoi, cartea lui de vizită. Pe ea inscripse performanțele: manevre de exactitate pe mai multe axe, acționări simple, fiabile. Am făcut cunoștință și cu părintele lui: un simplu muncitor. Un mecanic care a simțit într-o zi că poate construi un braț metalic de precizie cu comandă electrică, mai productiv decît al său. În mintea lui se și înfiripase anatomia viitoareii mîini desptepte. A început să migălească pîrghii, reductoare, rezistențe, condensatori. Numai că ele trebuiau să se sprijine și pe integrale, formule, desene pretențioase. Simțea că se rătăcise în labirintul teoriei. Un moment s-a temut că totul se va stinge ca amintirea unui vis frumos dar întrerupt. S-a adresat Comisiei Inginerilor și Tehnicienilor din fabrică. Specialiștii l-au ajutat să scape de biziitul semnelor de întrebare, i-au dat o busolă pentru hățșurile calculelor. Așa s-a născut un robot și un inventator. Din principiul societății noastre: unul pentru toți, toți pentru unul. O societate care a știut să găsească formele de descătușare și afirmare a forței creatoare a întregului popor. Sub generoasa acoladă a Festivalului național „Cîntarea României“, sute de mii de ingineri, tehnicieni, maistri, muncitori au deprins bucuria conjugării verbului: a inova. Tot mai mulți sînt cei care semnează zilnic și în condica ideilor noi. Comisiile Inginerilor și Tehnicienilor din întreprinderi, orașe, municipii, județe integrate marelui Front al Democrației și Unității Socialiste reprezintă adevărați catalizatori ai acestei activități de creație știin-

țifică și tehnică, devenită deja un fenomen de masă. De curînd, într-un climat de înalt spirit revoluționar, exigență și responsabilitate, aceste organisme, cu sarcini importante în stimularea și coordonarea inițiativelor novatoare ale oamenilor muncii, și-au analizat munca desfășurată în anul trecut și s-au sfătuit asupra celor mai adecvate măsuri de îmbunătățire a ei.

Tovarășul Constantin Niță, secretar al Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România, vicepresedinte al Consiliului Național al Inginerilor și Tehnicienilor ne spune:

„Plenarele Comisiilor Inginerilor și Tehnicienilor și-au desfășurat lucrările în atmosfera de puternică angajare a tuturor oamenilor muncii pentru înfăptuirea istoricelor hotărîri adoptate de Congresul al XIII-lea și Conferința Națională ale partidului, a sarcinilor formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfățuirea de lucru pe probleme economice de la C.C. al P.C.R. pentru realizarea în cele mai bune condiții a obiectivelor dezvoltării economico-sociale a patriei, pentru înfăptuirea Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare spre comunism. Sarcinile, orientările și indicațiile formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu au constituit pentru Comisiile Inginerilor și Tehnicienilor direcții clare de acțiune pentru mobilizarea tuturor oamenilor muncii la îndeplinirea sarcinilor de plan în condiții de calitate și eficiență

sporite, la înfăptuirea programelor de organizare științifică și modernizare a producției și a muncii, la introducerea pe fluxurile tehnologice a progresului tehnic și a ultimelor cuceriri ale științei. Ca un uriaș fluviu care-și adună apele, inițiativa „Fiecare cadru tehnico-ingineresc și de specialitate să rezolve anual cel puțin o problemă tehnică sau de organizare a producției și a muncii“ a angrenat în munca de concepție peste 500 000 de ingineri, economiști, matematicieni, fizicieni, maistri, muncitori de înaltă calificare etc., depășind 91% din efectivul acestor categorii de oameni ai

secțiilor. Aici muncitorii pot primi o mină de ajutor de înalt profesionalism în conturarea și îmbrăcarea într-o formă științifică a ideilor lor de noutate menite să aducă aerul proaspăt al soluțiilor mai moderne în fluxurile de fabricație. Astfel, a crescut participarea fiecăruia la mai bunul mers al întreprinderii. Debutul în meserie al stagiarilor a devenit una din preocupările majore ale Comisiilor Inginerilor și Tehnicienilor. Veniți de pe băncile facultăților cu noțiunile teoretice fierbinți, cu sete de nou și afirmare, mulți dintre ei au reușit după puțin timp să

rulul, și a inginerului, și a profesorului universitar. Hotițe importante în funcționarea mai viguroasă a mecanismului producției.

Județul Iași, de pildă, se situează printre cele cu multe plusuri în promovarea inovațiilor semnate de oamenii muncii, ocupînd locul al treilea pe țară în ierarhia creativității. În 1988, numărul brevetelor a fost de 505, al invențiilor aplicate 896, al inovațiilor 276, toate conducînd la efecte economice de peste 900 milioane de lei. Listele inventatorilor și inovatorilor cuprind peste 6 000 de nume dintre care aproape 2 000 sînt muncitori. „E mult? E puțin?“ — s-au întrebat leșenii. „E puțin mai mult decît în 1987, dar mult prea puțin față de potențialul uman și tehnic al județului“, și-au răspuns. S-au sfătuit cum să mobilizeze și celelalte întreprinderi în stimularea acțiunii de creație științifică și tehnică de masă pentru a ajunge la nivelul ridicat atins de Institutul Politehnic, Întreprinderea de Antibiotice, Tehnoton, C.U.G., I.R.E., Combinatul de Fibre Sintetice. Aceste rezultate pozitive au reprezentat subiectul unor intense acțiuni de propagandă tehnico-științifică organizate de Comisiile Inginerilor și Tehnicienilor din județul Iași sub formă de schimburi de experiență, simpozioane, sesiuni științifice, expoziții, mese rotunde, lecturate tehnice. Peste 1 100 de specialiști au devenit inventatori cu brevete în buzunar după absolvirea cursurilor Școlii de Inventică. Aici au învățat că a inova este o datorie, o întrecere cu tine însuși.

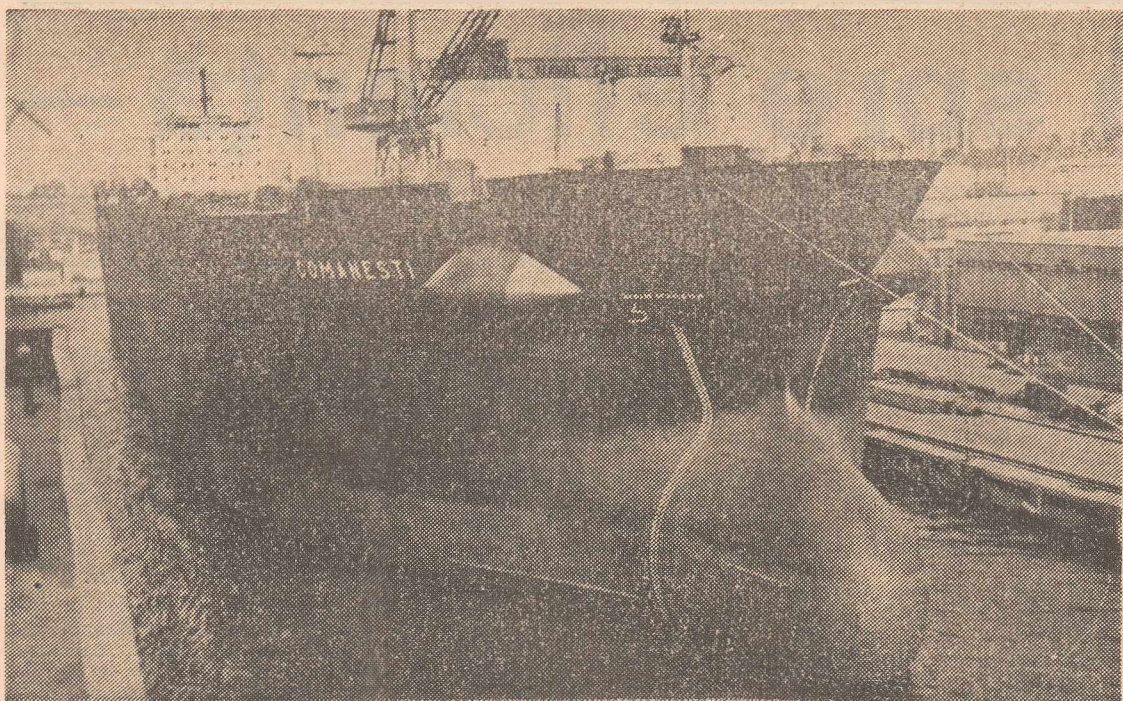
FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Dialoguri despre arta invenției

muncii. În 1988, ei au soluționat peste 153 000 de teme vizînd organizarea superioară a proceselor tehnologice, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, creșterea productivității muncii, asimilarea de noi tehnologii, reducerea consumurilor de materii prime și energie, recuperarea, recondiționarea și re folosirea pieselor și subansamblelor uzate. Aplicarea acestor rezolvări ingenioase a condus la o eficiență economică de aproape 15 miliarde de lei. În fruntea acestei acțiuni de amploare, vizînd materializarea creației tehnico-științifice originale a maselor, obiectiv de mare importanță în activitatea F.D.U.S., se află municipiul București, județele Timiș, Iași, Arad, Bacău, Brașov, Cluj, Prahova, Vîlcea, Galați. Comisiile Inginerilor și Tehnicienilor au coordonat și activitatea cercurilor inventatorilor și inovatorilor înființate și la nivelul

capete și legitimația de inovatori. În unitățile economice din municipiul București au funcționat aproape 12 000 de cercuri de calitate, unde s-au însumat gîndurile celor mai largi categorii de oameni ai muncii îndreptate spre creșterea competitivității produselor românești. S-a acordat o atenție sporită activității de perfecționare profesională și policalificare a personalului muncitor. În capitală, aproape o jumătate de milion de oameni ai muncii s-au așezat în băncile acestor cursuri, 35 000 însușindu-și o a doua calificare. Acestea sînt doar cîteva exemple menite să demonstreze că ușa spre lumea plină de satisfacții a muncii de creație tehnico-științifică este deschisă pentru fiecare.

Comisiile Inginerilor și Tehnicienilor au dovedit că pot fi nucleul în jurul căruia să grăvește inițiativele creatoare în știință și tehnică al maselor, munca cu gîndul și a muncito-

Eveniment la malul mării

Mineralierul „Comănești” în prima sa cursă

Aminat cu 48 de ore datorită unei defecțiuni constatate în ultimul moment la mașina cirmei (se întâmplă însă și la „case” mai mari; vezi, de-acum obișnuitele aminări, de la o zi la alta, ale zborurilor navetelor spațiale), plecarea în larg a mineralierului „Comănești” a pierdut ceva din fastul sărbătoresc al unei asemenea clipe... Evenimentul s-a consumat în liniștea în care se desfășoară, însăși munca de zi cu zi a constructorilor navali de la malul mării pentru care, lansarea la apă a unui vapor sau plecarea sa în prima cursă, nu constituie decât etape ale unui drum.

Și totuși, desprinderea de la mal, în dimineața zilei de 30 martie, a mineralierului „Comănești”, tăierea aceluia cordon ombilical ce lega nava de șantierul-mamă care a plămădit-o, va rămâne ca o dată memorabilă în istoria de dată recentă a construc-

țiilor navale din țara noastră. Și aceasta, în primul rând pentru că, la 30 martie 1989, „Comănești” a devenit nava-amiral a flotei maritime comerciale, fiind — prin deplasamentul său de 165 000 tdw — cea mai mare navă construită vreodată în România.

Firește, în ceea ce privește acest „grad” de „navă-amiral”, „Comănești” are niște predecesori, începând cu cargoul „București”, de 13 000 tdw, construit în Iugoslavia, petrolierul „Prahova”, de 20 000 tdw, realizat în Marea Britanie, mineralierul „Reșița”, de 24 000 tdw și moto-tancul „Dacia” de 86 000 tdw, ambele construite pe șantiere din Japonia.

Observați, tonajele creșteau de la an la an, dar vaporii erau făcute de alții...

Din 1975, anul lansării la apă a primului mineralier de 55 000 tdw, „Tomis” — nume simbolic pentru istoria de

peste 2000 de ani a „capitalei” construcțiilor navale românești, Constanța, România a început să-și realizeze, conform Programului național al construcțiilor navale, elaborat din inițiativa personală a președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, propriile sale nave, de care economia, în plină dezvoltare, avea atita nevoie.

S-au născut astfel „amirali” noștri, de 65 000, 85 000 și 150 000 tdw — nave cu diverse funcționalități, care poartă și astăzi, pe mări, tricolorul patriei.

Iar acum, în primăvara luminoasă a lui 1989, an cu o mare încărcătură de evenimente politice ce vor jalona drumul ascendent al patriei, consemnăm cu mândrie nașterea celui mai mare mineralier românesc, destinat să aducă în țară materia primă pentru marile combinate siderurgice de la Galați și Călărași. Cel dintâi vas maritim

dintr-o nouă serie de vase de 165 000 tdw!

Și se mai particularizează prin ceva această navă cu dimensiuni impresionante: 503 metri lungime; 46 metri lățime; 24,4 metri înălțime, lansată la apă în vara anului trecut, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu.

Față de celelalte nave ce s-au înălțat pe modernul șantier naval din Constanța, „Comănești” încorporează în gradul cel mai mare echipamente și instalații pe care stă scris: „Made in Romania”.

Vor fi, într-un anume fel, prezente constante în toate voiajele acestui vas pe mările și oceanele lumii colective muncitorești, cum sînt cele de la: Reșița — unde s-a născut uriașul motor de 19 500 c.p., ce va propulsa nava, un motor ca o veritabilă uzină plutitoare. După cum, vor fi împreună cu marinarii din echipaj și muncitori de la Oțelul Roșu, cei de la Aversa, I.M.G.B., I.C.M.E. și Timpuri Noi — toate marile întreprinderi industriale din București, colectivul uzinelor Progresul din Brăila, al Combinatului de utilaj greu din Cluj-Napoca și Tehnofrig — din aceeași localitate, specialiștii de la unitățile de construcții mecano-navale din Galați, Constanța, Oltenița, Mangalia sau Drobeta-Turnu Severin, alte colective muncitorești din Iași, Timișoara, Cimpia Turzii, Brașov și din alte orașe. Da, enumerarea poate continua căci, o întreagă țară de constructori este prezentă, printr-un efort exemplar, propriu relațiilor de muncă noi, socialiste, în construcția acestui uriaș între uriașii Mării Negre, ce reprezintă o imagine cât se poate de sugestivă a nivelului atins de industria românească constructoare de nave, probitatea profesională înaltă a celor ce slujesc cu nobilă dăruire profesiunea de constructor naval, în cazul de față, cei ce muncesc la I.C.N. CONSTANȚA. În perioada de numai două decenii, aceștia au parcurs drumul de la navele de 1920 tdw, ce navigau mai mult pe lângă coastă, neîncumetându-se să iasă în largul oceanului, la colosul de 165 000 tdw, ce străbate la pas, fără a se sinchisi prea

mult, mările și oceanele cele mai agitate.

Nu îmi amintesc să fi spus cineva — ca în cazul, cunoscut, al tractoarelor brașovene — că se va așeza în fața primului vapor gândit, proiectat și construit în întregime de specialiști români, cu utilaje și echipamente românești. Dar, neîncercători și sceptici în fața capacității și forței industriei noastre constructoare de mașini, au fost destui... Pe aceștia am dori să-i invităm astăzi la bordul navei „Comănești”, sau la bordul oricărei alte nave din cele peste 200 care alcătuiesc flota maritimă comercială, nave cu tonaje și destinații diverse: cargouri, vrachiere, mineraliere, petroliere, pescadoare, traulere etc., însumind o capacitate de transport de 4,5 milioane tone mărfuri.

Sînt cu toate nave moderne, dotate cu aparatură de navigație eficientă, cu mijloace de bord de înaltă funcționalitate și pentru echipaj — condiții de coabitat confortabile.

Iar cele mai noi construcții navale reușite de colectivele de la Galați și Constanța — nave-port containere și nave feribot, viitorul prim pasager cu 400 de locuri ce se va construi la malul mării, demonstrează paleta largă a posibilităților de care dispunem în acest domeniu.

Dezvoltarea neconținută a flotei maritime și fluviale — demers logic și necesar pentru creșterea neconținută a legăturilor comerciale pe care România le întreține actualmente cu peste 150 de state de pe toate continentele, alăturată strategiei de dublare și chiar triplare a capacității portuare a Constanței, simultan cu înscriserea pe hărțile de navigație internațională a noului port maritim-comercial Mangalia, racordarea traficului de mărfuri portuar la Canalul Dunăre — Marea Neagră — iată o concepție unitară și vizionară ce va propulsa România în rîndul țărilor ce valorifică în mod plenar, cu înaltă eficiență, transportul maritim — cea mai ieftină și lesnicioasă cale de legătură cu lumea contemporană.

CONSTANTIN ISMAILEANU
Fotografie:
MIHAIL ȘERBĂNESCU

De la 1 aprilie, alte categorii de oameni ai muncii beneficiază de majorarea retribuițiilor

Echitate și umanism

Precum știm, luna trecută s-a început cea de a treia etapă a majorării retribuițiilor oamenilor muncii din țara noastră, prevăzută pentru cîincinalul 1986—1990. A beneficiat un eșalon de bază al economiei naționale, lucrătorii din industria minieră. Acum, în aprilie, se aplică pentru toți cei din unitățile industriale aparținînd Ministerului Petrolului, Ministerului Energiei Electrice, Centralei-departament a Geologiei, din activitatea de foraj și lucrări geologice, a căror retribuiție depășește 2 250 lei, asigurîndu-se astfel generalizarea majorării de retribuiții în respectivele ramuri și sectoare. Numărul acestora depășește 130 000 persoane.

Act social inclus, de 20 de ani încoace, în prevederile fundamentale ale fiecărui cîincinal, aduce însă, de fiecare dată, particularități și semnificații noi. În actualul cîincinal, a debutat la 1 august 1988, din inițiativa secretarului general al partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, mărindu-se pînă acum, veniturile la peste 4,5 milioane de oameni ai muncii, adică la circa 60 la sută din întregul personal mun-

citor. Recent, tot la propunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a hotărît încheierea cu o lună mai devreme a acțiunii de majorare a retribuițiilor. Sînt noi dovezi ale grijii partidului și statului nostru pentru om și nivelul bunăstării sale, încă o exprimare la scara vieții a umanismului politicii Partidului Comunist Român. Așa cum sînt și dovezi de netăgăduit ale acumulărilor realizate la scara economiei și ale venitului național, pe baza cărora s-au putut și se pot împlini toate aceste creșteri de retribuiții.

De asemenea, modul de aplicare, diferențiat, pe niveluri de retribuiții, categorii și trepte de încadrare, atît pentru muncitori, maiștri, cît și pentru personalul TESA, este menit să stimuleze la perfecționare profesională, la eforturi sporite și la o tot mai înaltă competență, în rezolvarea sarcinilor de producție, contribuind la întinarea normelor de etică și echitate în toate sferele vieții sociale.

Este de remarcat, în context, faptul că atît muncitorii, maiștrii cît și personalul

TESA vor beneficia proporțional, după aport și efort, și de majorarea corespunzătoare a părții variabile a retribuiției, anume prin creșterea adaosului de acord, a sporului de vechime, și a celorlalte adaosuri ce se calculează în funcție de retribuiția majorată, cum sînt mărirea cotelor de participare a oamenilor muncii la realizarea producției, a beneficiilor și la împărțirea beneficiilor, precum și prin creșterea fondurilor de premiere.

Ca și majorările din etapele precedente, nici acestea de acum, nu afectează drepturile de alocație de stat pentru copii, nivelul chiriilor, iar pînă la 31 august a.c. nici contribuția lunară a părinților pentru copiii din creșe și grădinițe. Sînt, așadar, tot atîtea plusuri în bugetele de familie ale oamenilor muncii, sînt, desigur, tot atîtea elemente concrete, resimțite de fiecare dintre noi, în creșterea nivelului de trai, componentă fundamentală a politicii partidului nostru, indicator al înserierii României socialiste, pînă la sfîrșitul cîincinalului viitor, în rîndul țărilor mediu dezvoltate ale lumii.

ILEANA ALEXENI

Patriotismul se certifică prin muncă și creație

(Urmare din pag. 1)

hitleriste. Activitatea politică, organizatorică, revoluționară, desfășurată cu acest prilej de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, de către tovarășa Elena Ceaușescu (Petrescu) a dus la radicalizarea demonstrației de pe străzile Capitalei, la mobilizarea a peste 20 000 de cetățeni și la afirmarea, în timpul desfășurării ei, a lozincilor lansate de partidul comunist.

Astăzi, la o jumătate de secol de la acest impresionant act de voință, de crez și unitate muncitorească, într-o țară în care cauza libertății și dreptății a învins, Întîiul de Mai 1989 va găsi poporul nostru mai unit ca oricînd sub faldurile roșii și tricolore ale mării sărbători, mai hotărît ca niciodată de a desfășura ample forțe spre binele și prosperitatea țării, de a-și înzeci eforturile în cîinstea celei de a 45-a aniversări a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă și a Congresului al XIV-lea al partidului. Va fi un 1 Mai sub cerul luminos al patriei socialiste, într-o Românie a libertății și echității plenare, condusă de un partid glorios în fruntea căruia se află eroul neîfricat, comunistul de omenie și cel mai iubit fiu al poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Calea sigură spre eficiență —

Până în anul 1987, întreprinderea metalurgică Bacău era considerată oază neagră a industriei băcăoane. Așa că puțin ne-a fost prezentată. Era deci ca un copil care înțelege tot dar nu vrea să vorbească, îngrijorându-și părinții. „La ședințele de analiză de la Comitetul județean al P.C.R. ne ridicam în picioare și ne scuizam că întreprinderea e veche, utilajele depășite, că n-avem aia sau aialaltă. Situație grea, jenantă”, ne va spune mai târziu inginerul șef Radu Drugan.

Spre sfârșitul anului 1987, a fost numit un nou director, inginerul George Buzdugan. Ei bine, situația s-a schimbat, așa cum se schimbă un macaz. Vine acurul, mută dintr-o parte în alta o greutate cu mîner și dă-tamăi trenul, în loc s-o ia pe linia a doua, o ia cu-minte pe a-ntia, adică pe acolo pe unde trebuie.

Noul director n-a schimbat pe nimeni din funcție, n-a operat nici retrogradări spectaculoase, nici promovări peste rînd. „Orchestrații sînt aceiași, numai dirijorul s-a schimbat”, ne va spune același Radu Drugan. Deducem din asta că orchestra a început să cînte după aceeași partitură, să nu sară notele, să bată la toba mare exact cînd trebuie, nici mai devreme, nici mai tîrziu, că cei care au absolvit clasa de vioară și cîntau la trompetă au fost readuși la instrumentul care se ține cu bărbia.

Întreprinderea a încheiat anul 1988 cu planul îndeplinit la toți indicatorii: producția marfă și producția fizică, productivitatea muncii, încadrarea în costurile și normele de consum planificate, export. La fel se prezintă situația și după primele două luni ale anului 1989. (Am fost la I.M. Bacău în luna martie) Întreprinderea este astăzi un model pe județ și pe minister al felului cum trebuie înțeleasă, abordată și realizată acțiunea de organizare științifică și modernizare a producției.

Aici vin colective de la Centrala de utilaj petrolier Ploiești sau din alte întreprinderi de profil să vadă ce s-a făcut, ce se dorește să se mai facă. Județul organizează la Metalurgia Bacău schimburi de experiență pe teme de modernizare. Și colective de la Bacău merg în alte întreprinderi de unde bineînțeles mai e cite ceva de învățat. Să vedem

acum ce s-a realizat la I.M. Bacău și mai ales cum a fost posibil ca într-un timp extrem de scurt — nici un an — să se redreseze o situație care părea cronică. Interlocutorul nostru, pînă aproape de sfîrșitul vizitei la I.M. Bacău va fi același Radu Drugan.

Școala de invenție

În anul trecut, numărul inovațiilor și al invențiilor brevetate — 27 și respectiv 8 — au depășit ca număr și eficiență economică pe cele înregistrate în toată istoria întreprinderii. Se poate spune că anul 1988 a fost anul de naștere al invenției la Metalurgia Bacău. S-a ajuns la acest rezultat pentru că invenția a fost pusă în slujba rezolvării imediate a celor mai arzătoare probleme ale pro-

la care participă benevol 24 de cursanți, ingineri și muncitori. Au fost invitați să țină prelegeri profesorul Belousov de la Iași și matematicianul Solomon Marcus de la București. A apărut primul număr dintr-o foaie volantă, deocamdată multiplicată la Xerox, intitulată Invent, care cuprinde sfaturi, extrase din reglementările în vigoare privind activitatea de inovații și invenții, probleme care sînt propuse spre rezolvare, etc.

Oameni potriviți

S-a căutat să se găsească pentru fiecare om al muncii locul potrivit. S-a înființat compartimentul pentru proiectarea sistemelor de organizare și modernizare a producției. Compartimentul, cu ajutorul și a altor forțe, proiectează și

în proporție de 86 la sută producția întreprinderii este la nivel tehnic mondial ridicat. Restul de 14 la sută este la nivel mediu. Nivelul tehnic superior a permis extinderea gamei de produse oferite la export. Specializată în armături industriale, I.M. Bacău produce astăzi pentru industria minieră, navală, chimică, nucleară și irigații.

Recuperare și protecție

Reducerea consumului de materiale, manoperă și energie înseamnă în ultimă instanță reducerea costurilor de fabricație. Dacă la asta adăugăm calitatea corespunzătoare — întreprinderea nu a înregistrat nici un refuz de calitate — obținem ceea ce dorim: produse ieftine și bune, competitive.

Concurs cu locuri nelimitate

ducției. Pentru invenții și inovații s-au dat teme. Asta ne interesează, s-a spus. Temele au reieșit din inventarierea tuturor problemelor care se cereau rezolvate de acțiunea de modernizare. La fiecare două luni, secțiile de producție se adună în plen și fiecare propune ce crede el. Se alcătuiește astfel un portofoliu de idei care să dea de lucru la un întreg institut de proiectări. În toate întreprinderile se aplică, la unele mai mult verbal, îndemnul mobilizator: Fiecare cadru tehnic să rezolve o problemă tehnică! Aici s-a spus mai direct: Cine nu rezolvă o problemă cu caracter de noutate din planul de modernizare, care să ducă la progresul tehnic sau economic al întreprinderii nu poate primi calificativul foarte bine. Fondul de premiere al întreprinderii a fost distribuit numai celor care au contribuit efectiv la realizarea obiectivelor propuse în planul de modernizare. Simplu și direct și mai ales etic.

Începînd de anul acesta, și-a deschis cursurile în întreprindere o Școală de invenție. Inițiatorul ei este inginerul Șerban Lazăr, unul din cei mai productivi inventatori din întreprindere. Școala are un program, tematică, se țin cursuri de invenție, design, calcul electronic în proiectare,

execută. Inginerii au ieșit din birouri și își desfășoară activitatea în vîltoarea producției, față-n față cu realitatea ei. Nimeni nu se rupe de producție, este cuvîntul de ordine. Logic, avînd în vedere că producția este activitatea principală în orice întreprindere. În același timp, au apărut în halele de fabricație planșetele de proiectare. În decurs de un an, cei mai inventivi oameni din întreprindere s-au ales. Asta nu înseamnă că alții nu vor mai putea aspira la acest titlu. Este un concurs de admitere cu locuri nelimitate. S-a format un grup de 4 muncitori specialiști, cu experiență și cu talentul de a face ideile proprii să se materializeze prin propriile mîini, care au ca sarcină principală să gîndească. Lîngă mașina la care lucrează prototipurile pe care tot ei le propun li s-au instalat planșete de desen. Trusa de scule a lăcătușului Constantin Ciorcilă și a maiștrului Vasile Acreței s-a îmbogățit cu o planșetă de desen. Totuși inovațiile și invențiile trebuie să fie puse pe hîrtie. Printre inventatorii și inovatorii de frunte să-i mai amintim pe inginerul Doru Nicorovic, electricianul Constantin Mutică și pe subinginerul Vasile Craiu. Ei și alții ca ei au făcut ca în anul 1988 să fie asimilate 45 de noi produse.

Aici s-a ajuns, am putea spune, printr-un filtru total. Procesele tehnologice, fiecare flux și piesă în parte au fost analizate. Nimic să nu se piardă, să nu se risipească! Prin acest nimic s-a înțeles timp, efort fizic, energie, materiale deficitare și mai puțin deficitare, bani. Încurajați, stimulați (nu s-a uitat acest aspect), oamenii au căutat și de cele mai multe ori au găsit idei, și-au descoperit valențe pe care nu le bănuiau.

Prin recuperarea gazelor de la cubilouri s-a asigurat încălzirea vestiarelor, birourilor și halelor. Tot aceste gaze sînt materia primă pentru fabricarea bioxidului de carbon într-o instalație proiectată și executată în întregime aici și care va intra în funcțiune în luna aprilie. Necesarul de bioxid de carbon va fi asigurat din aceste gaze care se pierdeau pe coș.

Înlocuirea alamei și bronzurilor cu fonte cu grafit modular, masă plastică, protecții prin caucucare sau ebonitare a dus și la realizarea sarcinilor de reducere a neferoaselor și la diversificarea gamei armăturilor industriale. Inițial toate reperele care conțineau neferoase au fost expuse la Club odată cu invitația: Gîndiți-vă cum ar putea deveni mai ușoare, cum ar pu-

tea fi înlocuite materialele neferoase! Astăzi, doar după un an de activitate, însă susținută, febrilă, piesele vechi și noi stau una lîngă alta, una mare una mică, un fel de Stan și Bran din fontă.

Înainte de a ne despărți de inginerul șef Radu Drugan, nu ne putem abține și întrebăm: Dar vechiul director ce fel de om era? Era un inginer capabil, vine răspunsul, dar era un fel de inimă de mamă, îi înțelegea pe toți, ori în industrie la ora asta trebuie mai multă energie, rigoare, dorință de autodepășire.

În sfîrșit îl abordăm pe inginerul George Buzdugan, directorul I.M. Bacău. Aproape nici o vorbă despre ce a fost. Important este acum ce urmează.

— Am făcut cite ceva pentru că am reușit să creăm în întreprindere o atmosferă de emulație, am angrenat în acțiunea de modernizare tot colectivul de oameni ai muncii. Cînd am avut în vedere eficiența, ne-am gîndit la mai multe aspecte: ritm, calitate, noutate tehnică, rentabilitate. Realitatea este că mai avem multe de făcut. Deși prin achiziționarea unor mașini cu comandă numerică sau prin mecanizarea unor operații la turnătorie am reușit la unele operații să triplăm productivitatea muncii, mai sînt încă rezerve de mai bine. Ne propunem să diversificăm produsele ce urmează să le prelucrăm pe mașini cu comandă numerică, să modernizăm sectorul de sudură al întreprinderii, să automatizăm o linie de formare-turnare, să mecanizăm linia de formare carcase pentru motoare electrice, să mecanizăm transportul intern, să recuperăm în continuare căldura gazelor arse de la cubilouri pentru preîncălzirea aerului de combustie și mai ales să antrenăm în acțiunile noastre toți oamenii muncii din colectivul nostru, condiție indispensabilă pentru obținerea succeselor.

Ceea ce s-a realizat în anul trecut la I.M. Bacău și cu siguranță se va realiza în continuare demonstrează că în industria noastră sînt încă resurse nebanuit de bogate care așteaptă să fie valorificate și asta se poate face în primul rînd prin eforturi proprii de creație, inventivitate și organizare.

OPREA GEORGESCU ■

Pe șantierele construcțiilor de microhidrocentrale [III]

Să regăsim entuziasmul inițial!

Cînd a început „partea a doua” a discuției de la CIRE, coordonatorul activității de investiții a fost categoric: antrepriza de la Vilcea merge prost. Sînt, în țară, și brigăzi care merg bine (la Suceava, Bacău, de pildă) sau IRE (Baia Mare, Tg. Mureș) care execută fără reproș montajul în cadrul unor centrale a căror construcție e realizată de unități din afara M.E.P.

Cum se ată, totuși, „pe concret”?

Mi se confirmă că, într-adevăr, la început, omologările au fost făcute „la fața locului”. Mi se confirmă și că nu se respectă termenele de livrare a utilajelor. În privința promovării unor investiții fără proiect, mi se explică situația specială de la Bistrița-Șislop care e un unicat. Cînd întreb dacă lista lucrărilor din plan apare fără

a se ști fazele de promovare a investiției, sînt lămurit că așa s-au învățat ei, constructorii, cu lucrările mari, și că, în cazul acestor construcții cu un ritm mai alert, „îi dai drumul și merge”. Este clar, pe aceeași logică a ritmului, că nu se dă nici un proiect cu șase luni mai devreme, mai ales că la Vilcea este un fel de poligon în care se încearcă soluții, se experimentează. Cum se gîndește „salba” Boia? Sînt indicatori și pentru Boia 4, deci șantierele o va lua „la pas” la vale. În sfîrșit, față de durată normată de execuție, experiența de pînă acum dovedește că timpul real de construcție a unui C.H.E.M.P. este de doi ani.

Întrebările fiind epulzate, inclusiv cele peste care s-a mai „sărit”, interven explicații suplimentare. Cea generală ar ține de faptul că

nu e necesară predarea întregii documentații înainte așezării lucrărilor că se poate și pe parcurs da cite un proiect, că doar și centrala se face pe bucăți, sînt obiective diferite — captarea, bazinele compensator, canalul de fugă, centrala, aducțiunea. Constructorul poate lucra liniștit ce i se dă, apoi i se mai dă și uite așa, încet-încet, cîtinel-cîtinel, se face și centrala. Pînă la urmă, constructorul „lucrează într-un fel de flux”, de-ala nici nu-i trebuie toate DDE. Sigur, teoretic ar fi bine să le aibă pe toate din vreme și să se poată pregăti dar, practic, se poate și așa cum e.

În final, un ton optimist: se așteaptă niște avizări pentru 92 centrale însumînd 97 MW, așa că în '89 ar putea fi promovate mult mai multe investiții, ar fi și front de lucru, s-ar mai apropia și de

potențialul exploatabil, chiar dacă aceste C.H.E.M.P. ar începe să funcționeze din '90.

„Partea a doua” a discuției a „curs” direct din prima. Există (e de mirare că la Vilcea nu se știe), ni s-au și arătat, proiecte tip (pentru centralele mai mari) și de directivare (care trebuie adaptate) pentru cele mai mici. Există, de altfel, și P-306, un normativ de proiectare publicat. I.S.P.H. realizează direct proiectele pentru C.I.P.E.T. și doar le avizează pe cele pentru C.I.R.E. Pentru „moriști”, avizele le poate da direct orice I.R.E.

Ce s-ar putea face, totuși, pentru accelerarea proiectării? De o jumătate de an, la I.S.P.H. a fost organizat un colectiv puternic care se ocupă exclusiv de această problemă, și I.S.P.H. va „cupla” de-acum la toate solicitările constructorului. Rămîn, totuși, unele mirări. Tipizarea proiectelor e în fază foarte avansată și dacă încă n-a aflat constructorul, de ce măcar I.R.E. nu profită mai mult de acest lucru? Ar mai trebui făcute unele precizări și

în legătură cu „moriștile”: în fond, cine trebuie, cine are voie să le utilizeze, cine fabrică și vinde echipamentele, cine asigură montarea, depănarea și — de ce nu? — pregătirea profesională a celor dornici să posede și să exploateze aceste „moriști”? Din perspectiva necesității asigurării autonomiei energetice a micilor localități, a sectoarelor zootehnice, aceste întrebări sînt absolut firești. Mai ales că nici potențialul valorificabil în mini M.H.C-uri nu e de ignorat.

Cum ar putea fi, totuși, dinamizată, în ansamblu, activitatea de realizare a acestor centrale? Mai întîi, se impune realizarea căilor de acces și a liniilor. Apoi, întrucît sînt multe studii fără investiții care se fac anual, ar trebui realizate elemente de documentare în cadrul acestora, astfel încît, atunci cînd apare „comanda fermă”, proiectele să se poată preda operativ beneficiarilor, respectiv constructorului. În sfîrșit, la I.S.P.H. e în curs un studiu destinat unor noi soluții constructive pentru C.H.E.M.P., care iau mult mai mult în

MODERNIZAREA

Masă rotundă la care participă Ion Dracea, inginer șef, Iosif Kovacs, economist, ambii de la Centrul de Inginerie Tehnologică și Proiectări pentru Construcții de Mașini din Brașov și reporterul

Red. — În construcțiile de mașini vă ocupați de un domeniu anume?

I. D. — De tractoare și camioane. Alți.

I. K. — Și de subansamblele acestora.

I. D. — Da, bineînțeles. Dar în aceste condiții, raza noastră de acțiune e foarte mare. În Brașov există cunoscutele fabrici de tractoare și camioane, ca uzine de montaj, dar subansamble sau produse specializate se fac în toată țara, la Satu Mare, Iași, Oradea, Sibiu, Miercurea Ciuc, Buzău, Galați, Craiova, Sfințu Gheorghe, Miercurea Ciuc, Intorsura Buzăului, Gheorgheni. Pentru aceste unități, noi facem organizări tehnologice.

Red. — Altfel zis?

I. D. — Ne ocupăm de fluxurile tehnologice uzinale și acem amplasarea mașinilor-unelte, organizarea fiecărui loc de muncă, organizarea liniilor de producție, amplasarea lor în hale noi sau în cele existente. Pe scurt, activitatea noastră are drept scop dezvoltarea unităților constructoare de mașini și optimizarea producției.

Red. — Pentru că sinteți un centru de inginerie tehnologică, modernizarea proceselor de fabricație reprezintă, înțeleg, o datorie de prim ordin.

I. D. — Normal, după câteva decenii de dezvoltare extensivă a construcțiilor de mașini, astăzi trebuie să discutăm despre o îmbunătățire a activității.

Red. — De când funcționează acest centru?

I. D. — De 22 de ani.

Red. — În acest răstimp, organizările tehnologice pe care le-ați făcut, au fost, probabil, de ordinul sutelor sau al miilor. Multe dintre ele sau aproape toate au reprezentat investiții, nu?

I. D. — Sigur că da. Numai investiții! Și s-a investit în această industrie foarte mult.

Red. — Putem încerca să vedem însă cum s-a pus tot mai exact, odată cu trecerea timpului, problema eficienței economice a investițiilor?

I. K. — Pentru tractoare și camioane, multă vreme a fost necesară fabricația de serie mare. Așa cerea piața, așa

cut atunci când s-au introdus centrele de comandă numerică. Acum facem pasul al doilea: cu unitățile cu comandă numerică alcătuim celele sau sisteme flexibile.

Red. — Există așa ceva? Unde?

I. D. — Există la „Steagul roșu”, la „Tractorul” și în alte locuri.

Red. — Dar există în pro-

Altfel despre eficiența investiției

duceam. La ora actuală, lucrurile se prezintă altfel. Datorită cererii clienților, seria mare a trebuit să fie fragmentată, producția s-a diversificat. Înainte aveam o serie de 50.000 de tractoare, să zic, dar acum piața vrea 4.000 de tractoare de felul ăsta, 2.000 de felul ăla, 3.000 de felul ăla-lalt.

Red. — Numai că fabricația de serie mică trebuie să se producă tot economic...

I. K. — Asta e problema. Tocmai de aceea s-a ivit necesitatea ca în cadrul acțiunii de modernizare să introducem liniile flexibile. În urmă cu 15 ani foloseam liniile monovalente, ce nu știau să fabrice decât blocul motorului, de exemplu. Acum, cu echipamentul unei linii flexibile putem face chiulasa pentru camionul MAN, camionul Saviem sau pentru autoturismul de teren ARO. Și dacă vorbim despre cheltuieli, atunci trebuie spus că linia monovalentă mă costa de 20 de ori mai mult, ca investiție, pentru că ea conținea 30 de agregate special gândite, pe cind celula flexibilă de fabricație poate avea 3 sau 4 mașini-unelte. Dar cu automatizări, robotizări, pot face aceleași operații.

I. D. — Primul pas s-a fă-

portă în care ar fi necesar?

I. D. — Nu. E vorba însă de un proces în plină desfășurare, și important este că ne aflăm pe drumul cel bun. Multe dintre utilajele acestea sînt făcute prin autoutilare. „Steagul roșu” are o experiență bună în domeniul acesta, are o fabrică de agregate care astăzi lucrează și pentru alții, chiar pentru export. Deci pasul e făcut și trebuie intensificat ritmul. Pentru că pe plan mondial s-a constatat că o marfă standard acoperă 70—80 la sută din cererea pieței. Dar restul? Restul nu poate fi acoperit decât prin diversificarea producției. Pentru a-și asigura posibilitatea, ca producător, de a răspunde în acest fel cererii, se impun însă fonduri, investiții. Iar în ansamblu, în domeniul investițiilor, se simte încă nevoia unei schimbări de optică privind eficiența lor.

Red. — De ce?

I. D. — Pentru că, prin modernizările pe care le facem, noi nu ne propunem să creștem capacitățile de producție acolo unde nu e cazul. Or, acest lucru nu e înțeles totdeauna, cu toate că observațiile duc la concluzia unei stabilizări a pieței, că la unele produse a scăzut cererea

sau că la altele ea se menține la un nivel constant sau aproape constant.

I. K. — Trebuie plecat de la necesitatea de-a se moderniza produsul. Modernizându-se produsul, ești obligat să reușești să-l realizezi, și atunci trebuie să-ți adaptezi fabricația, să introduci o tehnologie nouă...

I. D. — Deci tot la o investiție ajungem și se pune, cum ziceam, problema eficienței ei. Asta, repet, chiar în condițiile în care nu cresc neapărat capacitățile de producție.

Red. — Dar este obligatoriu să se vorbească despre un spor de producție în urma unei investiții pentru modernizare?

I. D. — Vedeți, pînă acum, cînd vorbeam despre dezvoltarea

produsului, deci îi asigurăm un nivel sporit de competitivitate. Alt exemplu ar fi întreprinderea de autocamioane Brașov, unde avem o investiție privind fabricația de cabine și vopsirea lor. Această investiție aduce un aspect nou, pe care trebuie să-l punem în discuție. Nu crește numărul de cabine, dar acestora li se dă calitatea de-a putea fi vîndute oriunde, ori cînd. Deci cheltuiesc, fac o investiție de ordinul a cîtorva sute de milioane de lei numai pentru a măli potența uzinei de a ieși pe piață. Dar avem discuții: cheltuiala e eficientă sau nu? Noi am justificat investiția prin valoarea anuală a acumulărilor rezultate din exportul de cabine, deci prin asigurarea vînzării. Ia spune matala, tovarășe Kovacs, ce înseamnă asta?

I. K. — Problema aceasta se împarte în două: modernizarea cabinelor propriu-zise și modernizarea vopsitoriei. Mai mult se discută despre vopsitorie. Eficiența investiției se bazează pe economisirea de vopsele și pe diferența de preț pe autocamion, pe care aș putea să o obțin — deci o prezumție — în urma vopsirii acestor cabine în așa fel încît timp de 5 ani să nu apară nici o pată de rugină pe ele. Totul depinde însă dacă voi reuși sau nu să obțin această diferență de preț. Dacă da, foarte bine. Dar dacă nu? De asta zicea tovarășul Dracea că există rezerve, că toți avem rezerve...

Red. — Investiția e aprobată?

I. K. — E în curs de aprobare.

I. D. — Da, dar acum mă întreb: dau drumul la investiția asta sau nu? Eu cred că trebuie să îndrăznesc s-o fac, ca să fiu competitiv. Și atunci trebuie ca, respectînd dispozițiile legii investițiilor, să-mi creez, totodată, un concept nou privind eficiența acestora, ca mijloc de modernizare.

I. K. — O altă situație: Întreprinderea mecanică de elemente hidraulice din Galați a realizat un produs numit ridicător hidraulic. Acesta este un mecanism foarte deștept. El urmărește nivelul solului și ridică sau coboară plugul în funcție de relieful terenului. Respectiva lucrare agricolă se poate face cu o mare economie de motorină, dacă se pune acest mecanism pe tractor. Dar pînă acum, mecanismul acesta n-a fost folosit. Dacă mergeți la Galați, ei au acum 8.000 de bucăți, comanda primită pentru trimestrul întîi.

Red. — Deși produsul nu e folosit, întreprinderea primește totuși comenzi?

I. K. — Comanda asta e a uzinei din Brașov, care vrea să-și echiipeze tractoarele cu acest dispozitiv.

Red. — Dar este, produsul acesta, vreo noutate de ultimă oră?

I. K. — Nu, el a fost omologat, era cunoscut, doar că nu era cerut.

Red. — Presupun că montarea lui nu e o operație atît de complicată încît să n-o fi putut face și S.M.A.-urile.

I. K. — Bineînțeles că nu. Dar agricultura n-a cerut, cum vă spun. Și acum industria e cea care ține să impună acest produs.

Red. — Iată că este nevoie, din partea unor oameni, de mai multă bunăvoință pentru a valorifica, în interes general, rezultatele modernizării. Dar asta e altă problemă și merită o discuție separată.

D. CONSTANTINESCU ■

calcul elementul „timp”.

În finalul documentării de la Rm. Vlcea, am încercat să aflăm, cu oricîtă aproximație, cam cîtă energie electrică s-a pierdut în urma faptului că unele C.H.E.M.P. și M.H.C. n-au fost puse în funcțiune la timpul planificat. De data aceasta, constructorul a fost delicat cu beneficiarul său, căci ne-a oferit numai două cifre simetrice (menite oarecum să se compenseze): prin darea în folosință a lucrărilor care au avut pregătirea corectă, mai devreme cu 3—7 luni, s-au produs în plus, în cadrul a 3 C.H.E.M.P., 14.630 MWh. În același timp, datorită întârzierilor cu 1—6 luni în punerea în funcțiune a 8 C.H.E.M.P., nu s-au produs 17.020 MWh. Calculul e, repetăm, „elegant și colegial”, căci întârzierile la multe C.H.E.M.P. au fost mult mai mari, de ordinul anilor. Și cum noi toți plătim (nimeni dintre cei cu care am stat de vorbă n-a putut spune nimic despre lipsa fondurilor, tocmai pentru că lucrările au fost în plan), credem că avem dreptul să întrebăm cîtă

vreme o să mai facem tot felul de calcule, de soiul celor pe care le-am menționat mai sus, la capitolul „pierderi”? Cu atît mai mult cu cît există, realmente, o bună experiență în țară (numai anul trecut, „Flacăra” a scris despre rezultatele excelente ale I.R.E. Suceava care „îubește” M.H.C.-urile și C.H.E.M.P.-urile pentru că are oameni care se pricep, care au invenții și inovații în acest domeniu, despre preocupările cadrelor de la un colos energetic — Ciunget — destinate perfecționării „moristilor”, cu atît mai mult cu cît, pînă la urmă, la capitolul bunelor intenții toți factorii implicați în în această anchetă „cuplează”, trebuie să se treacă urgent de la explicații la soluții. Și factorii din M.E.E., beneficiarii, constructorii și proiectanții (care trebuie realmente să-și sincronizeze eforturile) și producătorii echipamentelor precum și ceilalți furnizori pot și trebuie să se integreze cerințelor programului național privind microhidrocentralele.

CONSTANTIN DUMITRU ■

N. R.

După apariția în Flacăra nr. 13/31 martie 1989, a primei părți a anchetei „Să regăsim entuziasmul inițial”, conducerea Antreprizei electromontaj Sibiu ne informează telefonic: „Prin Ordinul nr. 84/31 ianuarie 1989, al Ministerului Energiei Electrice, Antrepriza electromontaj hidrotehnic Rm. Vlcea a fost desființată. Fostele organizații sînt acum preluate de Antrepriza electromontaj Cimpina (brigada hidro Argeș) și Antrepriza electromontaj Sibiu (brigăzile hidro Călimănești și Gorj).

Recent, ni se mai comunică, a avut loc la nivelul conducătorilor CIRE și Trustului antrepriză generală electromontaj București, o întîlnire cu factorii de răspundere, unde s-a analizat lucrare cu lucrare și s-au stabilit măsuri eficiente pentru îndreptarea stărilor de lucruri negative. De reținut, că s-au mai rezolvat din probleme, dar marea majoritate a aspectelor critice, a greutăților pe care le semnalează ancheta rămîn.”

Din aceste motive redacția consideră oportună și publicarea urmării de față.

CU HĂRNICIE, CU OCHII PE CEAS CU GÎNDUL LA RECOLTA DORITĂ *Să încheiem chiar acum semănatul!*

Cu deosebire în ultima săptămână, în unitățile agricole însămînțarea culturilor de primăvară a crescut mult în intensitate. Trecuți, pentru a putea încheia semănatul pe toate suprafețele planificate pînă la 10 aprilie — așa cum s-a stabilit — vîrsele zilnice de lucru trebuie nu numai să fie realizate, ci și depășite simțitor, folosindu-se din plin timpul de lucru și întreaga capacitate a rîlajelor.

Condițiile climatice favorabile de anul acesta au permis multor unități să obțină un avans de pînă la două săptămîni față de anii trecuți în întemeierea culturilor. Această reușită a fost posibilă printr-o bună organizare a campaniei, prin acționarea din primele zile în ritmuri ridicate de lucru, prin pregătirea din timp a tractoarelor și mașinilor agricole, prin planuri ferme, urmărite zilnic cu toată seriozitatea, printr-o judicioasă repartizare a forței de muncă. Sînt unități cu realizări cu mult peste media pe județ, în timp ce altele nu reușesc să țină pasul cu planificarea. Asta în condițiile cînd în ultimii ani una din preocupările principale ale organelor de resort a fost asigurarea echilibrată a bazei materiale a tuturor unităților agricole.

Unitățile agricole rămase în urmă trebuie în primul rînd să se bazeze pe mobilizarea exemplară și totală a forțelor proprii materiale și umane, să nu aștepte ajutorul altora. Să asigure condiții mecanizatorilor să lucreze de dimineața pînă seara, aprovizionîndu-i în cîmp cu carburanți, materiale și piese de schimb, și nu la urmă hrană caldă și bine gătită.

Scăderea întrucîtva a temperaturilor din aer n-a afectat practic pe cele din sol și nu există deci nici un motiv pentru a amîna îndeosebi semănatul porumbului. Oricum, ezităările pot fi spulberate prin folosirea termometrelor cu care sînt dotate toate unitățile.

Bineînțeles, ritmurile ridicate de lucru care se impun nu trebuie să afecteze cu nimic calitatea lucrărilor. Atenția dată vitezelor zilnice de lucru, procentelor de realizare a lucrărilor nu trebuie să ne facă să neglijăm asigurarea densității apei și îngrășămintelor la nivelul optim cerut de realizarea producțiilor record pe care vrem să le obținem în toamnă.

Pentru a avea garanția că peste tot s-a asigurat densitatea optimă este necesar să se facă o verificare a culturilor ce s-au semănat la începutul campaniei, îndeosebi la sfecla de zahăr, completîndu-se, dacă situația o cere, eventualele goluri.

În paralel cu semănatul este necesară trecerea pe un front larg la irigarea culturilor care se impune, mai devreme cu o lună față de alți ani, în a-

ceastă primăvară caldă, însă secetoasă.

Se mai semnalează restanțe la semănatul inului pentru fibră, cînepei și cartofilor de toamnă. Lichidarea lor cît mai grabnică este evident o prioritate. În numărul viitor al revistei sîntem convinși că nu vom mai avea motive să le punem în discuție.

Deci, mobilizare exemplară! Rîm și calitate!

Săditul pomilor cere rigoare și pricepere

Țăranii din Cătămărești au terminat primii semănați

Primăvară în Cîmpia Botoșanilor

Un deal întreg din comuna Răchiți a fost plantat cu cireși și vișini doar în trei zile

Începînd cu această primăvară, județul Botoșani și-a deschis toate ferestrele spre mai mult și mai bine. Se muncește pe rupte și nimeni nu ne știe, mi-a spus cu părere de rău un cunosător al pămîntului, venit din cîmpia Teleormanului. Producțiile s-au triplat pe cîntar, nu există teren care să nu fie luat în acord global, fiecare petec de pămînt e dat pe om și puține județe se pot lăuda cu oameni atît de harnici. Pămîntul e în general bun, dar 1/3 din suprafață e afectată de alunecări și eroziune. În cîțiva ani se vor extinde

plantațiile de pomi și vie la 20 000 ha, regularizarea riului Jijia va însemna încă alte 25 000 ha „supuse” voinței oamenilor, sînt în construcție două căi ferate, industria va figura cu cîteva investiții noi. În municipiul Botoșani se va circula cu tramvaiul, 1989 este primul an în care județul primește 11 titluri de „Erou al Noii Revoluții Agrare”, este anul în care, după 30 de ani de cercetare, s-a omologat rasa Caracul de Botoșani. Este anul în care pe o singură stradă din noul cartier de locuințe Mihai Eminescu s-au plantat 380

de magnolii, una după alta! Este anul în care, pe 18 martie, lui Ilie Sologan (președinte de CUASC, cunoscut în tot județul pentru că, pînă la acea dată, băgase cea mai mare cantitate de sămînță în pămînt), i s-au adresat cuvintele: „o să vedeți voi ce pățiți dacă dă înghețul!”. Pentru el anul 1989 va rămîne ca an marotor, că agricultura e și o chestiune de știință dar și de curaj.

Fotoreportaj de
ELENA GHÎREA ■

La Vlădeni încărcatul mașinii de semănat cartofi nu dura mai mult de trei minute.

Ritmul de lucru al unei fabrici de conserve se apropie oarecum de cel al gospodării care-și face iarna car și vara sanie. Argumentele sînt la îndemînă: campania de primăvară a început mai devreme și în fermele fabricilor de legume.

Așa stau lucrurile și la întreprinderea de producție și valorificare a legumelor și fructelor Fetești, a patra pe țară, ca pondere valorică, între fabricile noastre de conserve. Firește, cea mai mare cantitate de materie primă fabrica o primește de la agricultură. Dar ea se bizuie foarte mult și pe forțele sale, adică pe producția proprie rezultată din cele 17 ferme care însumează aproape două mii de hectare. Și cum o condiție a calității conservei o constituie recoltarea la timp, la unitatea din Fetești se desfășoară campania spanacului. Ceea ce fotografiază colegul meu Eugen Negrea în curtea fabricii ține, dacă vreți, de montarea unei veritabile superproducții cu Popey marinarul: o curte imensă plină de spanac și o armată de puști (Școala generală nr. 7 — Fetești) și tineri din întreprinderea care-l curăță. La cantină, salată de spanac (ca să nu se spună că una vorbești și alta măninci), pe ușa secției mecanică, un afiș: Sîntem la spanac. Directorul, inginerul Mircea Breben, ne

face și dinsul o mărturisire în ton cu decorul: „Am realizat 40 la sută din producție. Anul trecut, de abia în 4 aprilie am început”.

Se muncește temeinic, deoarece fermele din cîmp trimit în permanență spanac. Spanacul te invadează și te copleșește prin cantitate. Este un spanac de „perspectivă”, cu bătaie lungă, pe borcanele în care va intra urmînd să se

hectare ale fermelor, nespu-ne că în ciuda simpatiei ce o poartă spanacului, sînt îngrijite cu aceeași răspundere răsadurile pentru tomate, se irigă mazărea.

La ferma 15, în „Sectorul de producere a răsadului legume tomate” am văzut niște sere îngrijite pînă la pedanterie, în care oamenii lui Petre Barangă dovedeau mîgala unor meșteri în decora-

realizat și se realizează, pentru cel interesat, mori de muștar, mașini de închis borcane cu 6 capete, dozatoare pentru conserve de legume, mașini de spălat și uscat recipienti plini, instalații tehnologice pentru spanac etc.

La etajul doi în niște camere care, cîțiva ani în urmă, nu erau nici vestiare, nici magazii și, în general vorbind nu fereceau pe nimeni, s-a ame-

„lanternei roșii” și ajunsă azi pe podium, ceea ce, în primă și ultimă instanță, pe cumpător nu poate decît să-l bucure. Fiindcă aceasta presupune, în primul rînd, conserve mai multe și mai bune de la Fetești. Și pentru că am ajuns aici, să-l lăsăm pe directorul întreprinderii să ne anunțe noutățile acestui an. Deci, inginerul Mircea Breben: „Ele sînt mai multe. Două sînt cunoscute, dar le trec la acest capitol pentru că au ieșit de curînd: aperitivul de fasole (fasole bătută) și aperitivul din mazăre. În perioada imediat următoare: mărar în saramură, ciorbă dublu concentrată de lobodă, sosurile Picnic, Rustic și Tomar (realizate în colaborare cu Institutul de Cercetare pentru Valorificarea și Industrializarea Legumelor și Fructelor. De asemenea, două produse mai dulci: crema de dovleac, pentru plăcinte, înghețată etc. și băutura răcoritoare Mălina, din fructe de pădure”.

Așadar, hărnicia oamenilor muncii de la I.P.I.L.F. Fetești a adaptat un cunoscut proverb astfel: cine începe campania devreme, are timp să le facă pe toate. Ceea ce, în paranteză fie zis, îl caracterizează nu doar pe cel harnic, ci și pe cel deștept.

RAZVAN BARJULESCU
Fotografii de
EUGEN NEGREA

La Fetești, superproducție cu spanac și Popey marinarul

aplice, evident, eticheta cu timpul de garanție. Dar acum, într-o campanie începută mult mai devreme decît în anii precedenți, se lucrează contracronometru, ritmul acesta fiind, cum spunem, garanția realizării planului și a calității.

Desigur, însă, deși spanacul se află în postura de vedetă, nu sînt uitate celelalte culturi. La ferma 14, inginerul Marcela Popa, o ardeleană ambițioasă, după cum ne dezvăluie contabilul șef Gheorghe Țuțuianu, care ne însoțește prin cele două mii de

rea porțelanului.

Așadar, campania este campanie fără ca treburile obișnuite să se afle în suferință. Nu poți ciștiga într-o parte pierzînd în cealaltă. Deși secția mecanică are și „program de spanac”, își onorează și promisiunile în ceea ce privește realizarea unor utilaje atît pentru propria unitate, cît și pentru „alte” similare din țară, deoarece prin rîvna și ambiția conducerii și datorită priceperii oamenilor secției, aceasta și-a depășit într-un timp scurt statutul de atelier pentru autodotare. Aici s-au

najtat oficiul de calcul unde astăzi 12 analiști, ajutoari de analiști și operatori „pun totul pe calculator”, ușurînd, printre altele, și luarea deciziilor.

Am amintit și aceste fapte deoarece, dîncolo de o bună organizare nu numai „în campanie”, ci în general, ele au contribuit la ascensiunea spectaculoasă a unității într-un eventual clasament al fabricilor de conserve, ca să folosim terminologia sportivă a contabilului șef, sufletul echipei de fotbal a fabricii, plecată aproape din poziția

O realizare ale cărei semnificații se văd pe masa oamenilor

Legume de Bacău

— Tovarășe inginer Silviu Strasser, în calitate de director al Trustului horticulturii din județul Bacău, spuneți-ne, vă rugăm, care sînt problemele legumiculturii băcăoane în această primăvară.

— Bacăul este un județ nordic. Asta interesează mai puțin pe cetățeni. Ei vor să aibă pe masă legume la fel de bune ca și cei din Dolj, Teleorman sau Giurgiu. Sarcina noastră tocmai asta ar fi. Nu ne-am îndeplinit-o întotdeauna, dar sîntem pe cale să rezolvăm, sperăm încă în anul acesta, greutățile legate de clima noastră ceva mai rece. Bunăoară, gogoșarul. În majoritatea anilor, gogoșarii la Bacău nu apucă să se înroșească. Te prezintă cu el verde pe piață, oamenii mormăie, ba chiar te înjură, de ce să n-o spunem? În borcanele de murături gogoșarul trebuie să fie roșu! Vin cei din sud cu gogoșari verzi, cu o pată roșie, și îi vind drept roșii. Oamenii îi cumpără pentru pata aceea. Am depistat la Brăila niște gogoșari din soiul

simultan, ceva mai mici decît cei obișnuiți, însă la care se poate consuma întreg fructul. Se numesc Sîmăntan pentru că frunzele și fructele se dezvoltă în același timp. Ne-am dus la Brăila, ne-am informat despre tehnologie, am procurat sîmînță și am adus și borcane cu gogoșari murăți pe care i-am dat la asociații, șefi de ferme, le-am prezentat comerțului, să luptăm cu toți pentru noul gogoșar. Toată lumea îl vrea, inclusiv comerțul. Deci, vom avea gogoșari roșii în toamnă.

— Înțelegem că problema principală la Bacău este timpurietatea culturilor. Aici trebuie intervenit.

— Condițiile climatice favorabile de anul acesta ne vor ajuta. Înregistrăm un avans în întemeierea culturilor, însă acum și în viitor nu ne putem baza pe asta. Trustul are 80 hectare de solarii pentru răsaduri și culturi. În plan ni s-au prins doar 20 hectare — 10 pentru răsaduri și 10 pentru tomate extra. Folia de plastic nu ni s-a dat nici pentru răsaduri. 60 hectare sînt

descoperite. Este o greșală pentru că s-au făcut investiții care anul acesta nu produc. Trebuie după părerea și mai ales după dorința noastră să existe o prioritate în repartizarea foliei județelor nordice. E mai economic să aprovizionăm cu folie decît să plimbăm legumele din sud în nord. Transporturile costă, legumele nu ajung pe piață proaspete. Anul acesta încercăm, după experiențe la Stațiunea de cercetări legumicole din județe, să acoperim cu folie perforată anumite culturi în cîmp pentru a le putea devansa. Am acoperit căpsunile, cartofii și varza timpurie. Pînă acum rezultatele se anunță promițătoare. Autoaprovizionarea înseamnă să rezolvăm cu resursele noastre problemele. Sîntem entuziaști, vrem să facem, să aprovizionăm cum se cuvine populația. Se pun însă și anumite probleme economice care, zicem noi, ar trebui rezolvate cu mai multă maleabilitate. Un hectar se poate acoperi cu 500 kilograme folie perforată a 45 lei kilogramul. Deci acoperirea unui hectar costă 22500 lei, ceea ce e foarte mult. Folia de 0,2 mm care costa 12 lei kilogramul a ajuns la 45 lei la o grosime de numai 0,05 mm. Operația de perforare cred că nu poate justifica această creștere de preț. Fiind foarte subțire ne îndoiim că poate fi refolosită. Poate că anumite cantități le vom putea întrebuința și anul viitor. În orice caz contăm pe un efect sigur și sperăm că la sfîrșitul lunii mai să ieșim pe piață cu cartofi și varză timpurie de Bacău.

— Una din sarcinile legumiculturii este diversificarea legumelor oferite populației.

— Trebuie să ținem seama și de tradiția locală. Ni s-au dat în plan suprafețe importante pe care să le cultivăm cu anumite legume: gulioare, andive, revent, tarhon, varză de Bruxelles, conopidă, dovlecel, bame. Am avut în plan 160 hectare bame. Am pus doar două și bamele s-au uscat în vitrine. Dovlecelul nu se prea mîncă în Moldova. Conopida se consumă mai mult toamna la murături, nu la cuptor sau în mîncare. Am avut în plan 50 hectare. Nu le-am pus pentru că am fi rămas cu conopida nevîndută. Am pus un hectar de dovlecel și ne-am chinuit să-l vindem. Reventul sau Rabarbarul se consumă mai mult în Transilvania la acritul borșului, în plăcintă și pentru compot. La început l-am dat prin chioșcurile noastre gratuit. Cîm am pus preț nu l-a mai luat nimeni. Nici noi nu ne-am lăsat. Am tipărit rețete de preparare pentru gulioare, bame, conopidă și le-am difuzat prin magazinele noastre de desfăcere. Legume vor fi anul acesta în Bacău. Spanacul e recoltat, am înființat după spanac mazărea și varza timpurie. Dacă reușim să bîgăm mai devreme în pămînt cartofii de sîmînță și se pare că vom reuși așa cum se prezintă vremea, mînea e la noi, cum se spune.

— Ne găsim pentru moment la Asociația economică de stat și cooperatistă legumicolă Răcăciuni. Este rentabilă asociația? Vă întreb asta pentru că am mai întîlnit asociații legumicole care fac efor-

turi, fără să reușească întotdeauna, să devină rentabile.

— Este rentabilă și încă de la înființarea ei. Cooperativele agricole de producție și-au făcut datoria — participă cu oameni pregătiți, au fertilizat la timp terenurile cu gunoi de grajd. Avem șefi de fermă țărani cooperatori care aduc peste un milion lei beneficii pe an. În ceea ce ne privește, la înființarea asociațiilor, cînd am preluat fermele de la cooperative le-am lăsat acolo unde erau, adică unde se găseau irigațiile, forța de muncă, magazinele și dotările. Să nu mai spunem că de cele mai multe ori și pămîntul pe care erau se dovedise cel mai bun pentru legumicultură. Nu am ținut cu orice preț să avem toate terenurile comasate. La început am fost criticați, dar pînă la urmă soluția noastră s-a dovedit mai bună. Nu e nevoie ca terenurile să fie neapărat în jurul sediului directorului. Pentru o rentabilitate cît mai ridicată ne preocupăm și de modul de comercializare a legumelor. Avem 28 de chioșcuri proprii ale asociațiilor, unde ne străduim să practicăm un comerț cît mai civilizat, în întîmpinarea cetățenilor, să ținem seama de nevoile și dorințele lor. Și ar mai fi ceva, credem noi important, am preluat și terenuri pentru cultivarea cartofilor și a fasolei. Ne putem organiza mai bine asolamentele. Și nu uităm în nici o împrejurare culturile duble, triple dacă se poate, și culturile intercalate. Altfel totul e obișnuit.

OPREA GEORGESCU

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ Primim de la Maria Cojocaru din Ghergani-Răcari, județul Dimbovița: Am un vecin pe nume Ciobanu Anatoli care și-a făcut un gard din plasă de sîrmă pe o lungime de 20 metri. Necazul meu e că, în fiecare primăvară, pe plasa asta de sîrmă dă cu un fel de amestec de motorină și smoală fierbinte, stropindu-mi intenționat via, legumele, florile și tot ce am însemnat pe o distanță de aproape 2 metri lățime și 22 m lungime; îmi usucă totul, îmi distruge toată munca. Cu toate că în fața comisiei de judecată s-a obligat să-și fasoneze, chiar să-și taie pomii din răzori, care-mi umbresc terenul, și să nu mai stropască gardul cu motorină și smoală fierbinte, vecinul meu nu se ține de cuvînt și mă șicanează mereu.

■ „În noaptea de 15 spre 16 februarie a.c., pierzînd ultima legătură spre Slănicul Moldovei (la orele 22,55), am fost nevoit să rămîn, pînă la trenul următor, în gara București Nord, unde am fost neplicuit împresionat de aspectul sălii de așteptare clasa a II-a: hîrtii, chistoace, resturi menajere, tot felul de gunoarie erau aruncate vîrșite, înși fără bilete de călătorie dormeau întinși de-a valma peste fotolii și banchete sau direct pe jos, în timp ce adevărații călători, cu bilete în mînă, n-aveau loc să stea nici măcar în picioare; peste tot un aer viciat, închis, greu de respirat. Întreaga priveliște degaja dezordine, o acută lipsă de civilizație. Sincer să fiu, eu am fost și în gară la Timișoara. Acolo nu se poate intra în sala de așteptare dacă n-ai bilet de călătorie, iar ordinea și curățenia sînt desăvîrșite. Oare, la București, în Capitală, nu se poate așa ceva?!” (Iosif Ūkrös, Caracal, str. Horia, Cloșca și Crișan, bl. A.L., ap. 2).

■ În legătură cu scrisoarea primită de la un grup de tineri din comuna Brănești, Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Gorj ne informează că Centrul de cultură și creație Brănești, dispunînd în genere de o puternică bază materială bine îngrijită și folosită, și-a realizat sistematic indicatorii de plan. O dovadă? Anul trecut, deși directorul a fost plecat o bună perioadă la niște cursuri, brăneștenii s-au prezentat la Festivalul național „Cîntarea României” cu formații artistice temeinic pregătite și au ocupat chiar locuri fruntașe în faza de județ. În primăvara aceasta s-au luat măsuri pentru desfășurarea unei activități permanente la nivelul tuturor satelor comunei. Între altele, de curînd a fost recrutat și un operator care se deplasează sistematic cu filmul în toate cele trei sate componente — Capu Dealului, Brănești și Gilort, așa că doleanța tinerilor Costinel Godeanu și Nicolae Daniel, semnatarii scrisorii adresate revistei, va fi pe deplin satisfăcută.

■ Educatoarea Elena Bran din satul Rafaila, comuna Todirești, județul Vaslui, ne împărtășește, printr-o emoționantă scrisoare, marea bucurie pe care o trăiește devenind mama celei mai frumoase fetițe pe care și-a dorit-o vreo dată — Alexandra Carmen, și ne roagă din adîncul inimii să transmitem colectivului de cadre medic-sanitare din Spitalul orașenesc Negrești, în special dr. Valeriu Vasiliu, cele mai sincere și calde mulțumiri pentru grija deosebită, pentru perseverența, priceperea și înțelegerea omenească de care a dat dovadă — zice în încheiere fericita mamă —, într-un moment foarte greu, cînd și eu, și soțul pierduserăm orice speranță de a aduce pe lume un copil frumos și sănătos.

■ Deoarece răspunsul trimis nouă de D.P.M.O.S. Buzău la scrisoarea petentului Dumitru Popa conține unele precizări utile și pentru alți cetățeni ajunși în preajma pensionării, ne-am gîndit că e bine să reproducem textual următoarele: În conformitate cu prevederile art. 49 din Legea 3/1977, dosarul de pensie se întocmește de către unitate și se depune la organul de pensii numai după împlinirea vârstei de la care se deschide dreptul la pensie

pentru munca depusă și limită de vîrstă, dosar ce urmează a fi supus examinării Comisiei județene de pensii. Potrivit art. 51 din aceeași lege, pensiile se plătesc, celor care în momentul cererii de pensionare erau încadrați în muncă, de la data la care li s-a aprobat pensionarea prin decizia comisiei județene. Unitatea nu poate dispune încetarea activității persoanei care a cerut înscrierea la pensie decît după primirea deciziei de pensionare. Totodată, subliniem că nici persoanele încadrate în muncă nu trebuie să înceteze activitatea decît după data la care li s-a aprobat pensionarea de către comisia de pensii.

■ Ca ecou la nota publicată de Ion Vasilescu în Flacăra din 20.01.1989, Întreprinderea cinematografică a municipiului București ne răspunde că, în baza comenzii nr. 162 din 20.01.1989, lansată către ICRAL Vitan, s-a stabilit ca, în scurt timp, dar după dezagajarea șantierului în care încă se mai află Cinematograful Pacea, să se execute lucrări de reparații curente. De asemenea, s-au făcut deja demersuri pe lângă forurile competente în vederea racordării unității la rețeaua de termoficare. În ceea ce privește calitatea uneori mai slabă a proiectiei, deși aparatura existentă corespunde tuturor exigențelor tehnice, unele filme din portofoliu și-au depășit intradepăr numărul standard derulări și, curînd, va trebui să se renunțe la ele.

■ Situația semnalată de Mircea Marin din București, str. Emil Bodnăraș nr. 71, bl. M 47, ap. 54, e într-adevăr ilegală, de neacceptat. După cum ne mărturisește dumnealui printr-o scrisoare, a primit repartiziile pe actualul apartament în ziua de 17 decembrie '88 dar, din cauza vechiului locatar care n-a binevoit să elibereze la timp spațiul, omul s-a mutat efectiv cu familia abia pe 1 februarie 1989, lucru ce poate fi dovedit cu acte. Cu toate acestea, mai zice M.M., administratorul blocului lui, tot somează să achit cheltuielile de întreținere, începînd cu luna decembrie anul trecut, pentru 4 persoane în loc de 3, în pofida faptului că fiica mea s-a născut pe 25 ianuarie 1989. Dacă așa stau lucrurile, zicem noi, totul se poate rezolva prin înțelegere și bunăvoință, cel obligat să plătească întreținerea pe perioada menționată fiind numai vechiul locatar și nimeni altul. Altfel cazul devine de competența comisiei de judecată.

■ Mai mulți alegători din circumscripția electorală nr. 15, Sectorul 3, în numele cărora ne scriu Ion Pirjoltescu, secretarul organizației de partid, și Constantin Tănase, președintele comitetului de cetățeni, semnalează că, prin desființarea pieței Cătești, s-a ivit o serie întreagă de greutăți în aprovizionarea locuitorilor din zonă cu unele produse agroalimentare. Cum cea mai apropiată piață se află la peste doi kilometri distanță, ei propun organelor în drept să analizeze posibilitățile și să ia neîntîrziat măsuri corespunzătoare de dezvoltare a rețelei comerciale din circumscripție prin amplasarea a noi unități, îndeosebi pentru desfacerea piinii și produselor lactate, strict necesare bunei aprovizionări a cetățenilor.

■ Din răspunsul Comitetului executiv al Consiliului popular al județului Olt, cu privire la modul de soluționare a scrisorii adresate revistei de cetățeanul Ion Șarlea din Valea Fetei, comuna Verguleasa, reținem: Față de cele pe drept sesizate s-a stabilit ca organele locale, cu sprijinul Direcției județene de drumuri și poduri, să procedeze neîntîrziat la deschiderea accesului din drumul județean la ulița abuziv închisă de numitul Ilie Alexe, precum și la îmbunătățirea stării tehnice a acesteia. Prin aplicarea acestor măsuri s-a creat practic posibilitatea unei circulații fluide pe traseu, atît pentru oameni cît și pentru atelaje și autovehicule. S-a executat, de asemenea, lucrările de colectare a apelor pluviale în rigolă, efectuîndu-se totodată și semnalizarea rutieră corespunzătoare.

Descoperire neașteptată

În ziua de 16 martie 1989, pe cînd lucra, alături de colegii săi la amenajarea unor spații verzi, elevul Evu Sorin, din clasa a IX-a B, a făcut o descoperire neașteptată: un mic tezaur conținînd 102 monezi de aur, dintre care o parte cu efigia lui Napoleon al III-lea și altele cu efigia lui Franz Iosef. Monezile au o greutate totală

de 356,4 grame. Micul tezaur a fost predat de îndată Consiliului popular al orașului Tg. Ocna iar de aici a luat drumul către muzeul de specialitate din Bacău.

Inv. MARIA TILIMBECI
Casa de copii școlari
Tg. Ocna jud. Bacău

Scrisoare comentată

Repartiția

Am primit, în ultima vreme, citeva scrisori din partea unor tinere absolvente de liceu industrial care ne sesizează că, deși posedă repartiziile oficiale, semnate și parafate în toată regula nu sînt permise să lucreze în unitățile la care au fost repartizate. Cu prea multă ușurință sînt îndrumate să-și caute loc de muncă în altă parte.

Iată, concret, ce ne scrie una dintre ele: „Mă numesc Adina-Marinela V. Cimpeanu, domiciliată în orașul Dej, str. Orizont nr. 12, bl. S3, ap. 5. Am absolvit Liceul industrial nr. 5 din Cluj-Napoca în anul 1988, profil electrotehnic, fiind repartizată în meseria de electromecanic la Fabrica de bere Bistrița-Năsăud. Cum era și firesc, m-am prezentat în termen pentru a fi încadrată, însă, în loc să mi se ofere loc de muncă în meseria în care am fost calificată, așa cum scrie și pe repartiziile, mi s-a dat negație, spunîndu-mi-se, pe un ton dojenitor, că fabrica respectivă nu are nevoie de mine. Văzînd că, practic, n-am nici o șansă la Bistrița, am încercat, se înțelege, la întreprinderi din județul Cluj. Aici, pentru a mă putea încadra, mi s-a cerut o altă repartiziție, de la oficiul forțelor de muncă de astă dată, repartiziție care însă nu mi se poate elibera, pentru că — mi s-a explicat —, fiind absolventă din 1988, trebuie să fiu acolo unde am avut repartiziție inițială. Și, așa am ajuns într-un cerc din care nu izbutesc să ies”. Cred că nu mai e nevoie să insistăm a bate monedă asupra unui adevăr evident și de necontestat. Anume că, azi, în România socialistă, toți tinerii absolvenți, care din diverse motive nu pot sau nu vor să urmeze o facultate, sînt primiți imediat în producție și ajutați să-și câștige cinstit existența, să-și îndeplinească visurile cele mai îndrăznețe. După opinia noastră, cel puțin două chestiuni, nu de formă, ci de fond, se ridică în cazul de față: pe de o parte, existența chiar și izolată a unor asemenea cazuri denotă superficială cunoaștere de către cei care emit repartiziile a locurilor libere din unitățile productive, iar pe de altă parte, cauza repartiziilor formale rezidă fie în necorelarea planificării cifrelor de școlarizare în unele licee cu necesarul real din unitățile productive, fie în birocrația sau reaua voință a unor funcționari P.I.R., sau a unor conducători din asemenea unități. Remediu? Să se renunțe definitiv la formalism și birocrația păgubitoare, din acțiunea de repartizare a tinerilor absolvenți de liceu. Iar repartiziile, o dată emise, să fie literă de lege.

MIHAI STĂNESCU ■

■ „Cu cîtva timp în urmă — ne scrie Maria Sirbu din București, str. Ion Alexe nr. 7, Sectorul 6 —, am dat la spălat și curățat, la unitatea 44 „Nufărul” din cadrul Complexului Teiul Doamnei, printre altele, un cearșaf alb, brodat cu o foarte frumoasă dantelă lucrată de mînă. La data programată, grăbită cum eram, am ridicat lenjeria fără a o mai controla și, abia acasă, cînd am schimbat așternutul, am constatat că frumoasa mea dantelă dispăruse. Era prea tîrziu să mai reclam și am renunțat. Dar, în supărarea mea, stau și acum și mă întreb: oare mai merită să am încredere în firma care reușise să-și câștige un loc de cinste în inima mea de gospodină?”

■ Procuratura Generală, Direcția judiciară pentru cauzele civile: La adresa dv. nr. 7419, referitoare la scrisoarea petenților Maria și Constantin Ceaușu din Craiova, cartierul Craiova Nouă, bl. 65 A, sc. 2, ap. 9, facem cunoscut că cele sesizate au fost examinate și, constatîndu-se că sînt întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare.

■ O veste bună din partea Ministerului Sănătății, Direcția farmaceutică și a aparatului medical, primim pentru Mihai Șerban din Slatina, alea Lalelelor nr. 12, care a solicitat sprijin în procurarea medicamentului Tamoneprin. Petentul a fost îndrumat la Farmacia nr. 103 din municipiul Slatina unde, pe baza prescripției medicale, i se va elibera imediat medicamentul solicitat.

■ Centrala pentru desfacerea produselor petroliere București, privitor la sesizarea lui Gavril Tomi din Năsăud trimisă spre competența soluționare, ne comunică, printre altele: Pentru a evita apariția oricăror situații nedorite, pe viitor vom asigura stocuri de benzină în depozite, de așa natură, încît să asigurăm aprovizionarea stației PECO din Năsăud cu întreaga cantitate aferentă acestei stații, pînă la data de 15 ale fiecărei luni, iar livrarea se va face conform planificării inițiale pe zile calendaristice. Referitor la atitudinea față de clienți, constatîndu-se că s-au manifestat unele aspecte negative, întreg personalul stației a fost pus în discuția colectivului de muncă din care face parte și s-a luat poziție corespunzătoare, intransigentă.

■ Din cauza bolii de inimă de care suferă, medicii i-au prescris Mariei Rotaru, muncitoare la Întreprinderea de frigider Gălești, să schimbe locul de muncă și să evite cu desăvîrșire lucrul în schimbul III. Inițial, — ni se plînge cu amărăciune femeia — găsisem înțelegere la conducerea întreprinderii și fusesem repartizată în secția montaj general, unde am lucrat numai în schimbul I și II. După nici 5 luni încheiate însă, am fost trecută din nou la altă secție și obligată să lucrez efectiv doar în schimbul III, fapt ce mă provoacă mari necazuri cu inima, și așa destul de subredă. Am intervenit, m-am rugat de șefii mei direcți, dar în zadar; sînt și acum în același schimb 3 și-n același loc de muncă conștientizat.

Facem și noi un apel insistent la bunăvoință și înțelegere, spe-

rînd că cel din conducerea întreprinderii vor deveni mai receptivi la durerea și necazurile unei femei bolnave, care ne-a scris cu o ultimă speranță.

Pagină realizată de
MIHAI MERIȘANU ■

Poșta redacției

Simache Maria — com. Chitila (S.A.I.): În baza sentinței civile prin care v-a fost atribuită casa, sînteți îndreptățită să solicitați Consiliului popular al comunei Otopeni deschiderea unui rol în evidențele acestuia, precum și aprobarea stabilirii domiciliului în comuna Otopeni — S.A.I. • Dirdală Ilie — Focșani: Trimiteți cerere cu recomandarea medicului Întreprinderii de ortopedie și protezare, București 70481, str. Negustori nr. 8. • Prabuza I. Victoria — satul Poiana Mărului, com. Mălini (Suceava): Adresați-vă consiliului popular, autoritatea tutelară. Nu vedem cum s-ar fi putut ca „neamurile” dv. să obțină, fără să știți, desfierea. • Tudorache Elena — București: N-am înțeles ce problemă vă frîmîntă. • Maricescu Mioara — București: Nu e o faptă ieșită din comun aceea că un echipaj al Salvării și-a făcut datoria. • Nicolae N. Maria — satul Stăncuști, com. Vadu Pașii (Buzău): Pentru a primi în continuare pensia de urmaș pentru minorul, care a împlinit 16 ani, trebuie să nu uitați ca la începutul fiecărui an școlar să depuneți la oficiul de pensii adevărîntă din care să rezulte că este elev. • Bana Eugen — Pitești: Din răspunsul detaliat pe care l-ați primit reiese clar că pensia dv. este corect stabilită. • Spiridon Aurel — Constanța: Aveți dreptate. Dar mama copiilor trebuie să ceară întocmirea dosarului pentru alocație, dv. dîndu-i o dovadă că nu o mai primiți. • Filip Maria — București: Perioada în care ați fost pensionată pentru invaliditate gr. II nu poate constitui vechime în muncă pentru simplul motiv că nu ați muncit. • Orzan Cătălin — Iași: Poate ar fi bine să luați legătura cu o grădiniță botanică. • Barbu Valerica — Galați: Vedeți cum sînteți? Aveți 31 de ani. În 18 ani, mama dv. nu a rezolvat problema și nici dv., în cei 13 de cînd sînteți majoră, iar acum ne cereți nouă, „să se rezolve foarte urgent”. Nu putem s-o facem în locul dv. E o problemă strict familială. Adunați-vă actele ce le aveți și duceți-vă la consiliul popular care v-a emis certificatul de naștere. • Marinus Elena — București: Nu depinde de noi. • Bolovan P. Elisabeta — com. Mușătești (Argeș): Cu actele medicale respective, puteți solicita consiliului popular aprobarea unui ajutor ocazional. • Abrudan Ioan — Cluj-Napoca: Conform dispozițiilor art. 24 din Legea 1/1977, se acordă scutire de contribuție pentru copii numai dacă afecțiunea prezentată de petenționiari se încadrează în gradul I sau II de invaliditate, la propunerea serviciilor de specialitate din policlinica teritorială și cu avizul Comisiei de expertiză medicală a capacității de muncă. • Ioniță P. Ion — Timișoara: Este necesar să vă prezentați la secretariatul Liceului nr. 1 Cimpina, unde se află documentele legate de funcționarea școlii profesionale S.F.U. Poiana Cimpina, pentru a începe procedura prevăzută de lege pentru obținerea duplicatului. • Popa Maria — com. Ciocirila de Jos (Constanța): Făcînd curățenie la dispensarul medical, în baza prevederilor art. 199 (2) din Legea 57/1974 și ale pct. 7 lit. c din anexa 6 la Decretul 100/1979, pentru o sumă fixă de 560 lei-lunar, care nu are caracter de retribuție, dv. nu aveți calitatea de om al muncii și deci nu beneficiați de drepturile ce decurg din această calitate, respectiv dreptul la pensie.

REGHINA VÂRVICI ■

■ „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele sînt zilnic între orele 11—14.

File de poveste

A fost odată ca-n povești
Pe-un mioritic plai
Dintr-un neam de Eminești
Un poet numit Mihai.

Gingaș, visător, romantic
Printre junii mai deciși,
El pășea în metru antic
Și visa cu ochi deschiși.

Numărînd pe-o strădă-anume
Niște plopi fără de soț,
El căuta de fapt o lume
De iubire pentru toți.

De chema în stihuri luna
Sub un ram de tei aprins,
El îmbrățișa cununa
De-amintiri și doruri nins.

Dulci fioruri lunecînde
De spunea că-l inconjoară,
El tinjea-n cuvinte blînde
După-un zîmbet, bunăoară.

Se-nfrătea cu bradul verde
În subtile năluciri,
Știa marea s-o dezmiere
Troienit de amintiri.

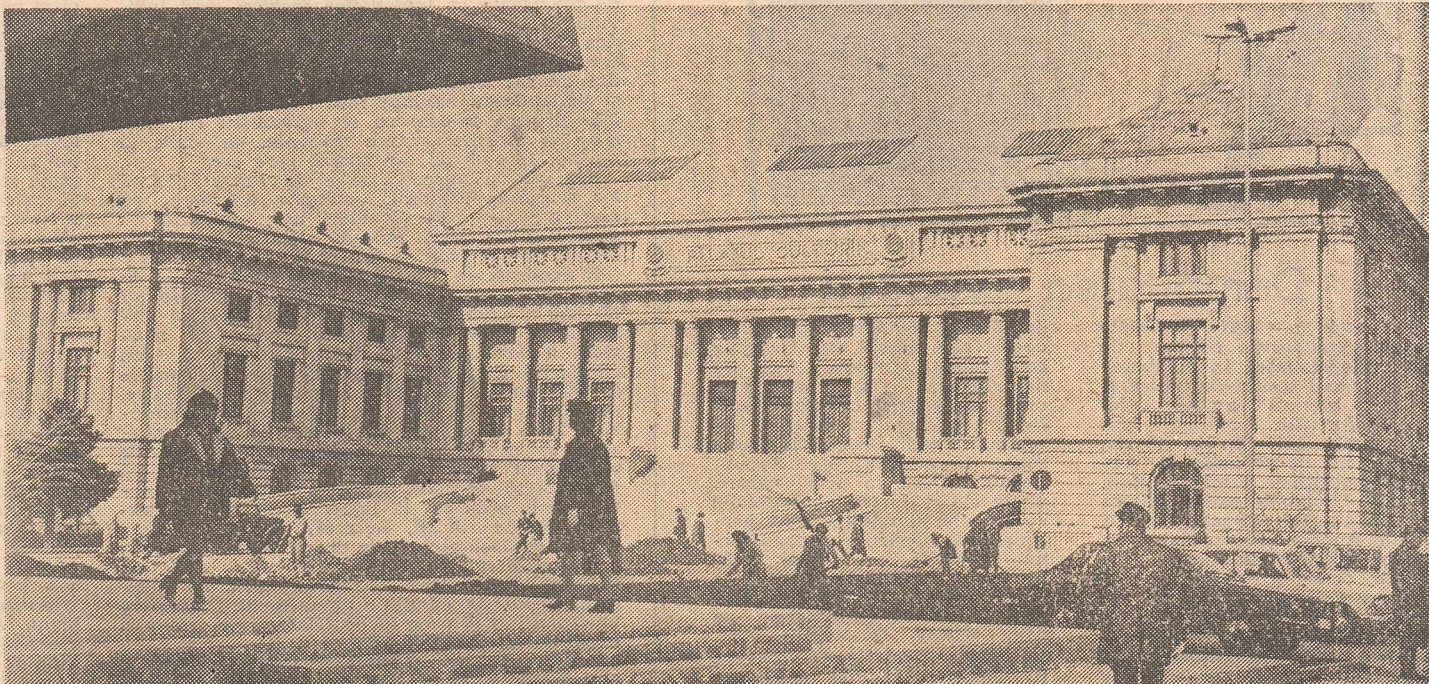
Flori de nufăr și izvoare
Își chema-n alai ales
Și-i cîntea cu ploi de soare
La mijloc de codru des.

Dacă tihna bate-n geamuri
Lin și dureros de dulce,
El știa că printre ramuri
Trece vîntul să se culce.

Îi plăcea povești să spună
Despre regi și împărați,
Dar cu Mircea împreună-i
Aștepta pe nechemăți.

Acum doarme-n bună pace
Printre doruri, printre vise,
Dar eu cred că s-o întoarce
Pe-nserate, pare-mi-se.

IVO MUNCIAN ■

Cîntarea României

Dintotdeauna, oamenii...

Ei sînt, dintotdeauna, fermentul.

Cu bucuria și orgoliul reușitei, am fost invitată la Ploiești să vizitez un monument viu, Palatul Culturii.

Dintotdeauna, oamenii, competenți și dăruți, nasc ideile și ei sînt răspunzători de eșecul sau de finalizarea lor. Așa s-a ajuns la Muzeul „Covorul Popular românesc”, la „Fondul național de pești și plante de acvarium”, recreind o minunată lume care îmi reamintește de Cousteau, la Muzeul de biologie umană, o lecție esențială dar și captivantă despre om și mediul său înconjurător.

Fermentii acestor realizări, pentru minte și suflet, pentru instruirea unui oraș sînt oamenii, numiți și nenumiți, pentru că și zidarul are locul lui în refacerea Palatului Culturii.

Dar orice ploieștean îl citează pe Nicolae Simache, profesor emerit, acum în lumea umbrelor, care pînă în ultima clipă a puterilor sale, a colindat satele prahovene. Cu banii săi a cumpărat din casele țărănilor bătrîni splendide exemplare de artă populară, cu credința de atîtea ori exprimată: „Creația maselor este veche ca poporul”. Adrian Georgescu, președintele comisiei municipale a inginerilor și tehnicienilor este creatorul fondului național de pești, prin donația sa de 52 de specii rare. I s-au alăturat și alți pămîni, cu alte 57 de mici acvarii, punîndu-se bazele unei lumi într-o continuă mișcare, într-un decor vegetal demn de filmele științifice ale sec. XX. Zoe Stoicescu Apostolache, doctor în biologie, a conceput muzeul de la primul gînd al existenței lui. I-a convins pe edilii orașului de utilitatea unui asemenea act științific, a desfășurat energice sale pentru a populariza alte energii și a găsit un total sprijin.

Cine a văzut Palatul Culturii din Ploiești mă va critica că nu insist asupra particularităților, a detaliilor acestor spații rezervate științei și culturii, dar socotesc că nu merit imputarea, pentru că bogăția de informații și de exponate scapă chiar vizitatorului care și-a petrecut acolo multe dimineți.

Covorul de Gherghița, datînd de la 1810, este piesa cea mai valoroasă cea mai desăvîrșită ca realizare manuală și inspirație artistică. Covorul este prețios prin raritatea decorului, o horă în curtea unui țăran, țesut într-o armonie de culori demnă de Petrescu.

Colecția covorul popular ro-

mănesc, suplimentează informațiile Liviu Nănan, profesor de istorie și etnografie, conține numai exponate lucrate din lînă toarsă și prelucrată de țărăncă, vopsite în culori naturale și alese în războaie de țesut, cu furculița sau cu spată.

Vechimea și originalitatea, armonia și echilibrul, bogăția mijloacelor de exprimare sînt cîteva din trăsăturile acestui tezaur, care trece din ramele muzeului în sufletele noastre.

La ieșire, cerul mi s-a părut colorat în roșu, caldarimul parcă era tapetat cu maci, la nivelul privirii mele se înălțau hore și care cu boi.

La muzeul de biologie umană m-am temut că nota didactică va îngreuna asimilarea noțiunilor. Nicidecum!

Imagini în mișcare, ca la televiziune, corpul omenesc luminat și disecat pentru înțelegerea trecătorului, statistica pe glob la zi, (la un minut mor 2 și se nasc 6 oameni), sînt dovezi certe că manualul de biologie a fost interpretat pentru toți.

Sala de ecologie strecoară cîteva avertismente în privința nesocotirii naturii, a risipirii dărilor naturale ale pămîntului. Sala de protecția naturii îmi stăruie în amintire, îndeosebi, prin colțul cu flori suave din munții Bucegi.

Județul Prahova are spațiul lui, „o Românie în miniatură”.

Omul trebuie să-și primească sfîrșitul cu demnitate, o citez pe Viorica Rusu, muzeograf restaurator. De aceea, la inspirația idee a doctorului Zoe Stoicescu Apostolache, este adus satul Săpînța, cu cîteva din epitafele vesele.

„Mă odihnesc pe veci / Baba lu' Moșu Ilie / Mult mi-a plăcut vacile / Să le mulgem laptele / Și am hrănit fetele / Și viața o lăsa la 58 de ani.”

Nici un regret pentru moarte, pentru că țăranul, înțelept, înțelege ciclul vieții și fără să știe biologie. L-am văzut, în muzeu, pe același țăran trecînd pe lângă zicerea din Săpînța și rămînînd, interesat, în fața apelului „S.O.S. Natura”, preocupat de răul pe care îl face omul pădurilor foste semete, apelor, care și-au pierdut claritatea, peștilor, care vin din ce în ce mai greu în undița pescarului.

Dintotdeauna, oamenii care au ceva de spus sînt modești și tenaci, cu o generozitate care le luminează ființa.

Îi iubesc pe acești oameni, și-i caut...

CARMEN DUMITRESCU ■

Ștefan Aug.
Doinaș

Poezia ca Erratum la proza lumii

Să mi se îngăduie să postulez — împotriva unor multiple afirmații contrare — că între poezie și proză există o diferență esențială. În cazul acesta, fatmoasa propoziție a arabului Mo-hyddin ibn Arabi: „Universul este o imensă carte”, și fraza lui Mallarmé: „Totul, în lume, există pentru a deveni o carte”, nu exprimă deloc același lucru.

Iată de ce. Universul, văzut ca o imensă carte, fără început și fără sfîrșit, din care zilnic citim, fiecare din noi, cîteva pagini de la mijloc, conține proza lumii: de la colibacul care, privit la microscop, se arată a fi un fel de uzină extrem de diferențiată și riguroasă, în care mișcările enzime gravitează în jurul a mii de gene, și pînă la spațiul înfinit în care se rotesc, după legi sempiternice, planetele și stelele; de la tot ce, fiind viu, mișună, se multiplică și moare, pînă la tot ce, fiind mort, nu încetează de a se trans-

forma; de la tot ce, fiind bine centrat sub ochiul nostru și perfect luminat de rațiunea noastră, ne apare sub forma reconfortantă a ceea ce a cunoscut, și, pînă la ceea ce respiră, fascinant și neliniștit, dincolo de granițele înțelegerii și dominației noastre, și care abia astfel ne face să fim dincolo de ceea ce realmente suntem, dovedind că realul nu e decît fața de sub reflector a posibilului. Toate acestea — repet — formează proza lumii. Toate acestea sînt, clipă de clipă, „traduse” din limbajul existenței lor materiale în limbajul nostru articulat din cuvinte, sînt comunicate la modul oral sau transmise prin scris sau în imagini, constituind pelicula invizibilă de mesaje informative care învăluie, ca un fel de logoseră, formată din cîmpuri, unde și particule, globul pămîntesc.

Expresia lui Mallarmé spune, însă, altceva. Ea indică un fel spre care tinde această proză a lumii, de îndată ce intră sub incidența expresivă a poetului: visul ei de a deveni poezie. Ce șanse poate să aibă astăzi un asemenea vis?

În 1934, într-un celebru eseu (Curriculumul unui intelectualist), în care preia — nu fără ironie — profetia catastrofală a lui Hegel cu privire la viitorul artei, poetul Gottfried Benn scria: „Istoric, not, ca membri ai comunității europene, ne aflăm într-o epocă ce obligă la formule, o epocă extravagantă, cu idei care se apără cu ajutorul formulelor și care scurtează intelectual raporturile ce ascultă de ordinele-rasei, de un destin. E o eră nouă a pămîntului, în care tipurile non-conforme cu această mutație vor fi eliminate” (p. 54—55).

Iată, însă, că fiecare din noi ar putea să susțină astăzi, la un secol și jumătate după Estetica lui Hegel (1835), că această uluitoare de eficace proză a lumii reprezentată — în culmea ei —

(Continuare în pag. 15)

Demnitatea evocării

Numerele 3-4/1987 din *Caiete critice* (publicație editată de *Viața Românească* în colaborare cu Biroul secției de critică și istorie literară a Asociației Scriitorilor din București) sunt consacrate lui Marin Preda. (Colectivul de redacție al recentei apariții — Eugen Simion, Ovid S. Crohmălniceanu, Mircea Iorgulescu, Ion Bogdan Lefter, Vasile Andru). Sunt prezente, în aceste aproape două sute de pagini, critici și prozatori din diverse generații, dornici să reliefeze, fiecare dintr-un alt unghi, fiecare potrivit talentului său și conform pregătirii pe care o are, multiplele aspecte ale vieții și operei celui care a scris *Morometii*. Desigur, nu toate intervențiile se ridică la înălțimea subiectului abordat. Unele dintre ele mai aduc aminte de versul eminescian „nu slăvind-te pe tine... lustruindu-se pe el”. Totuși, în cele mai multe din cazuri, modalitatea adoptată de participanții la această sui-generis „masă rotundă” despre Marin Preda este cea mai pertinentă pentru a

dezvălui într-adevăr iubitorilor operei sale detalii noi, semnificații inedite. În acest sens remarcabilă ni se pare publicarea unei „convorbiri despre tinărul Preda”, de fapt un dialog între criticul Eugen Simion și prima soție a scriitorului, Aurora Cornu. Dacă în alte cazuri, unele chiar ilustre, convorbirile cu membri ai familiei unei personalități dispărute se transformă citeodată în cleveleli mărunte, în colportarea unor amănunte lipsite de valoare pentru cunoașterea în profunzime a celui evocat, de această dată, în afară de bogăția de informații obținute în totul discuției se reține, chiar șochează în mod plăcut, capacitatea celor doi preopinanți de a se feri ca, în nici un moment, să nu aducă vreo ofensă marelui scriitor, fără a cădea nicicum într-o apologie la fel de supărătoare. E o evocare demnă, întreținută cu „luciditate, pasiune și ironie”. E o evocare captivantă și plină de farmec.

GEORGE ARION ■

500

Revista clujeană *Steaua* a împlinit, cu primul său număr din anul acesta, 500 de apariții în constelația luminoasă a presei literare românești. Actuala redacție a publicației, (Aurel Rău, Virgil Ardeleanu, Octavian Bour, Viorel Cacoveanu, Constantin Cubleşan, Mircea Ghițulescu, Leonida Neamțu, Petru Poantă, Adrian Popescu, Eugen Uricaru) continuă să însușească, prin propriul lor destin, apariția unei reviste care a devenit de-a lungul anilor un pivot al valorii și competenței artistice. Continuând valoroasă tradiție a unor predecesori dintre care nu poate lipsi și numele lui A. E. Baconski sau Aurel Gurghianu, *Steaua* s-a impus ca un reper statornic în presa noastră literară atât prin înaltul nivel intelectual al paginilor sale cit și printr-o inconfundabilă ținută grafică ce fac din publicația clujeană o dimensiune distinctă a contemporaneității noastre literare. Să-i urăm revistei *Steaua*, intrată cu nr. 500 în cel de-al 40-lea an al apariției sale, un viitor luminos.

ION ZUBAȘCU ■

SEMNAL

● La Editura „Facia” din Timișoara a apărut volumul *În căutarea timpului prezent*, volum de debut în proză, însumind creația a 6 autori: Veronica Bălaș, Ioan Dan Bălan, Isidor Chicet, Constanța Marcu, Doru Nistor și Dumitru Porcu.

Departa de a fi de acord cu formula „debutului în grup” — mai ales în proză (chestiune discutată altminteri în paginile revistelor noastre de specialitate) — remarcăm preocuparea editurii timișorene de a fi știut cum să le deschidă „paginile” tinerilor autori spre lume.

● *Istoria literaturii române vechi* a lui Ștefan Ciobanu a apărut recent la Ed. Eminescu (ediție îngrijită, note și prefață

de Dan Horia Mazilu). Alături de profesorul Nicolae Cartoian la Catedra de istoria literaturii române vechi de la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din București, a funcționat ani la rând — în acest ilustru corp profesoral — și distinsul profesor Ștefan Ciobanu, el însuși o personalitate marcantă a culturii istorice și filologice, a istoriografiei literare românești. „Perfect informat în domeniul slav, mai ales rusesc, (Ștefan Ciobanu — n.n.), este primul care utilizează curent bibliografic de specialitate în limbile slave și încearcă plasarea culturii române vechi în cadrul relațiilor ei cu popoarele vecine. Completând fericit lucrarea lui N. Cartoian, sinteza lui Ștefan Ciobanu este la fel de necesară celui ce vrea să aprofundeze domeniul literaturii

vechi”, scria George Ivașcu în *Istoria literaturii române*.

● În anul 1984 apărea volumul *Imn femeii*, antologie de opere închinete femeii din literatura universală, incluzând și literatura română. Recent a apărut la Ed. Eminescu un alt tom masiv de 423 pagini: *Prinos de frumusețe și iubire* (antologie de lirică românească dedicată femeii, îngrijită de Gh. T. Zaharia și D. Vacariu, cu un „cuvânt despre frumusețe” de Constantin Ciopraga, editată sub auspiciile Consiliului cultural și educației socialiste, precum și a Consiliului național al femeii). De data asta, antologia se rezumă doar la lirica românească, începând cu creațiile folclorice și încheind cu poezia contemporană.

Cronica literară

de Romul Munteanu

Teatrul poetic

Modelele teatrale de rezonanță mai mare în ultimele decenii s-au terminat cam de multă vreme. Existențialismul cu situațiile lui limitate arată oamenilor moartea cu o frecvență atât de mare încât publicul a început să fie cuprins de plictiseală în fața ușilor închise, cînd individului oricum trecut în eternitate, nu-i rămînea decît să privească în ochii celui alt, păstrat ca prin minune veșnic deschiși. Clovnii din teatrul absurd rîneau stupid unii la alții și bolboroseau cuvinte fără înțeles, îngrămădite printre obiecte ce se aglomerau în neștiere în diferite camere mărunte, de unde, la nevoie, „eroul” își lua zborul spre cer.

Furioșii își pusese și ei în scenă lirismul lor răcnit și disperat, stropit adeseori cu mari înghițituri de alcooluri tari, slobozite în gîtlejul unor bieți indivizi debusolați, rătașiți printr-un labirint oarecare.

E firesc să ne întrebăm ce se întimpla aici în universul teatral din spațiul carpato-dunărean? Modele din lumea largă au răsunat relativ tîrziu la urechea dramaturgilor români și n-au găsit o aderență prea mare. Fenomenul era explicabil. Cînd placa turnantă a istoriei noastre se schimba nu era timp nici de rinjete ludice, nici de clovnerii. Eroi își trăiau drama pendulării între două lumi cu toate formele de adiezuire și respingere (H. Lovinescu), fantosele se zbuciumau între probleme etalate artificial (Davidoglu), oamenii autentici trudeau pe șantieri și în școli (D. R. Popescu), grandioșii veneau din istorie (P. Everac), glumeții tragici căutau pasărea albastră a dreptății sau cei gravi se jucau cu țepete (M. Sorescu) după care un facil teatru revuistic — satiric s-a întins doar prin efecte de simplu amuzament, obținute uneori prin mijloace facile (Dar nu ne găsim în obligații de bilanț literar).

Scriitorii înstruiri în explorarea multor aspecte ale existenței ființei umane, artist al cuvîntului capabil să minuiască cele mai variate registre de limbaj, Paul Everac a făcut din arta teatrală un permanent experiment literar. Bun constructor de strategii conflictuale, îndrăzneț pînă la frontierele indicibilului în maniera de enunțare a replicilor, strălucit și uneori plat, inventiv la modul teatralului înalt sau repliat în facile formule revuistice, Paul Everac este un nou gen de „mîel turbat”, de „copil teribil” îmbătrînit într-o literatură fără stele orbitoare în arta teatralului. (Fără îndoială că regretatul T. Mazilu nu trebuie uitat în calitatea lui de exponent al comediei umane). Dar Paul Everac a fost întotdeauna altceva. El n-a reprezentat niciodată tipul scriitorului serial, fiindcă și-a căutat întotdeauna cu tenacitate acele formule de artă teatrală care să fie adecvate personalității sale.

Antologia recentă de teatru *Aventura umană* (Ed. „Cartea Românească”, 1989) însumează piese din etape diferite de creație. *Robinson*, de pildă, datează din 1948. *Aventura* are o primă formă din 1953, revăzută destul de tîrziu în 1982. *Baletul electronic* a fost conceput în 1964, *Raza* este din 1981, iar *Remiza* din 1988.

Nu mi-am propus să pun în discuție toate piesele din acest volum care au, de altfel, valori estetice diferite. Intenționez să dau o anumită relevanță acelor opere care scot în relief condiția umană, relația dintre individ și sistem, individul ca proiect existențial, ca și raportul dintre gest și act.

Din acest unghi de vedere robinsonadele (*Robinson*, *Remiza*) lui Paul Everac au o elocvență

deosebită. Ambele piese deschid în dramaturgia românească actuală autentice secvențe ale teatrului poetic. De altfel se cuvine să precizăm de pe acum că opera dramatică a lui Paul Everac nu este receptată plenar doar ca spectacol, ci și ca text gustat prin lectura multiformă, oferită de indicațiile și explicațiile atât de variate ale autorului. De altfel, Paul Everac este un posibil poet al unor mari reverii, ce se trădează prin toate modurile sale de scriitură.

Evident că cine citește o nouă robinsonadă se întreabă ce mai poate inventa un scriitor în legătură cu acest mit al izolării omului, capabil să refacă diferite trepte ale civilizației, să pună din nou stăpînire pe pămînt și să găsească un răspuns rostului său în existență. În ipostaza creată de Paul Everac, Robinson spune despre sine: „sînt curat și pur”, în vreme ce corul îl avertizează „ești sărac, Robinson, și ești singur”. Într-adevăr, Robinson are o îngenuitate adamică. El s-a izolat în insulă de agresori și se teme mereu de invazia unor necunoscuți. În singurătate, Robinson trăiește marea tentație a faptului. Dacă Dumnezeu este bătrîn, fiindcă știe totul, Robinson este tînar prin imensa curiozitate ce-l stăpînește, prin voința de-a ști totul despre sine în raport cu absolutul. El vrea să-și schimbe rolul cu Vineri (acesta acceptă din supunere), își propune să-și ucidă sluga (Vineri dispăre), încearcă să se spînzure, dar se răzgîndește.

Robinson este un ratat pe toate planurile și în raport cu sine și cu ceilalți și cu refuzul marelui mister.

Piesa lui Paul Everac este o farsă tragică în care Robinson ar putea fi numit Mitică Popescu. *Remiza* este o comedie neagră, ușor kafkiană. Albert respectă un mandat care nu mai are emițător, păzește o poartă dincolo de care nu mai este nimeni. Englezi, americani, indigeni, agresorii vor să ia în stăpînire un loc păzit și muncit de un bărbat și o femeie. Toate situațiile sînt arhetipale, ca și cuplul trecut prin mai multe catastrofe.

Două piese din acest volum mai rețin atenția în mod deosebit *Raza* și *Aventura*. Ontologia cloșarului (Kutz, Guciko) și a micului funcționar (Ticuță) are numeroase puncte de contact, dar și notabile stări de diferență. Cloșarii se găsesc între zei și mecanismele sistemului din societatea lor. Ei au constînta unor oameni de la margine care se revoltă printr-o lungă defulare verbală. Într-un sistem ce se menține prin autoreglare, cloșarii trec prin diferite ipostaze datorită hazardului. Cloșarii nu-și pot face un destin nici prin bani, nici prin eros, nici prin revoltă. Ei sînt mereu acționați din exterior.

Să fie oare Ticuță Protopopescu (*Aventura*) altfel? Evident că nu. Acest personaj, născut și el din matricea arhetipală a lui Mitică Popescu este de asemenea un clovn condamnat la eșec și derizivne. Retorica lîricoidă, reveriile roze, erosul degradat etc. pun în lumină un alt personaj eșuat, un antierou din teatrul poetic absurd.

Reveriiile din teatrul poetic cultivat de Paul Everac sînt de o imensă tristete. Rinjetul cloșarilor și al clovnilor stîrnește o stare tragi-comică fără *Einfühlung*.

Paul Everac scrie un teatru poetic bazat pe noi efecte de distanțare. Lumea ca derizivne presupune o altă reverie despre o altă lume. Conștiința planetară a pătruns astfel și în teatrul românesc, antieroiul lui Paul Everac fiind semnele unei condiții umane precare.

Realizatorii antologiei conchid, pe bună dreptate, cu o idee chintesențială extrasă din „ros-tirea românească” a lui Constantin Noica: „Tot ce a fost esențial pentru om și societate a stat în mina femeii: familia, limba, educația fundamentală, cultul religios, răgazul, distracția, arta sa, pe alt plan, truda elementară, economia, clasele chiar, adesea și dinastiile, totul a ținut de femeie, cea care «nu avea drepturi». Unor istorici ai viitorului poate că civilizațiile noastre le vor părea civilizații de tip feminin. Și, de altfel, ar fi de la sine înțeles, după legendă, ca istoria să revină femeii: dacă perechea rămînea în paradis, nu exista istoria”.

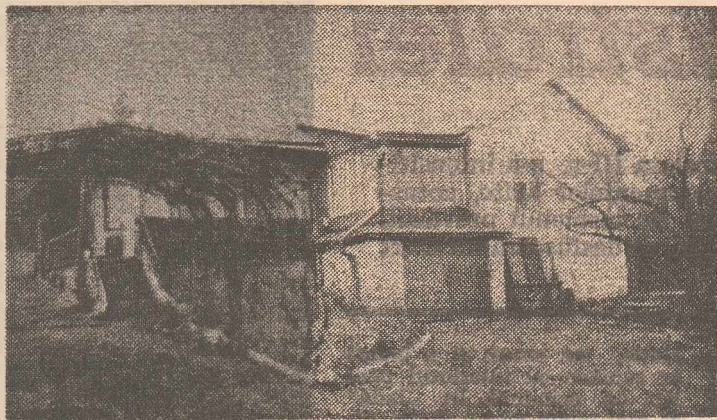
● Desene pe umbră se întituiează recenta carte de versuri a sîtmăreanului Vasile Tarța. Apărută la Editura „Dacia” din Cluj-Napoca. Aceași roștire blindă, potolită, cînd impregnă de încifrări moderne, cînd păstrînd măsura stilului clasic,

abia stăpînit, murmurat abia: „Fiu pentru mine este / numele tău patrie / rîu de grai îmi curge-n ochi / răpit de lumină / semănînd în amurg / binecuvîntarea miinilor / trecute prin balantele fîntinii / izgonindu-mi puterea dinspre / argintăria patimii / mă ascund în lacrima ta / rîu de grai curge-n ochi / fiu pentru mine este / numele tău / Patrie”.

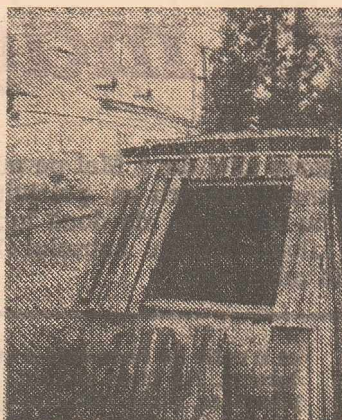

● Romanul lui Ștefan Dinică, *Musafirul*, ne introduce în lumea satului din perioada cooperativizării. Săche Vizitiu părăsește fără veste satul și se încadrează la întreprinderea de vopsele „Răsăritul”. Lina, nevasta sa, rămîne la C.A.P. Periodic îi trimite bani și citeva rînduri de scrisoare scrise cu creion chimic. Toate peripețiile lui Săche și greutatea inerente prin care trece Lina vor să trimită cu gîndul la un fel de „odisee”, căci pînă la urma „fugarul” se va întoarce acasă. Casa veche i-a ars din temelii, dar își vor dura una nouă în care vor trăi împreună, cum se spune, pînă la adînci bătrînețe.

Pașii poetului în casa lângă fântină

Casa lui Aron Pumnul

Fântina din curtea casei

Există, în manuscrisul 2291, o însemnare eminesciană deosebit de prețioasă pentru cunoașterea vieții poetului în cei dinți ani de școală. Ea reprezintă, sub titlul edificator, *Suvenir din copilărie*, schița unei viitoare dezvoltări, cu momentele cele mai semnificative petrecute în vremea șederii la Cernăuți, în septembrie 1858 și aprilie 1863. Comentată mai întâi de G. Bogdan-Duică, în 1932, în legătură cu apropierea și cei dinți pași spre teatru, schița a prilejuit ulterior noi și importante aprofundări. Ne-a socat, în această sinteză a amintirilor, o idee ce se dorea într-un anumit chip subliniată: în casa lângă fântină, pentru că reprezintă o contrapondere la ceea ce sugerase mina poetului mai înainte: „La Dzercek în casa cu plopii”.

Pornind de la această observație, am căutat cele două case, distincte rămase în memoria lui Eminescu. „Casa cu plopii” nu se mai păstrează și nici plopii, deși ea păstrează oarecând confirmă că au existat. În locul chitiilor închiriate de birjarul Tîrlec, școlariilor mai nevoiași, se află astăzi casele cu numerele 45, 47 și 49 din strada Bogdan Hemeiului (fosta Dreifaltigkeitsgasse). În curtea lor viețuiesc, încă, fante, doar un bătrîn stăjer apreciază a avea peste 180 de ani.

Dar „casa lângă fântină”? Cu sprijinul devotatului cercetător eminescian Gheorghe Hafticiu, reconstituim vechia atmosferă pe care poetul însuși ar fi vrut să o aibă pe lângă. Îndeosebi, românul zice: Fântina lui Manole, Fântina Radului, Fântina din drumul... din curtea lui... cinstind memoria făuritorului sau localizind opoziția însetatului. Eminescu dă aici însemnătate casei de lângă fântină și, într-adevăr, pentru viața lui de atunci și de acolo, o mare importanță a avut această casă care era a lui Aron Pumnul. Ea lăsa urme adânci în conștiința copilului, fiind primul loc unde

a fost așezat de Căminar, la vârsta de 8 ani, înstrăinat de Ipotești și de „dulcea mamă”. Casa semăna cu cea a copilăriei sale: avea o grădiniță în față, care se prelungea mult în spate, un cerdac încăpător și acareturi, care aduceau aminte de ograda de la Ipotești. În aceste chilii, desigur, locuiau băieții Căminarului, cam ca acasă.

Iar, în colțul stîng al ogrăzii, spre stradă, nu izvorul ademenitor, din codrii Căminarilor, ci o fîntină cu apă răcoritoare. Nu dintr-o asemenea locuință, credem noi, și nu la vârsta de 8-9 ani avea să fugă, în dor de al săi, Mihai, ci din alte locuri unde se va afla în gazdă, mai apoi.

Așadar, casa lui Aron Pumnul din actuala stradă Sedov nr. 19 (fostă Pumnulgasse, 17-19) a fost primul popas cernăutean, dar, și după toamna lui 1860, locuind în alte case (Tîrlec, Victor Blănișin) aici va fi prezent mereu intrucit alături se afla, amenajată, în încăperi modeste, Biblioteca gimnaziștilor români, mîinată împărăție a cărților, pe care o cercetase mai întâi ca iubitor de lectură, și în care a rămas apoi în calitate de custode în iarna 1865-1866, pînă la moartea profesorului său iubit.

În această casă a trăit Aron Pumnul, aici a scris celebra sa operă, *Lepturarii*, carte de căpătîi, în mai multe tomuri, aprobată de Ministerul Instrucțiunii pentru uzul școlilor și cunoscută în epocă nu numai la Cernăuți: în încăperile din curtea fîntina în gazdă elevi (între care și pe frații poetului); tot acolo a funcționat Biblioteca gimnaziștilor. Astăzi, „așezămîntul” bibliotecii elevilor, care posedă cîteva sute de volume (la care trebuie să se adauge și cărțile lui Pumnul, cîțite de ei), au se mai păstrează. O știm, însă, din descrierea lui Teodor V. Ștefanelli, care l-a aflat pe Eminescu, în lacrimi, în momentul morții lui Aron Pumnul.

„Pumnul locuia în casele proprii, aproape de periferia orașu-

lui, în strada care astăzi poartă numele lui. El avea două case în aceeași curte. Dacă intrai pe o poartă de lemn în această curte, te aflai între amîndouă casele. Cea din dreapta era mai mare și mai înaltă, cu cerdac dinainte, era casa unde locuia Pumnul, iar cea din stînga, mai mică și mai joasă, era menită pentru studenții ce-l găzduia Pumnul. În această casă se afla și o bibliotecă a studenților români... Aceasta a fost întreia bibliotecă consultată de Eminescu”. Iar, în legătură cu perioada din toamna lui 1865, memoria-ristul continuă: „Acum locuia el la Pumnul și îngrijea și de bibliotecă. Aici trebuia să se fi simțit el în elementul său, căci rînduise biblioteca și stia unde se afla orice carte”.

Să adăugăm că legăturile dintre „tineretului” Eminescu și Aron Pumnul au devenit dintre cele mai puternice, marele profesor înțind că în ucenicul său sălășluiește o posibilă personalitate. De aceea, nu excludem nici noi, ceea ce s-a afirmat, în legătură cu încercarea lui Pumnul de a-l înflă pe Mihai, după moartea propriului fiu.

Cert este că, mîrind Aron Pumnul la 12/24 ianuarie 1866, Eminescu este găsit cu ochii în lacrimi, momentul prilejuind cea dintîi afirmare publică a sa, poemul *La mormîntul lui Aron Pumnul* în care, ca o coincidență istorico-literară, apare și cuvîntul *Luceafărul* în contextul: „Acuma din pleada-ți auroasă și senină / Se stîne o luceafăr, se stîne o lumină, / Se stînese o dalbă stea!” Se stînese un luceafăr, dar se pregătea să apară raza invincibilă a *Luceafărului* culturii românești.

La Cernăuți, se păstrează, așadar, cu nesemnificative modificări, casa în care a locuit Aron Pumnul, străbătută de pașii și de spiritul lui Eminescu, aducătoare aminte a anilor celor dinți și cei mai vajnici ai pregătirii sale în spiritul „scripturilor române”, căci, este neîndoios pentru noi că „originea” tainică,

în străfundul sufletului, a poeziei Epigonii se află aici, unde l-a cunoscut din celebrul *Lepturarii* și din cărțile bibliotecii gimnaziștilor pe marii înaintași

ai literelor naționale. Această casă este, alături de Ipotești, și de Casa Pogor din Iași, încă una din dovezile cele mai vii care păstrează atmosfera proprie acelor ani ai formației eminesciene. Lar Comitetul de inițiativă, format din scriitorii și publicistii Vasile Levitchi, Mircea Lutic, Petre Grigor, Vasile Tărbuleanu, Ilie Zegrea, Dragoș Olaru și numeroși alții, ne informează că la 23 aprilie 1989, ca un semn distinctiv de omagiu în preajma Centenarului și în conformitate cu hotărîrea UNESCO, aici se va constitui Societatea culturală pentru popor „Mihai Eminescu”.

Prezența tînrului poet în marele oraș de pe Prut este astfel cîștită de localnici, cu deplina considerație pe care *Luceafărul* o merită.

VICTOR CRĂCIUN
Fotografii de
VASILE BLENDEA

Romanțele eminesciene pe disc

Sînt lucruri pe care nu le poți decît cînta, fiind o succesiune de tonuri și imagini, ca muzica însăși. Așa sînt poeziile lui Mihai Eminescu, cele de dragoste și dor, puse pe note de compozitorii noștri încă de la sfîrșitul veacului trecut și primele decenii din acest secol. De la Carol Decker, Tudor Flondor, Ionel Brătianu și Guilem Sorban, la Emîl Gavrilă, Al. Corfescu, Ioan R. Nicola, George Vancu și Vasile Popovici toți au urzit romanțe ale căror melodii au prins rădăcini adînci în popor. Pe lângă plopii fără soț, *Somnoroase pășire*, de ce nu și *Se stîne o luceafăr*, dar se pregătea să apară raza invincibilă a *Luceafărului* culturii românești.

La Cernăuți, se păstrează, așadar, cu nesemnificative modificări, casa în care a locuit Aron Pumnul, străbătută de pașii și de spiritul lui Eminescu, aducătoare aminte a anilor celor dinți și cei mai vajnici ai pregătirii sale în spiritul „scripturilor române”, căci, este neîndoios pentru noi că „originea” tainică,

asadar, pe lângă dolnele satelor, romanțele pe versuri eminesciene, trăindu-le cu întreaga lor fîntă. Viața, cu iluziile, dezamăgirile și speranțele ei, li s-a părut mai ușoară, înțelegîndu-se mai bine între ei la chemarea melodiilor unduioase, ușor de reținut și la fel de ușor de cîntat.

Aceste romanțe pe versurile lui Mihai Eminescu le-a cules, ca un pescuitor de perle, Gheorghe Sărac, stringîndu-le buchet în două discuri omagiale ale Electrecordului. Douăzeci și una de romanțe, pe care atunci cînd le ascuți nu mai trăiești în lume, ci trăiești în tine.

Iată miracolul cîntecului, care alungă tăcerea plină de ofuri înăbușite și de vaiete împletite.

Gheorghe Sărac le-a tălmăcit cu glasul său cald și melodios. Stăruie în ele o coardă dulce și visătoare, așa cum i se potrivește romanței. Le-a deslusit cu o admirabilă intuiție linia, culoarea, plastică, dăruindu-ne o adevărată antologie a romanțelor eminesciene, care — trecute din tată-n fiu și din gură în gură — au ajuns la noi la fel de proaspete ca pe vremea compunerii lor. Vor rămîne mult timp de acum înainte legate de inima mare și de glasul limpede ale lui Gheorghe Sărac, la fel de modest, dar și la fel de nobil ca romanțele pe care le-a interpretat cu atîta dăruire.

Sugestivul nîic al discului, cu chipul senin al Poetului, se datorează graficii lui Tudor Chetu, fotografia lui Ion Oprea.

GEORGE SBARCEA

Desene pe asfalt

Cu „o floare-n locul gurii”

Constantin Preda îmi trimite înția sa carte de versuri (*Fire de poet*, „Cartea Românească”, 1988) cu o dedicație în care se definește „trist poet de provincie”. Sînt departe de a fi impresionat. În provincie s-au mai rîștit poeți ca Alecsandri, Eminescu și, mai aproape de noi, Blaga. Dacă veșnicia s-a născut la sat poeții încă se nasc în provincie. În provincii. Și-apoi de ce trist? Un poet adevărat poate fi melancolic sau, condiție supremă, amar...

Preda e un stenic. Un poet solar, iubitor de grație și muzică, de arbori și anotimpuri (toate), de fetele frumoase (toate), un fin pictor ce se vrea naiv (și nu e), drapat în sombre culori dar, în fond, încă un adolescent, ba chiar un „viclean” (gustă parodia) și un hîtru. „Fire de poet” trimite la... „Fire de tort”, nu? Departe de tentațiile textualiste, ce-i ispitește mai greu, paradoxal, pe poeți el e adesea teribil, nicio-dată teribilist. Și-a însușit ceva din mirajul poeziei eseniene, desenul ei pilpîitor cu irizări de zăpadă și fum, nu și furia ei, zbaterea, capacitatea de transcedere.

Preda e fluent, versurile sale au o curgere galeasă, alîntată, misterioasă „ostenită”: singur se descrie a fi „sterc”, defensiv, de un anacronic romantism. Un iune suspînd (ironic și auto-ironic „ceea ce e foarte bine”) în așteptarea unor „frumoase”, iu-

bitor (nu amant) metodic neluat în seamă, un păgubos (fabricat cu transparență), abandonat visului și nu posesiei.

Se mișcă într-un ral vegetal. Metaforele (originale cel mai ades, rar năstrușnice și neadequate) îl slujesc, supuse și poetul nu se sfiește să le aglomereze în adevărate ierbe, cu credința (adesea trădată) că ar putea „vorbi” singure. Ninsorile vin „pe brînci”, luna pare „un măr pus pe colivă”, o femeie „e grea ca miera”, poetul însuși are „desagii plini de rume”, lasă „să fumege buchetul uitat în trăsura / scrisoarea sădită în gară”. Un inel e „rostit”, sîmii iubitei sînt „melozii”, mîna scutură „zăpadă din fresce”, „plumburi în vacanțe” sînt topite „prin părăsite manutante”.

Împrumuturile din alți poeți sînt etalate nonsalant, la vedere, prin abila mijlocire a dedicațiilor. Îmi regăsesc și eu, plin de orgoliu, cîteva sunete, cîteva teripuri ca de-o pîldă acest frumos abrupt, poem „în scară” oferit, ce-l drept, lui Ioan Alexandru: „duna / a-ceasta / de / nisip / sint / eu în / locul / gurii / am / o / floare” sau într-un distih de baladă: „cînd pielea răpăie-a contumacie / doi sori apuși intră-a argintărie”.

Constantin Preda e la vîrsta fericită în care totul se raportează la poezie, cînd totul se prefăce în vers. El face poezia poeziei. O poezie compusă cu ostentație din străvezimi și fragilități. Cu apăsată stăruință, „frumoasă”. Poetul e încă departe de a vedea „flori ale răului” cum și mai departe e de ambția saturatului de diafan care caută „frumuseți și prețuri noi” aducînd în vers „mucegaiuri, bube și noroi”.

Poetul e prea sedus de propria-i muzică, de propria-i imagine avantaje de deconspirată pentru a încerca să-l tulburăm noi, reveriile. O va face tot el. Am convingerea că după ce a alcătuit cu atîta migală o „gîlindă” numai din flori de nu-făr, file de cărți „cu coperti de cafea”, lumini „afazahii”, bucle „de cea” etc, va sfîrși prin a o sfărîma, cum face eroul idolului său, Esenin. Va ajunge la îngîndurare, la gravitate. Poezia sa va spune ceva. Sau alt-ceva.

Deocamdată doar sună.

Și sună extraordinar de pur.

GHEORGHE TOMOZEI

Abuz de memorie

Nefericită postură cea în care se află Carmen Păsculescu-Florin, autoare a volumului *Vocație și destin*. Dinu Lipatti, apărută în 1986 la Editura muzicală. În cuprinsul acestei lucrări autoarea preia în numeroase pagini fraze întregi sau fraze ușor modificate dintr-o lucrare mai veche, *Dinu Lipatti*, din 1971. Indignarea unuia dintre autorii acestei cărți, profesorul Dragoș Tănăsescu este perfect îndreptă-

țită, mai ales că domnia-sa, în scrisoarea pe care a trimis-o redacției noastre, nu are în vedere numai scandalul și abuzul în însușirea de către altcineva a rodului muncii ce-i aparține ci dorește să tragă și un bine-venit semnal de alarmă, astfel încît asemenea practici să nu se mai repete. Nu dorim să punem „pe două coloane”, cum se spune, fragmente din cele două cărți, pentru a edifica pe deplin pe cititorii noștri de județea celor afirmate de Dragoș Tănăsescu; oricine are curiozitatea să le compare se poate convinge singur de realitatea pe care o prezentăm. Nouă nu ne mai rămîne decît să ne mirăm cum de s-a putut produce un astfel de atentat la morală scri-sului. La urma urmei, nu sînt atîtea cărți despre Dinu Lipatti astfel încît cei care au girat lucrarea din 1986 să nu fi putut consulta materialul existent în legătură cu marele interpret. După cum ni se pare curios și faptul că nici unul dintre cei care au comentat lucrarea semnată de Carmen Păsculescu-Florin n-au sesizat asemănările frapante dintre aceasta și lucrarea aparținînd — cu adevărat aparținînd — lui Dragoș Tănăsescu. Cu o mîină atea-țle din partea lor s-ar fi putut evita acest act rușinos pe care îl aducem la cunoștința opiniei publice în semn de respect pentru echitatea și cinstea care trebuie să guverneze orice compartiment al vieții noastre, deci, implicit, și spațiul cultural.

GEORGE ARION

A apărut: „Magazin istoric” nr. 4/1989

Din sumar: 1 Mai 1939 — poporul român spune nu fascismului și războiului • P.C.R. — inițiatorul și făuritorul politicii consensului național • Unicat al artei neolitice — „Îndrăgostii” din Sultana • 1437-1438. Bobilna — un autentic război țărănesc • Vlad Tepeș, apărător al independenței și suveranității țării sale • George Bengescu — amintiri diplomatice despre Vasile Alecsandri • Comoara manuscriselor românești • Victor Slăvescu — note zilnice din 1939 • În București, acum 50 ani • Gibraltar — repere istorice • 1944-1945. Un parașutist pe frontul de vest •

De la Vilcele la Malnaș Băi • Ambasadorii Serenissimei raportează...

La ora magistralei

În aceste zile, premergătoare zilei de 1 Mai pe magistrala a III-a s-a intensificat ritmul lucrărilor de construcție pentru ca, potrivit angajamentelor luate, această linie să intre în funcțiune cu un avans de două luni față de termenul prevăzut. Pe o distanță de zece kilometri în subsolul Capitalei se desfășoară un efort impresionant, demn de toată admirația.

Traficul de dimineată se revarsă în Piața Victoriei și se împarte iar spre celelalte artere ale orașului. Cu discreție, cei opriți la stop trag cu coada ochiului la șoferii aflați în stînga și în dreapta lor, grăbiți cu toții și purtînd încă în ochi semnele somnului. Stau cu toții aplecați pe volan de parcă ar vrea să o ia înaintea mașinii, încercînd o amăgitoare vinătoare de secunde. Pe trotuare, aceeași lume, dar per pedes, cu ceasul din ce în ce mai strîns pe încheietura mîinii, se îndreaptă spre gurile de piatră ale metroului. Pe o parte se urcă, pe cealaltă se coboară. Cîte un grăbit se pierde de flux și se trezește în brațele celor care se pregătesc să iasă. E liniștită dimineata pe peronul stației de metrou. Nici un cuvînt. Doar „Atenție se închid ușile”. Fiecare stă aplecat peste visele rămase din somn și își limește gîndurile pentru o nouă zi. Trenuri vin, peroa-nele se golesc, trenuri pleacă șuierînd ca niște obuze pe țevile întunecate de beton și scările duc și aduc bucureștenii grăbiți, mereu în criză de timp, ca peste cîteva ore să umple iar stațiile, dar gălăgioși, agitați, veseli, nervoși, purtînd pe fețe pecetea discuțiilor din birouri, din ateliere, din magazine. Din stația **Piața Victoriei**, pe o ușa de metal, în loc să pătrunzi într-o magazie sau într-un spațiu auxiliar, ajungi într-un hangar neterminat. Pereți mari de beton, capete de bare cu suduri aplecați deasupra luminilor puternice, becuri spînzurate pe pereți, birne, tuburi de oxigen, zidari care înalță pereți roșii între stîlpi, pămînt moale, bun pentru mlaie, încărcat în roabe și dus cine știe unde. Pe o potecă bătătorită, întreruptă de glod, peste care trece o scîndură, cobori ca într-o mină. Sari un metru de fundație, ocolești coloane, cobori cu grijă să nu te agăți în dinții ascuțiți ai barelor de fier beton, ocolești stive de materiale, instalații de acetalenă, capre de lemn, scări, oameni și printr-o poartă largă ajungi într-un spațiu enorm,

ca o cutie de rezonanță a subteranei. Nu cîntă nimeni. Bat pikamere, pirie flăcările aparatelor de sudură, undeva în adînc duide motorul unei macarale strecurată pe cine știe unde, soldați îmbrăcați în obișnuitele lor uniforme kaki, dar cu căști albe pe cap, dulgheri care taie scînduri și confecționează cofraje, o femeie care măsoară, cîteva zidari tencuiesc și îndreaptă peretele cu o riglă lungă de aproape patru metri, scări de metal pe care se coboară cu încă zece metri în sălile de beton. **Piața Victoriei III** este un complex de săli dispuse pe mai multe nivele în care zgomotele alcătuiesc o simfonie suprarealistă de infern industrial, utilaje, aparate, stații, strigăte de oameni care spun vecinului lor un lucru simplu, dă-mi un electrod, n-aud, pe un tub coboară cărămida de la etajul superior, maistrul e chemat la stație, care maistrul! echipa asta trece și lucrează la stîlpul rotund, păzea că trece mașina cu un prefabricat! maistrul la stație, inginerul Lup imparte oamenii la alt front, nu te auzi decît lîngă urechea celui lalt și cei mai mulți renunță la voce, se înțeleg prin semne, cîteva bat cuie dar sub rafalele pikamelor lemnul sună de-a dreptul duios, aici în fundul pămîntului lumea s-a trezit de mult fără melodia preferată la radio. Au plecat de acasă pe acordurile imnului și au uitat și noaptea și visele, trebuie aduse corniere de la gară! trebuie tencuit mai repede, pereții de cortină trebuie terminați, nu sînt gata decît jumătate, trebuie descărcate materialele, trebuie sudat la îmbinări, toate încep cu **trebuie** și maistrul au carnete mici de buzunar cu aceste **trebuie** numerotate în ordinea importanței. Pînă la 1 august, **Piața Victoriei III** va fi terminată, zice inginerul Lup, ca să rămînă timp de probe și de 23 August să coboare omul, să introducă moneda și să aștepte trenul. Șeful brigăzii a III-a are un birou în Buzzești. Mai trec uneori pe acolo ca să semnez hîrtii, atît. O baracă de 2,5 x 2,5 e noul său birou din subteran. Dacă n-ar fi o masă, o

stație, un scaun și o bancă ar semăna cu interiorul unei lăzi de scîndură. În „ladă” se mai poate vorbi. Stația difuzează apelurile celorlalte brigăzi. Se aude vocea directorului Georgescu, nemulțumit de ritmul de ieri, muncitorii topografi vin să consulte niște desene, maistrul Ilie Cristescu strigă în receptor, 31, apel, 31 apel pentru postul 1, ce vrei măi nea Ilie cu directorul să-i zic de ăștia șase, mă cheamă unul să le facă instructaj de protecția muncii, să pierd toată ziua cu ei, doar nu le-o citi Decameronul, mai bine vin aici, terminăm într-o oră și ne vedem de treabă, să treacă băieții la plasa sudată, schela! Să ne dea un autogen, nu ne descurcăm și la flacăra brichetei nu pot tăia, mai lasă glumele, unde au dispărut autogenele? eu am lucrat și la stația de la Gara de Nord, maistrul Cristescu cere niște foi albe, vreau să le scriu niște bilete de dragoste ălora care au plecat ieri mai repede, avem 500 de oameni la Stația **Piața Victoriei III** și am escavat 90 000 de metri cubi și am turnat vreo cincizeci de mii de metri cubi de

betoane, stația asta are aproape o sută nouăzeci de metri lungime, cît două terenuri de fotbal, cine pleacă la Adunații Copăceni cu camionul? să meargă Ilie și cu băieții, „bunica” dacă n-are macara nu face nimic, sînt 31, recepție! să meargă o macara la „bunica” să încarce, stația asta e cea mai adîncă din

grăvit, placat cu ceramică, așezat la cîteva centimetri de structura de beton, rămîne loc între ei, da rămîne, ca să aibă pe unde să lăcrimeze structura dacă se mai strecoară un fir de apă, în încăperea intră o fată veselă, băieți, de astăzi sînt colega voastră din subteran, de ce, pentru că Veronica se simte rău și naște în curînd și-i țin locul la stație, ridică receptorul, 31 recepție, da, imediat și strigă din ușa și se întoarce și scoate din poșetă cîteva sute de fotografii, stimamți tovarăș! peste cîteva zile am buletin nou și o să vă fac cu el uite așa pe sub nas și un topograf frunzărește fotografiile de la cununia civilă, n-aveți o sticlă cu apă? aici nu se bea, se muncește, zice fata, șeful de echipă Bocior zice, și-au rupt toți cizmele, comandă cizme, e ora zece și pe multe frunți strălucesc broboane de sudoare, dulgheri, fierari, zidari, sudori, electricieni, topografi, mecanici, lăcătuși, cînd se

„Mi-au fost recomandati încă de la început și cu multă căldură de către **Constantin Cîreșaru**, maistrul principal de secție și secretar al Comitetului de partid pe întreprindere: **ÎNTEPRINDEREA DE PRELUCRARE MASE PLASTICE**.”

Nu fac o butadă: prezentarea unei **mici familii** — extrase din contextul unui conglomerat uman reprezentat de personalul unei mari întreprinderi republicane — poate da, uneori, o imagine mai deplină asupra stărilor de lucru și de fapt din această întreprindere.

Din acest punct de vedere, recomandarea tovarășului **Constantin Cîreșaru** mi-a folosit nespun, cei trei „lonești” fiind următorii:

— **Nicolae Ionescu** — tatăl (55 ani); lăcătuș „mecanic la secția „Mecanoenergetică” din 1970 — se ocupă de repararea stivuitoarelor, motostivuitoarelor etc.; este vorba de niște utilaje de extremă importanță în industria de profil, deși anonime în aparență).

— **Laurian** — fiul său (28 ani); lucrează aici din 1979, a fost metrolog, inițial — astăzi electrician la secția **POLIOLEFINE**, ceea ce e un fel de a spune: anul trecut a absolvit cursul de **policalificare** pentru meseriile de electrician de întreținere, și reparații, ceea ce, după cum vom vedea prin ce realizează acest tînăr, este cu totul altceva...!).

— **Doinița** — soția lui Laurian (23 ani, operator chimist la aceeași secție ca și Laurian, lucrînd aici din 1984, cînd a absolvit școala profesională — a nu se confunda cu Doina Ionescu, o „tiză” care lucrează însă în altă secție, mi se atrage atenția).

I-am cunoscut.

„Doinița și Laurian Ionescu s-au întîlnit în anul 1985. S-au cunoscut în întreprindere. Au locuit cîteva ani într-o garsonieră, nu le prea place să-și amintească de aceasta, către sfîrșitul anului trecut au primit repartiția unui apartament cu două camere.

Laurian: „Am avut două pasiuni: cărțile și muzica, prima dintre ele mi-am păstrat-o — pentru a doua nu mai am timp! A apărut o a treia, casa noastră!... Doinița este un om admirabil, să vă spun, poate, că face o mîncare excepțională?! Ar fi stupid — deși, face!... re nu scap de ea...! Acum însă, fără glumă: ceea ce-mi place cel mai mult la Doinița este faptul că e sinceră, așa cum cred eu că trebuie să fie un om. Iar ceea ce nu-mi place la ea, este atît de neglijabil încît nici nu are rost să mai formulez...!”

„Doinița”: „Soțul meu este înțelegător și chiar dacă ajungem uneori la niște divergențe, acestea se rezolvă repede printr-o înțelegere reciprocă... Firește, noua noastră locuință — aceasta este preocuparea noastră de capătii, ne-a ajutat mult, enorm, tovarășul Cîreșaru din acest punct de vedere — știm, s-ar putea să pară o laudă adresată unui superior ierarhic!, înțelegem-ne

însă că nu este cazul, l-a ajutat pe mulți, fiecare vă poate spune la fel!”

(**Deschid o paranteză**: i-am spus cele de mai sus secretarului de partid, mi-a replicat: „Este exact, la fel cum este de exact că i-am ajutat și pe alții,

„Cei trei lonești de la mase plastice”

Ne-am luat mobilă, frigider, televizor, mă rog... mai avem să ne luăm mobilă pentru bucătărie și, mai ales, o **bibliotecă!**... Ne-o dorim mare, cît un perete — rafturi, nu chestiile alea din dulap! — acum nu avem decît cîteva cărți, dar se vor aduna, pasiunea pentru lectură ne este comună. Citim de pildă „Shogun”-ul, cu schimbul...! „Apropo: lucrăm în același schimb, nu numai acasă dar nici în întreprinde-

după puterile mele; nu mă laud, consider asta o datorie.

Nicolae, tatăl lui Laurian Ionescu; în lipsă, portretul acestuia îmi este schițat de cîteva colegi de muncă: „Un om extraordinar de calm, un buimeriesiaș”... „Ar vrea să-i ajute pe toți — firește că nu poate!”... „Nicolae Ionescu este un OM tovarășu!”... că nu v cunosc”, etc.

termină tunelul de la gară mai aducem un camion în subteran ca să cărăm materiale, tot ce mai e de făcut ar dura cam șapte luni dar noi terminăm în trei, zice un muncitor, cum te cheamă, păi ce? o termin singur, Metrou 31, recepție, să meargă o basculantă la Chitila după materiale, după uși și după electrozi de doi virguli cinci, noi, brigada III (CAGCCF București) avem stația Piața Victoriei III, ceilalți, altele, nici nu știu cum arată pină la Dristor, fiecare cu frontul lui, miine-poimîne vin băleții de la finisaje cu luminile și instalațiile electrice, trece maistrul Dimitrescu, înalt, subțire, slab ca un pergament, cu o mustață neagră, cu un cârțoi gros în buzunarul șorțului, zici că are burta, la stai, nea Mihai, zice unul, repede că mă grăbesc, bine repede, și omul scoate din buzunarul de pe diafragmă un caiet cu o mie de pagini, vrei să-ți spun câte ore a lucrat nu știu care în 15 mai la Oltenița, vreau, păi uite, în 15 mai, 1983, unul Sile a întârziat zece minute. Maistrul Dimitrescu are 110 oameni în orchestră, să plece doi să încarce fierul de la „bunica”, da, da, ce-i atita de greu de înțeles, încarcă de la „bunica” și aici dau eu oameni la descărcat, măi, vrei să le întorceri ca la Ploiești, lucrurile se fac în ordine, 17 ani am lucrat la C.S.H. Galați la viaductul ăla care lega combinatul de oraș, pe urmă am făcut cheul la dana 520, Ilie, vezi că ăia nu mai au mortar și să miște naibii mai repede, pe urmă am fost la portul mineralier de la Galați, pe urmă la bazinul de iernat și la portul Oltenița, pe urmă portul Zimnicea, mamă, numai de porturi am avut parte, am fost și la Giurgiu la liftul care ridica vapoarele în doc, și abia la urmă am ajuns la metrou, înții la Gara de Nord și după-ăia aici, diseară la ora 18 facem analiză în stație, de stat am stat în București dar pe nevăstă-mea am cărat-o după mine, să-mi lase Telemacu la panouri, începem să venim cu gata, ce-a fost greu a trecut, șefii de la antrepriză se sperie, da terminăm înainte, am zis, ne înținem cuvîntul, Gherache, îmi trebuie o plasă sudată, gata, că mă grăbesc și maistrul pleacă și Gherache Costache a rămas, se freacă la ochi, îl ustură pleoapele de atita lumină cît vede prin geamul aparatului de sudură, gata, de patruzeci de ani la muncă, se simte, nu mai văd decît prin sticla de șase milimetri, am făcut un pod la Adunații Copăceni, unul la Suceava, unul la Iași,

am fost și la macaraua gigant din Portul Constanța, unde n-am fost, doi ani am sudat în Libia și soarele ardea de ziceai că sudează pietrele, n-aud, e zgomot de la pikamere, da, am răgușit din cauza fumului, la treisprezece ani mă urcam pe două lăzi ca să ajung să dau cu ciocanul pe nicovală, alo, te cheamă de la Copăceni și Gherache Costache pleacă, și Nicolae Pădure vine cu o echipă, diseară ne întreabă directorul ce-am făcut, să te văd ce-i răspunzi, și ingenera Veronica Halipa, desface proiectele și întărește cotele, cît am toleranță între peron și marginea vagonului, e fix, fără toleranță, poate mă lovește și pe mine cu o „cifă” de beton că mai am de turnat, oameni mai mulți și organizare mai bună, asta e cheia, zice inginerul Emil Lup și o echipă de 15 ajutoare, veniți la muncă patriotică din întreprinderile care țin de M.T.T.C. trece la transportul materialelor în subteran și cînd toate utilajele printr-o ciudată coincidență tac pentru cîteva secunde în același timp se aude uguiul îndepărtat care trece deasupra noastră pe liniile magistralei II, și fata de la stație, abia căsătorită întreabă mereu, am fotografiat sau n-am? dar ceilalți n-au timp de fotografiile ei cu clipe de fericire fixate pe hîrtie, e o goană după minute, după secunde, după metri și tone, un infern de direcții, zgomote, materiale, o orchestră fără instrumente cu nici un rătăcit, cu nici un gest la întimplare, cu foarte puține cuvinte. În 1985 nu era decît pămîntul compact, cu pinzele sale de apă limpede și rele. Acum se conturează încă un nivel în subterana orașului în care se va pătrunde pe scări și escalatoare din alte cîteva mari puncte fierbinți ale Bucureștilor. Tunele și săli subterane de dimensiuni enorme în care, cu greu poți să-ți imaginezi desenul arhitectului. Construcția de acum e ca un schelet de beton pregătit să primească finisările, luminile, culorile, faianța, desenele, lustrul, o suită de lucrări complicate și dificile, despre care oamenii aflați la douăzeci de metri sub asfaltul pieței spun că în primele zile ale lunii august vor începe probele. Și pentru asta sub pasaj, sub magistrala II, în sălile largi cu ecouri de hangar se lucrează pe rupte și luminile pîlpîie și flăcările fumegă ca într-o matcă a focului.

Deasupra, în Piața Victoriei, fluxul de mașini, pietonii, bunicii ieșiți la plimbare și teii bătrîni prin care bate vîntul de primăvară.

...O veche, foarte veche și scoasă din uz mașină de tăiat și sudat saci din plastic (unul dintre principalele produse solicitate la export!), a devenit, prin cunoștințele și pasiunea „ex-familare” ale lui Laurian Ionescu, o modernă piesă de referință: eliminînd întreaga — și de acum inutilă — instalație electrică, înlocuind vechiul sistem bazat pe micro-rupturi.

...Cei trei „Ionești” și-au petrecut, la sfîrșitul anului trecut, împreună cu colegii de muncă, un Revelion sui-generis, organizat de către secția poliolfeline într-o clădire aflată pe terenul sportiv al I.P.M.P.B., amenajată special în acest scop. Printre principalii organizatori: maistrul principal al secției, Constantin Cîrșaru,

„Și ne-am simțit chiar în familie!” — îmi spune Laurian, în încheiere, iar Doinița își repune peste gură masca din bandaj alb, de parcă ar fi

medic — și chiar pare un medic acum, siluetă subțire, firavă în halat imaculat, pătrunzînd în laborator; nu înainte de a adăuga: „Poate că nu-l uitați pe Cristian-Cezar Ionescu!”

Este copilul lor, a împlinit 4 ani, pînă una, alta, se află în comuna Ziduri, județul Buzău, la părinții Doiniței.

Al patrulea... Ionescu?!

Din bucuria unui cămin nou; din satisfacția că muncești într-un colectiv capabil; din perspectiva de a deveni curînd un nou membru al acestui colectiv; din dorința de a face mai mult și mai bine pentru țară, pentru întregul popor — concentrîndu-ți interesul asupra posibilităților reale ale întreprinderii în care activezi; sau din simplul fapt de a deschide ochii în lume, și a începe să o înțelegi — din toate astea, ce poți alege pentru o încheiere?!

HORIA PĂTRASCU ■

Alexandru
Pesamosca

Despre o anume profesiune

Chirurgia a rămas dintotdeauna, pentru toți oamenii acea parte concretă a medicinei, căreia inclusiv colegii noștri de alte specialități i se încredințează plin de speranțe. Și dacă adultul păstrează unele îndoieli justificate, copiii ni se dăruiesc nouă cu încrederea oarbă a celor care ne socotesc pe noi undeva alături de zei! Pentru ei studentul și profesorul sînt la fel de importanți, la fel de hotărîți să schimbe teama

de halatul alb cu încrederea deplină în reușita unei intervenții operatorii. Este argumentul suprem pentru care chirurgul de copii trebuie să se pregătească zi și noapte cu dăruire și perseverență, încercînd în felul acesta să răsplătească încrederea copiilor.

În profesia noastră nu au existat copii minune ca Enescu sau Mozart în muzică, iar toți acei care au „ars etapele” pregătirii anevoioase și îndelungate de formare a chirurgului, din păcate mai numeroși în acest secol lipsit de răbdare, nu fac decît să-și înșele pacienții și să-și încarce conștiința cu greșeli ce ar fi putut fi evitate.

Se vorbește adesea despre flerul medicului sau despre așa zisele „mîini de aur”, despre talentul înnăscut al chirurgului. Sînt într-adevăr calitățile la care toți cei care au optat pentru profesiunea de medic ar trebui să aspire dar și flerul și talentul chirurgical ascund în spate mii de bolnavi observați cu atenție, mii de intervenții operatorii mai mult sau mai puțin laborioase.

Odată cîștigate aceste însușiri, chirurgul, încărunțit de ani, sub lumina puternică a lămpii sciatlitice încearcă din ce în ce mai frecvent acea emoție artistică cu care artistul este răsplătit pentru opera de artă în care a sădit o parte din el.

Din această clipă, la care cu neliniste ar trebui să aspirăm cu toții, profesia de chirurg sau medic devine o artă în folosul aproapei.

Costel
Constantin

„La cea mai înaltă trăire”

Nu știu de unde să încep. Nu vreau să-mi povestesc viața, deși sînt tentat.

Mă revăd puști, cucerit de actorii gălățeni, pe care îi priveam entuziasmat, ori de cîte ori puteam să mă strecor în sala de spectacol. Îmi era greu atunci să cred că voi fi și eu ca ei, că voi ajunge să am 47 de ani și 25 de ani de teatru, că poate și la mine se vor uita alți copii.

Am învățat în acești ani de teatru că măiestria e un cuvînt ademenitor, dar plin de taine și meandru, că scena are regulile ei care nu se învață doar în Institut, că așa cum se construiesc orase, case, cum se pregătesc producțiile fabricilor, cu sudoare și continuitate, cu înflăcărate idei și îndoieli creatoare, tot așa se naște și un spectacol. Nu are rost să vă plictisesc cu generalități. Mă opresc la ultimul spectacol al Teatrului Național din București, „Moștenirea” de Titus Popovici, în regia lui Horea Popescu, care sperăm că va fi unul din marile succese ale stagiunii. Publicul nu va simți, nu trebuie să simtă, că a fost un spectacol bine gîndit dar foarte muncit, că a rămas în „atelierul” nostru de creație peste un an. Întreg colectivul actoricesc a participat la repetiții a contribuit cu soluții, care se vor aduna într-o grandioasă pagină din istoria fărîi sub domniotul Mircea cel Mare.

Nici un artist nu poate crede că numai de el depinde reușita.

De la gînditorul spectacolului la electricianul-artist care creează atmosfera de zi și noapte, de la sufleurul care ne scoate din încurcătură cînd oboseala ne face să avem o „pană” de memorie, de la cabiniera care ne pregătește costumele și cafeaua, de la regizorul de culise care are în minte și în plan fiecare detaliu pentru a ne desfășura pe scenă conform regiei, de la programarea repetițiilor ca o problemă complicată de matematică încît să nu ne stingherim unii pe alții, de la coborîrea și ridicarea cortinei, atîția și atîția colegi se consumă pentru spectacol.

În 25 de ani de teatru am trăit de 33 de ori în febra creatoare a filmului artistic, de 150 de ori am fost sufocat de emoția televiziunii, de multe ori în direct, de 300 de ori am dat glas unor personaje, fără chip, la microfon (teatrul cu cel mai mulți spectatori) și nu mai știu de cîte zeci de ori am fost distribuit pe scenele Naționalului din Iași și București.

Am învățat de la înaintașii teatrului și de la profesorii mei că un actor adevărat acceptă orice rol, chiar de cîteva vorbe, pe care-l poate transforma într-o „bijuterie”. Piesa este scrisă pentru a fi jucată pagină cu pagină la cea mai înaltă trăire.

Sînt absolut sigur că spectatorul avisat nu se înșală niciodată, indiferent că ești primul sau ultimul pe aș. El știe dacă ai trăit cu credință pe scenă, dacă ai intrat în „pielea” personajului, dacă ai muncit pentru rol. Spectatorul avisat are un discernămint aluitor, în care cred necondiționat, pentru că în calculul aprecierii lui nu intră alte considerente decît ceea ce vede și îl impresionează.

Spectatorul este prietenul meu necunoscut și sînt fericit cînd l-am făcut să lăcrimeze sau să rîdă.

Cristian
Mihăilescu

Diversitatea stilurilor — componentă a democrației culturale

O formă elocventă a democrației noastre culturale o reprezintă diversitatea stilurilor în care artiștii, creatorii și interpreții își propagă mesajul ideatic. Stilul artistic, ca fenomen colectiv, are o determinare istorică precisă. În același timp însă stilul are și un profund caracter individual, legat de particularitățile psihofiziologice ale personalității creatoare. Cînd Buffon afirma că „stilul este omul”, el sublinia tocmai legătura intimă a stilului cu individualitatea celui care-l profesează, faptul că el, stilul, devine definitiv pentru caracterizarea personalității artistului. În cultura românească actuală diversitatea stilistică exprimă în fiecare moment o fertilă dezvoltare a personalităților creatoare.

Școala românească de compoziție, bunăoară,

recunoscută pe toate meridianele, surprinde tocmai prin bogăția mijloacelor de abordare a materialului sonor. Începînd cu „Orfeul moldav”, incomparabilul Enescu și ajungînd la cea mai tînră generație de creatori, întîlnim în peisajul sonor românesc pagini neoclasece, dar și dodecafonice, postimpresioniști, serialiști, atonalisti, creatori de muzică electronică. Simpla însușire a unor nume ca Pascal Bentoiu, Doru Popovici, Anatol Vieru, Sorin Vulcu, Nicolae Brînduș, Octavian Nemescu, Călin Ioachimescu, Șerban Nichifor, Liana Alexandra, Corneliu Cezar, Iancu Dumitrescu, reprezintă tot atîtea puncte de pornire spre modalități diferite de exprimare într-un context axiologic elevat.

Ca interpret, am avut, nu o dată, prilejul să abordez lucrări românești cu o paletă stilistică practic nelimitată. Pe scena de operă sau pe podiumul de concert și recital m-am întîlnit cu tulburătoarea și profundă muzică a lui Miriam Marbe, cu scripitoarea culoare a liederurilor lui Sorin Vulcu ori Smaranda Oțeanu, cu filosofica meditație semnată de Corneliu Cezar, cu melosul românesc ajuns la esențe imprevizibile detectate de Doru Popovici. Personajele din operele lui Gheorghe Dumitrescu, Cornel Trăilescu, Carmen Petra Basacopol, Laurențiu Profeța, Teodor Bratu, m-au ancorat într-o realitate artistică inconfundabilă, definitorie pentru spațiul în care trăim. O experiență cu totul aparte a constituit-o „teatrul instrumental”, idee generoasă în care toți interpreții, cîntăreții (sau) instrumentiștii devin personaje luînd parte efectivă la vizualizarea actului muzical. În acest sens, Nicolae Brînduș și Sorin Vulcu au o contribuție decisivă. De altfel, cu o astfel de lucrare intitulată „Infrarealism”, de Nicolae Brînduș, am participat la prestigiosul Festival de muzică contemporană de la Varșovia, unde creația românească se bucură de o prețuire deosebită, tocmai prin valogrea și diversitatea ei. Tot într-o înfîntă paletă stilistică se pot exprima și recreatorii actului artistic, regizori sau interpreți. Pe scenele teatrelor noastre muzicale pot fi vizionate spectacole concepute în „chei” regi-

(Continuare în pag. 15)

Vitrina artelor

Plastică

Expoziție spectacol

De cele mai multe ori, cauzele și împrejurările organizării unei mari expoziții personale sînt tot atît de interesante ca și lucrările prezentate. Citeodată, structurarea unui material artistic, a cărui bogăție în diversitate pare a desființa orice idee ordonatoare, antrenează atîtea ambiguități și competențe, încît putem fi siguri că discuția în parte a pieselor din expunere se resimte de importanța ce-o acordăm alcătuirii ansamblului. În fine, cînd întregul ni se înfățișează ca un proces, și nu ca un cumul de secvențe, pare de-a dreptul impropiu să referim la datele de fapt ale unei planșe, ale unei picturi sau ale unei sculpturi.

În expoziția personală de la Sala Dalles a Silviei Radu totul trimite cu gîndul la procesul creator, la un tip de forță ce-și dezvăluie originalitatea și importanța în timp. Că e așa, o probează modul în care Silvia Radu s-a manifestat ca artist plastic după absolvirea, în anul 1960, a Institutului „Nicolae Grigorescu”. La clasele de sculptură Ion Lucian Murnu și Constantin Baraschi: a deschis prima „personală” în 1967, la București, pe a doua abia în 1981, la Constanța (pictură-guase), pentru ca să îndrăznească această fastuoasă retrospectivă a unui deceniu de trudă discretă în martie 1989, într-o galerie care, prin tradiție, e a consacării. Silvia Radu a conceput expoziția în funcție de spațiul accidentat și, totuși, generos al întregului Dalles întocmai ca un regizor. Ca un regizor și ca un scenograf. Lucrări „cu ramă”, „cu sasiu”, „pe carton”, „pe material textil”, „pe hirtie”, „din porțelan” și 16 sculpturi. În totul, cîteva sute de „lucrări” — din care numai în porțelan 316 — destinate să restituie un peisaj frecventat mult de pictori — Vama Veche — și o mitologie, unde marea și tărîmul (faleză) devin prilej de feerie,

de extaz coloristic, de adorație cu amintirea lumii armonioase a Helladei.

Folosim adeseori greșit cuvîntul „univers” pentru cuprindări artistice și afective restrînse. La Silvia Radu, datorită faptului că fiecare piesă face pasaj între imaginile ce-o înconjoară — beneficiind de un panotaj ce favorizează asociația de idei, oarecum în felul montajului asociativ în film — sentimentul unui univers dezvoltat dintr-o singură sîmîntă fecundînd înfin se împune și provoacă memoria. E ca și cum artista ar picta continuu, într-un raport mitic cu natura, reținînd dintr-un flux tumultuos, de tensiuni și fierbînteli incontrollabile, cadre răzlete, vigurose tonate. (În expozițiile artiștilor fotografi întîlnim citeodată așa numitele imagini solarizate, de fapt negative ale unor „color”-uri, mirifice și misterioase, cu o cromatică neplauzibilă dar atrăgătoare).

De îndată ce te deprinzi cu regulile spectacolului, revii la bunele obiceiuri ale omului din public și selectezi, din sumedenia de „lucrări” picturi de sine stătătoare, de o factură sigură, dintr-o respirație, cum se spune, care concretizează, într-o secundă inspirată, un travaliu acerb și orientat. Înțeleși astfel ce controlată e, totuși, spontaneitatea și în ce chip a izbutit Silvia Radu fabuloasele serii de guase, unele de foarte mari dimensiuni.

Risipite în mulțimea de „tărîmuri” și „faleză”, portretele Silviei Radu dovedesc un observator fermecat de modelele sale, o privire ce reține cu o nedismulată incitare elementele de caracter. Personajele ne cheamă prin ceva greu de definit la o primă trecere în preajma lor. Umanul lor atît de frapant rezultă dintr-un tratament ușor sarcastic, rareori doar ironic, niciodată sec, indiferent.

O expoziție pe care o recomandăm cu toată convingerea, mai cu seamă că ingenioasa ei arhitectură permite oricărui vizitator un alt punct de vedere regizoral. Nu-i chiar o „operă deschisă”, dar este una, în orice caz, primitoare și de o radioasă onestitate.

TUDOR OCTAVIAN ■

Muzică

Acord romantic

Citeodată, revăzînd — în timp — cu ajutorul videocasetei, o manifestare, se pot clarifica și mai bine, „la rece”, am spune anumite trăsături care, la prima vedere, pot apărea supradimensionate ori, dimpotrivă, ele se pot estompa. Așa s-a petrecut și de această dată reascultînd splendidul op al importanțului compozitor brașovean Paul Richter (1875—1950), a cărui creație prezentată de noi pe micul ecran, cu 14 ani în urmă, este — din păcate — și azi foarte puțin cunoscută iubitorilor muzicii. Student strălucit, mai întîi la Brașov și apoi la Leipzig, avînd ca mentori — printre alții — pe marele teoretician Solomon Jadassohn și pe celebrul dirijor Arthur Nikisch, cu toate că avea toate șansele să meargă de aici către o carieră internațională, tînărul nostru s-a înapoiat în urbea natală unde, în acel an încă, a început o ferventă activitate. Șef al tinerei orchestre simfonice brașovene, profesor la Conservatorul „Astra” — condus de marele Tiberiu Brediceanu — Richter n-a abdicat de la harul compozitiei, ci dimpotrivă; cele 6 simfonii, Suitele Carpatine (dintre care prima a fost dirijată, în primă audiere, de George Enescu), concertele pentru diferite instrumente, lucrările în genul cameral, toată această complexitate muzicală a făcut ca Paul Richter să joace un rol de seamă în dezvoltarea culturii și mai ales a muzicii românești, din locurile de veche așezare ale Ardealului. Cu atît mai uimitor nă s-a pîrît faptul că — în timp — el a fost uitat; în urmă cu 14 ani, dirijorul Ilarion Ionescu — Galați — l-a repus în drepturi, la Brașov; iată, astăzi, Horia Andreescu îl face ascultat la Ateneu; iar pianistul Adrian Stoica se încumetă a include în repertoriul său acest Concert, a cărui partitură generală s-a pierdut! Gesturi de mare noblețe artistică și cetățenească, la acestea adăugîndu-se aportul principal al renumitului compozitor

clujean, Hans Peter Türk, care printr-o vastă introspecție a investit un timp îndelungat și prețios întru reconstituirea manuscrisului, orientîndu-se — bineînțeles — după știmbele de orchestră.

Paul Richter a fost un creator romantic, să zicem un post romantic, desigur datorită puter-nicilor influențe căpătate încă din perioada studiilor. Iar Adrian Stoica se dovedește a fi și el un romantic de nobilă esență. Atacurile în acorduri ale primei părți (ce amintesc de Rachmaninov) se fac cu vigoare și puritate; cadentele, care cer o tehnică deosebită (asemeni Concertului nr. 1 de Liszt) au o mare viteză; căldura artistului o simțim — mai cu seamă — în Andante unde, în plus, asistăm la o gradație logică și fără cusur, în construcție; tuseul interpretului este fin (aproape că nu utilizează pedala de piano) și energic în marile dialoguri cu orchestra; iar partitura este — se vede — temeinic aprofundată; în sfîrșit, colaborarea cu instrumentiștii și, mai ales, cu Horia Andreescu, care — dărîndu-se în totul, așa cum doar el știe să o facă — a demonstrat și de această dată că un mare dirijor, înzestrat cu o sensibilitate aparte știe să simtă valoarea unui solist, chiar dacă el este aproape un necunoscut, în stare, deci, să-i dărîlască creditul necesar.

Adrian Stoica a concertat încă de pe băncile școlii în țară și peste hotare; a avut parte de cronici elogioase în publicații românești ori străine; are un repertoriu ales din literatura universală de specialitate, dar și din cea autohtonă, de gen; și, cu toate acestea, după remarcabila sa activitate, a ajuns abia acum să fie oaspetele unei orchestre bucureștene! Adrian Stoica este un om de mare modestie; profesor la Liceul de Artă „George Enescu” din București, el stă rezervat și așteaptă; dar așteptarea această trebuie să aibă și ea un sfîrșit; și e timpul, credem noi, ca, după recenta sa apariție pe podiumul Ateneului, talentul interpretului — care a ajuns, totuși, la vîrsta maturității — să fie pus în deplină valoare!

CLAUDIU NEGULESCU ■

Teatru

„Materia din care sînt făcute visele”

O entuziastă comuniune spirituală a fost prilejuită de întîlnirea revistei Teatrul cu publicul spectator la Timisoara în martie a.c. Iată că, după deschiderea de bun augur a cînaclului de dramaturgie condus de Paul Tutunziu, deschis tuturor creatorilor în acest domeniu din țară, revista, avîndu-l ca redactor-sef pe subtilul prozator, critic și istoric literar, Ion Cristor, a organizat cu succes mai multe întîlniri cu iubitorii de teatru la București și apoi în „provincie”: la Galați, Brăila, Resita, Craiova etc. și, acum, la Timisoara unde „întîlnirea” a durat, cu o mică și necesară pauză, de la orele 17 pînă aproape de miezul nopții, făcînd Thaliei luminînd fețele actorilor și încălzînd inimile spectatorilor într-o intensă emoție colectivă. La ora cînd mulți dintre actorii și actrițele aflătoare în „provincie” visează să evolueze pe scîndura scenelor bucureștene, ignorînd faptul că falma are picioare lungi și în teatrele mai mărginate (dovadă, fiind, la această întîlnire, de pildă, Dorel Vișan și Miriam Cuibus de la Teatrul Național din Cluj-Napoca, Adam Erzebet de la Teatrul Național din Tg. Mureș, Ilie Gheorghe de la Teatrul Național din Craiova și mai tînărul Valentin Voicilă de la Teatrul din Arad), revista Teatrul și-a propus și a reușit să facă tocmai mișcarea contrară, adică să aducă Bucureștiul teatral în „provincie” cu mari actori din Capitală, recunoscuți și iubiti de publicul spectator (cum au fost, de exemplu, Tamara Buciuceanu, Adrian Pinlea, Șerban Ionescu la această ediție a „întîlnirilor”) în vederea unui util schimb de experiență, desfășurat chiar sub ochii publicului pe scîndura scenei precum și în fața oamenilor muncii iubitori de artă teatrală adevărată, fapt care oferă emoții vii de ambele părți: la oamenii muncii pentru efortul de a se ajunge la ei, la sute de kilometri depărtare de Capitală și la actorii care sînt răsplătiți, pe drept, pentru marea lor dăruire sufletească.

Actorii „materia din care sînt făcute visele”, după cum amintea Lucia Nicoară, directoarea Teatrului Național din Timisoara în cuvîntul de deschidere, au început să strălucească însă imediat după lăsaarea serii ca și Luceafărul sub a cărui zodie tutelară aniversară din acest an s-a desfășurat întregul spectacol într-o inspirată compoziție circulară.

Astfel, peste frumoasa sală ticsită de spectatori, pe fron-tispiciul căreia cuvintele „Venisti, vidisti, audisti” („Veniți, vedeți, auziți”) străluciau auri, au coborît, din înălțimi, de codri și plai acordurile cunoscutelor versuri din poezia Sara pe deal ale corului Filarmonicii „Banatul” condus de dirijorul Teodor Nicoară, duhul Poetului național vorbind apoi prin glasurile actorilor Vladimir Jurăscu, Sandu Simionică și Margareta Avram de la Timisoara.

În prima lună a fiecărei luni (nu este un simplu joc de cuvinte!) revista Teatrul mai organizează în colaborare cu Comitetul Central la Uniunii Tîneretului Comunist „Studiul tînărului actor”, avînd drept scop stimularea creației actorilor tineri din „provincie”, studio care va debuta în luna iunie a.c. cu un spectacol, regizat de Cătălina Buzoianu, despre Eminescu.

Dacă prima lună a fiecărei luni este dedicată tînărului actor, penultima lună este consacrată cînaclului de dramaturgie, iar ultima lună a fiecărei luni este arondată, de obicei, „întîlnirilor revistei Teatrul”, a cărei viitoare ediție o așteptăm cu interes la Arad.

Asadar, putem spune din toată inima:

„Dacă e luni, e teatru!”

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

PAȘCU BALACI ■

La sfîrșit de săptămînă

Cei mai mulți îl așteptau la sfîrșit de săptămînă, simbata la televizor, să vadă ce a mai pregătit pentru ei. Rămînea prieten cu cei pe care îi interviewa, despre care propunea reportaje. Noi, colegii săi, îl simțeam prieten și redactor-sef. Era totdeauna în căutare de subiecte palpitante, care să reflecte realitatea, și neîntîlnitor, pentru cine vădea cea mai ușoară tendință de a încetîni pasul. Ardea ca o torță să afle un subiect științific. Dacă primea un telefon în miezul nopții, noaptea scula echipa: „Plecăm!”. Și într-o oră eram plecați la drum, cu aceeași nerăbdare, pentru că avea talentul să însuflească entuziasmul.

Așa a fost Tudor Vornicu pînă în dimineața zilei de 2 aprilie. Nici nu s-a știut că a fost bolnav. Oare a fost?

Își programase metodic ce va lucra în viitoarele luni, avea calendarul ocupat cu proiecte pentru traiectoria reportericească în țară și destinul i-a schimbat drumul. Tudor Vornicu a fost un om-orchestră. Publicist de înaltă ținută profesională, aborda orice subiect al vieții contemporane cu ușurință trîdită a stăpînului pe evenimentul din fabrică, dar și al celui de pe stadion. Cu talentul care îi diferentia, a devenit prezentatorul de farmec, care nu o dată a lansat interpreți de valoare pe micul ecran.

Avea energii nesecate, stia să se pună în umbră pentru a asculta un eminent chirurg, povestindu-și viața, și nu intervenea decît cu un „ei!” sau o respirație adîncă, sau se entuziasma ca un copil, punînd la locurile adjectivale prin care sublinia producția unor recorduri în agricultură.

Niciodată nu l-am surprins indispus de momentul de inspirație al altui coleg. A stimulat dorința de a căuta extraordinarul în faptul de viață, era un lansator de idei și emisiuni, a fost fermentul Revelațiilor. Cu cîteva săptămîni înaintea Anului Nou, Tudor se ducea acasă doar ca să se schimbe. Dormea cîteva minute în sălile de vizionare, cit se schimbau filmele. Așa trecea din ziua în noapte și din noapte în zi. Este nedrept, ca orice frustrare, să folosesc trecutul verbului a fi.

Era un om cu merite incontestabile în dezvoltarea Televiziunii, pentru că viața lui a fost una cu a acestei instituții. A iubit-o, a slujit-o cu devotament, a pus o cărămidă la temelie ei. Îmi vine greu să cred că nu voi mai auzi cea mai personală exprimare a lui Tudor Vornicu: „La muncă!”. Cu ea începea ziua lui și a noastră, cu ea am fost alături ani frumoși, ea ne-a unit în atîtea și atîtea clipe, care nu se pot desface nici după ce Tudor nu mai este. A fost un veritabil om de televiziune, cu acele rare însușiri care nu se dobîndesc nici cu trecerea anilor, nici cu obstință.

Avea 62 de ani și o dragoste imensă pentru profesiunea de ziarist, pentru milioanele de oameni care nu se crufă, care au declarat război comodității și ideilor învechite.

Tudor Vornicu nu a mai văzut în această primăvară liliacul în floare și nu a mai vorbit despre el la microfon, cu încon-fundabila-i voce care adunase de mai multă vreme nuanțe ale unei boli, care într-o clipă l-au făcut să fi fost. Dar el rămîne.

CARMEN DUMITRESCU ■

Interferențe rock

Simbata trecută, sala Polivalentă din Capitală a fost, ca în atîtea alte cazuri, gazda ospitalieră a unui spectacol a cărui distribuție nu doar a vrut dar a și reușit să infirmе săgălnica tradiție a începutului de aprilie. Organizatorul (Teatrul C. Tănase este, iată, de aplaudat din nou pentru perseverența cu care programează manifestări al căror succes pare garantat de înalta lor ținută artistică) a reunit pe același afiș două nume de referință ale rockului românesc, grupurile Iris și Pro Musica, cărora li s-au alăturat George Nicolescu și Dănuș Bertzi, interpreți ce au darul de-a convinge cu atît mai mult cu cît sînt, de multe ori, și autori ai partiturilor pe care le prezintă.

Înainte de-a detalia, este cazul să spunem că rețeta folosită în acest spectacol ni s-a pîrît capabilă să servească, în egală măsură, ideea „interferenței” sub care au fost reunite secvențele muzicale propuse și necesitatea creării unei diversități chemate să dea noi sensuri fiecărei exprimări în parte, să potențeze receptarea. Și chiar dacă, sau poate tocmai pentru că publicul s-a împărțit în două părți distincte, evidențiind, cînd adevine una la genul de spectacol propus (aceștia aveau să se bucure de la un capăt la celălalt al concertului), cînd poziția exclusivistă și superficială a adeptilor exprimării „heavy”, manifestările artistice de această factură trebuie repetate pentru a-și pune și mai apăsător amprenta lor educativă cu atît mai mult cu cît majoritatea celor care formează auditoriul este reprezentată de tineri, oameni cu gusturi și atitudini neosificate ce trebuie să învețe că frumos nu este numai ce-ți place, că un asemenea act de valorizare cere efort nu doar din partea creatorului ci și din

partea celui care receptează creația.

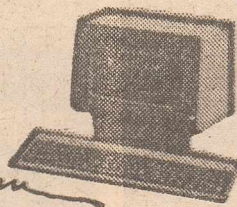
Am ascultat de această dată patru voci distincte și tot atîtea modalități de cuprindere a universului sonor în exprimări pe cit de personale pe atît de sugestive. De la cîntecele lui Dănuș Bertzi, în ale căror refrene respiră, parcă, aerul curat din pădurile nordului pînă la hermetica sonoră imaginată de Pro Musica (Ilie Stepan, Grigore Hariga — chitare, Vasile Dolga — tobe, Christian Podratzi — bas, Tîc Petrosel — voce, Gigi Pavel — saxofon, Alexandru Kolompăr — clape, vioară); de la rostirea alimentată mereu de sensibilitatea și profunzimea ce-l individualizează pe inconfundabilul George Nicolescu pînă la forța de soc a grupului Iris (Cristian Mîculescu — voce, Nelu Dumitrescu — tobe, Doru Borobeică — bas, Valter Popa — chitară). Dincolo de faptul că toți au făcut dovada înaltului lor profesionalism, se cuvine o remarcă în plus și pentru opțiunea repertorială, piese originale notabile reușind să evidențieze publicului dinamica evoluției și complexitatea creatoare a fiecăruia dintre cei prezenți. Alternanța cîntecelor de factură diferite într-o impeturbabilă logică a realizat acel crescendo, relevînd pînă în final acelora care veniseră să vadă și să asculte sentimentul că totul a durat prea puțin.

Din acest motiv și nu numai, am recompus imaginea acelei serii cu bucuria de-a fi putut vibra alături de cei care-au urcat în scenă, suprapunînd, ca-n tehnica desenului animat, cele patru prezențe, opțiuni, atitudini pentru a sugera cursivitatea, semnificația întreagă deci, a unui gest pe care l-am dori repetat cît mai curînd.

atelier literar

Stefan Ofelia

Stefan Ofelia — Pîrscov, Buzău. Între căderi de frunze, plozi, lupi și zăpezi, s-aude — abia șoptit — un cântec de greier. Dacă-l puteai amplifica, poezia e gata.

C. Bărbulescu — Craiova. Nu. O „betie a cuvintelor” bîntuie tot ce ne-ai trimis. Iată Cîntec: „În bazarul dintre inimi / plînge-o strună deșăntată / într-un tremur lin de coarde, / amintind clipa uitată / cînd în purpură bizară / ca într-o mantie de rouă / s-a îmbrăcat și se strecoară / pași de gînd în viață nouă”. Nu mai spuneți la nimeni că asta ar fi poezie.

Laura Gheorghiu — Timișoara. Textul cel mai reușit rămîne Ceesul așteptînd. Dar și acesta e țesut din multe gratuități — „geruri grozave” — și n-are nici un fel de sugesție. Chiar dacă e vorba de un ceas dintr-un turn (turnul putea fi un simbol, dar nu-i), trebuie să știți că un ceas nu așteaptă niciodată. Decît dacă-l strică.

Anda Carp — Oradea. Reținem Stampă veche. Față de prilejurile anterioare, pare că ați dat un pas înapoi. E oeva oetof în poemele de acum, cuvintele par nesigure și înainteză greoi.

Viorel Munteanu — Focșani. Un ușor regres. Computerul are impresia că formula dumneavoastră poetică nu va mai slujește, obligîndu-vă repetiție. Pendulați prea mult între baladă și narativ — Peste toate astea. Alteori, ca în Comunicare, cădeți în cel mai de jos prozaism. Erați aproape o certitudine...

Grigoraș Bratosin — Buzău. Cereți prea mult și nu dați nimic. Toate poemele trimise plutesc într-un nor de cuvinte fără pic de idee.

Andrei Vremir — Făgă-

raș. Reproducem La umbra ta: „În deșert, / cînd te răzbește soarele / și drumurile se incolăcesc / în jurul tău, / nu-ți mai rămîne / decît să te așezi / la umbra ta”. Ce-ai căutat în deșert? Căutați un loc unde cresc arbori. Pentru că e un chin prea mare să stai la umbră proprie.

Hălălai Liviu Marcus — Hunedoara. Sînteți supărat foc pentru răspunsul primit, deși recunoașteți: „Încă din scrisoare am anticipat oarecum că rezultatul muncii mele, nu era decît un rebut. Am vrut însă să mă conving”. Și tot nu v-ați convins? Da, era rebut.

Mia Susu — Frasinu. Vaslui. Sînteți prudent și vreți să știți cum arată un computer și de ce însușiri dispune pentru a ști dacă un text e sau nu poezie. Nu-i putem divulga toate însușirile, dar vă putem spune că, în principal, porneste de la cele două aspecte fundamentale ale oricărei construcții verbale: ceea ce se aude și ceea ce se înțelege. Altfel spus, sunet și sens. De sunet fiind vorba, computerul știe că limbajul are o anume tonalitate, un anume ritm, o anume accentuare; toate trei țin de atitudinea și starea sufletească a celui ce vorbește sau scrie. Cînd trece la sens, computerul știe că orice articulație sintactică exprimă sau comunică un lucru obiectiv. Altfel, fără sens, am ajunge la strigăt. Sigur, pînă la poezie mai e.

Vișenescu Titel — Tirgoviste. Prea multe cuvinte — Vid destrămat — vă acoperă glasul. Incepți frumos, deși nu spuneți nimic nou: „Cade amurgul peste speranțele lumii / ca niște ursite poposind la ușă, / unde zăvorul sună a pustiu”, dar terminați nefericit.

A. Deleanu — Gura Humorului. Reproducem strofa de început din Moină: Mă doare-amurgul timp, bătrîn și-aristocrat, / Ce-mi năvălește-n vine adesea nepoftit, / și gîndu-n agonie mă roade-abia șoptit, / în clipa văduvită de-un dor de mult uitat. Nu am reușit să înțelegem ce ați vrut să spuneți, dar fiindcă sînteți din Gura Humorului, vă lăsăm în gura lumii.

Milici Mirela — Craiova. Citim cu nedumerire: „Bună ziua, iubite. / Hai, intră te rog, în suflet. / Scuză-mă că e cam praf aici / dar știu, n-a mai intrat nimeni de multă vreme”. Faceți puțină curățenie.

Drăgușin Sergiu — Pitești. Ne asigurați: „Să nu credeți că mă consider și eu un talent, cel puțin în literatură, dar de multe ori în viață îmi vine și mie o așa poftă să scriu, să scriu orice, mai ales poezii, așa că, ce mi-am zis? Hai să-mi încerc norocul”. Scrieți orice. Dar de data asta ați tras un bileț necîștigător.

Margo Feraru — Brăila. Fiindcă nu ne dați pace, vă reproducem Iubire cosmică: „Un tîrm de tăcere / se-ntinde între noi, / ne învăluie gieznele / cu valuri solare / și spună de lună, / ne înfășoară trupurile / cu spirale de albastru, / ne deschide calea spre astre, / spre depărtări nemăsurate / înfinite ca iubirea...”. Desprinderea de tîrm vă privește.

Mai trimiteți: Sorin Șontea — Craiova; Floria Bis — Giurgiu; Roman Eugenia — Petritu; Dina Vasile — Pitești; Roxana Gavrilă — Drobeta Turnu-Severin; Tigănuș Adrian — Buzău; Ungureanu Silviu — București. Decandată nu: Petre Stoian — Pitești; Secară

Daniela — Piatra Neamț; Bura Liliana — Buzău; Pădure Cătălin — Crevedia; Sorin Bratoveanu — Galați; Tibu Ligia — Suceava; Filimon Cristian

— Arghirești; Moraru Ion — Rîmnicu Vilcea; Stoicu Laurențiu — Ploiești; Gireadă Mihai — Petroșani.

DARIE NOVACEANU

Rămin luminile

Rămin luminile să flarbă cu stelele din veșnicia oarbă în cerul răsturnat în iarbă.

Rămîne dorul să invie poteciile de veșnicie pe care nimeni nu le știe.

Răminem noi să fim pădure, trunchiuri unite care știu să-ndure rana de vînt și de secure.

GEORGE MILTARU (Sîrna, Prahova)

Sub umbra teiului sfînt

În sufletul vitejilor neodihniți scara ascult fumegînd cetatea Sucevei!

Sub umbra teiului sfînt cit o vatră închinîndu-mă.

LIGIA STAN (Piatra Neamț)

Vestirea riului

Și ce dacă port pe umeri barca, precum melcul cochilia sa? Eu aud susurînd spumele răcoroase ale unui riu, presimt că în curînd se va isca o furtună grozavă. Mi-o spune pinza subțire ce-mi flutură, umflîndu-se, în spate.

CORNEL SÂNTIOAN CUBLEȘAN (Ploiești)

Amurg

Pe drum, în sus, caîi rămași liberi mă priveau prin binoclu; poate că eram alb dar nu-mi amintesc. Soarele mai atîrna încă de cumpăna sfîntinii.

O pasăre uriașă piercea într-o limbă necunoscută.

LIVIU ȘTEFĂNESCU (Pitești)

Eu auzeam

Eu auzeam cum cloceala amurgul: semnul de piatră vinevat raze din chip de-atîta îndrăzneală regul devenise otrava lutului înmiresmat.

Prea de tînră mi-au albit templele poezia: viitor neînfrînt.

LIGIA STAN (Piatra Neamț)

La Opera Română

● Duminică 9 (ora 11) se prezintă Precauțiuni inutile, balet de Herold Lanchbery, cu: Roxana Colceag, Mugur Valsami, Ștefan Bănică și Cătălin Caracș. ● În spectacolul cu opera Nabucco de Giuseppe Verdi care va avea loc duminică 9, ora 18, vor evolua în rolurile principale Nicolae Urdăreanu, Ionel Voineag, Dan Zancu, Lucia Tîbuleac și Lucia Cicoară. ● Luni 10, la ora 18 este programat în foyer un recital vocal-instrumental cu concursul sopranei Daniela Predescu, solistă a Operei Române din Iași și al flautistului Dorin Predescu. La pian:

Silvia Voinea

Scenă din Nabucco

Ariadna Zăgărean. ● Cu Florin Diaconescu în Eisenstein, Laura Niculescu debut în rolul Rosalinda, alături de Silvia Voinea, Ion Hvorov, Constantin Gabor, Lucian Marinescu și Nicolae Bratu, marți, la ora 18, Liliacul de Johann Strauss. ● Capodopera verdiană Traviata avînd ca protagonistă pe Victoria Bezetti figurează pe afișul zilei de miercuri 12 aprilie, ora 18. În celelalte roluri principale îl vom regăsi pe tenorul Ionel Voineag și pe baritonul Emil Iurascu. ● Tosca de Giacomo Puccini, va fi oferită joi 13, ora 18. În rolul titular va apare soprana Maria Sîltinaru-Nistor. În celelalte roluri: Constantin Ene (Cavaradossi), Nicolae Urziceanu (Scarpia) și Adrian Ștefănescu (Angelotti).

Poezia ca Erratum la proza lumii

(Urmare din pag. 9)

de dezvoltarea prodigioasă a limbajului științelor, nu i-a putut împiedica totuși pe oameni să se ocupe de artă și să scrie poezie. Ba mai mult: poate că omul de mîine — chiar fără a renunța total la setea sa de cunoaștere — se va deda și mai mult unor jocuri cu totul gratuite comparativ cu eficacitatea tehnicii. Nu e declarat oare un savant ca fizicianul danez Niels Bohr, premiat cu Nobel în 1922, că între limbajul fizicii atomice și imaginile poetice ar exista o necontestabilă înrudire?

Medie, intelectual de serioasă formație științifică, poetul Lorand Gaspar scrie următoarele: „Totul se petrece ca și cînd ar exista în viața omului un fel de conținut care ar cere să se manifeste, să fie comunicat, și n-ar putea să facă aceasta decît „jucîndu-se” cu limbajul, dezarticulîndu-l și remodelîndu-l, decapîndu-l, scobîndu-l și despectîndu-l din ei energii, raporturi, legături ignorate, uitate, acoperite cu un fel de crustă de rugină, prinse în corcanele unui proces fibros. Ca și cînd acest lucru necunoscut sau îngropat ajungînd la cîvînt ar iniția altele mai întîi o insuficiență, o inadecvare. Ca și cînd el n-ar putea suporta nici o formulare rigidă, nici o închidere. Ca să ajungă totuși la rostire, sau măcar s-o încerce e nevoie să învețe din nou să vorbească” (Approche de la parole, Paris, 1978, pp. 50—51).

Proza lumii constituită prea-plinul unui limbaj saturat de cunoștințe exterioare. Poezia lumii, în schimb, ar fi această roștie născută dintr-o lipsa în gură, dintr-o șovăitoare pipăire verbală a lucrurilor, care parcă se apropie cu antene nevăzute de o infra-realitate ascunsă, care vrea să dea glas celui înăuntru-rostit ce stă în orizontul oricărui discurs perfect articulat, ezitarea hipersensibilă care pulsează timidă sub structurile inflexibile ale unei logici sigure de sine. „Cînd evoc Logosul — scrie același poet — cu meandrele fără număr dar limitate ale vieții, mă gîndesc la un sol proaspăt care ar fi rezultatul unor lucrări insondabile și inepuizabile. Aici înseamnă brusc semnul nou al unei restiri fără vîrstă. Ingineri hotărîți și contabilii, noi n-avem încredere în ceea ce nu se poate calcula. Uneori un om dintre noi resimte pe limba sa înțepătura divină a lipsei de măsură. Lucid și temerar, el înainteză” (p. 48).

Acest om, lucid și temerar, este Poetul: lucid pentru că își dă seama că umanitatea — în pofida marii iluzii a progresismului — nu poate să se mulțumească numai cu satisfacțiile pe care i le furnizează această proză a lumii, cu adevăratele consumabile și manipulabile ale fiecărei zile; temerar, deoarece tulbură graiul și formulează în limba tuturor — limbă ce părea destinată exclusiv înstăpînării realului din jur — anti-formula tuturor formulelor utilitariste, poezia lumii, marea adevăr salutar al neadevărului practic. Mallarmé o numea: explicația orfică a Terrei.

Text fără început și fără sfîrșit, text exact dar seutru, în care nu bate nici un puls fierbinte, nu se iacă nici un lîcă în tenebre, nu respiră nici un mister, — proza lumii poate fi — și trebuie să fie — întreruptă din lectură oricînd și oriunde: ea nu are nici loc propriu, nici timp privilegiat. De aceea, se simte nevoia permanentă a acestui ins lucid și temerar care — profitînd, ba chiar provocînd, o anume convență timp-loc — să apară pentru a corecta fulgurant un text ce pare mereu — dar nu este deloc — impecabil, pentru a face cîvenitul erratum.

Uneori, diferența între proza lumii și corectura adusă de poezie este infimă, ținînd abia de ordonarea ritmată a unei secvențe verbale. Cînd proza lumii are vrea să ne înalce un eventual precept stoic de tipul: „Iubirea e o ucenicie a morții”. Poetul vine — lucid și temerar — ca un tînr romantic dîntuit de elasticități, și ne roagă să citim așa:

Nu credeam să-nvăț a muri vreodată.

Cînd proza lumii ne propune ca definiție a „supremului extaz” contopirea cu natura, același ins lucid și temerar se ivește sub forma unui adolescent care strigă în zorii unei zile de mai 1872:

Elle est retrouvée.
Quoi? — L'éternité.
C'est la mer allée
Avec le soleil.
(Iat-o, reafiată.
Ce? — Eternitatea.
E marea plecată
Cu soarele-odată.)

Din marea Carte a Universului lipsesc — acesta este destinul nostru întru temporalitate — geneza și apocalipsa. Poezia ca erratum la proza lumii încearcă să le suplinească pe amîndouă.

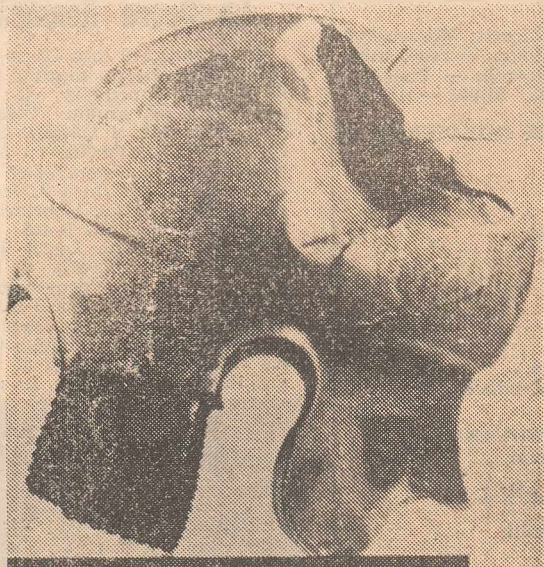
Diversitatea stilurilor — componentă a democrației culturale

(Urmare din pag. 13)

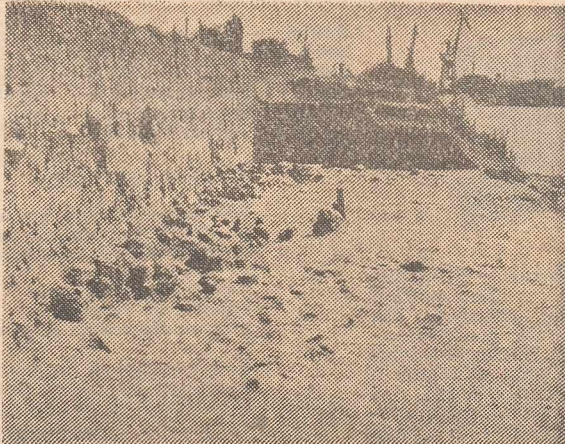
zorate extrem de diferite, de la solidele montări de referință semnate de Jean Rînzescu, spre exemplu, la „Traviata” adusă în zilele noastre de viziunea lui Hero Lupescu. Nu pot fi omise inteligențele și surprinzătoarele montări ale lui A. I. Arbore, George Zaharescu, George Teodorescu, Carmen Dobrescu, fiecare cu limbajul său specific, cu însoțitul propriu fiecărei personalități în parte.

Și drumul meu mai nou în regia de operă mi-a deschis porți stilistice nelimitate, din care am optat pentru cele apropiate structurii mele intime, modulul meu specific de exprimare. Astfel, „Cuore” de Carmen Petra Basacopol, „Bărbierul din Sevilla” de Rossini, „Don Pasquale” de Donizetti sint vizualizate în maniere diferite, proprii, cred eu, universului ideatico-muzical a fiecăreia în parte. Dacă observatorii atenți au descoperit un stil propriu al vizitului artistic, aceasta a decurs tocmai din libertatea deplină cu care am putut elabora demersul regizoral.

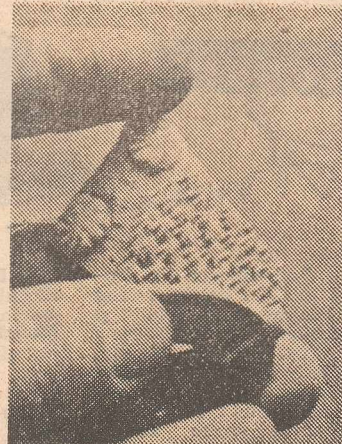
Libertatea stilistică de care aminteam la început duce la lucrări diverse ca mod de exprimare, dar ea nu poate fi concepută în afara unor concepții ce se întîlnesc pe un plan social-istoric superior, unite prin mesajul umanist propriu democrației noastre culturale. Este meritul incontestabil al președintelui juriului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a fi deschis etape și zări noi într-o frumoasă emulație colectivă — facem referire la Festivalul muncii și al creației „Cîntarea României” —, de a fi relevat pregnant în atîtea împrejurări puterea artei și a științei, puterea culturii și a instrucției, astfel încît ele să fie ocrotite în permanență de forța rațiunii, de luminile științei și ale culturii. Ne-a îndemnat în atîtea rînduri să năzuim spre o lume în care omul să rămînă „centrul splendorilor timpului pe care singur și-l edifică”. Sint citeva idei-forță care demonstrează, cu consecvență, că trebuie făcut tot pentru prosperitatea spiritualității noastre românești, pentru mai buna cuprindere a valorilor artei și culturii în tărîmul afirmării contemporane.

Coif traco-geto-dacic din bronz, descoperit în albia Dimbovitzei

Frumusețile din adîncul pămîntului

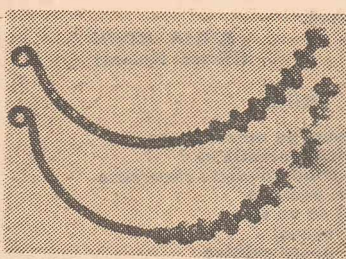
Fragment de cupă dacică cu motive imprimate

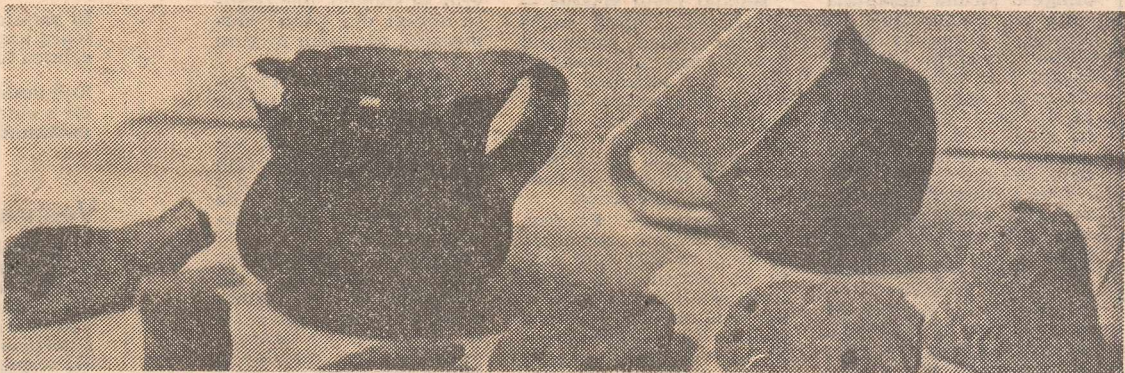
Unelte casnice — greutățile de fus ale secolului IV

Vas și fragmente de strecurătoare dacică

Fibule dacice din așezările de pe malurile Argeșului

Cănițe din epoca bronzului descoperite la Mihăilești

Spectaculoasă dezvoltare a României din ultimii ani, grija pentru viitor, pentru ce va fi, a fost și este permanent dublată de o egală preocupare pentru trecut, pentru ce a fost odată pe acest pământ.

Așa cum arăta secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, valorificarea învățămintelor trecutului este un act de autentică luciditate politică, cu ajutorul istoriei definind marile vocații permanente ale poporului nostru — vocația citorilor, vocația specificului național, vocația păcii și colaborării.

Scoaterea la lumină ale unor mărturii de milenii de viață statornică în acest spațiu geografic este considerată o problemă a noastră, a tuturor, o problemă de conștiință națională. Astfel apar o multitudine de elemente ce țin de valorile culturale și de civilizație ale românilor. Asta nu s-ar putea împlini doar prin munca arheologilor. Desigur, aportul lor este de primă mărime, dar, în aceeași măsură, sprijinul oamenilor ce lucrează pe șantierele de investiții ale patriei este de neînlocuit. Canalele de irigații, lacurile de acumulare, barajele, exploatarea minieră de suprafață se constituie în tot atâtea șantieri arheologice, în care constructorii viitorului le stau alături căutătorilor de comori ale trecutului. Prin această superbă colaborare, săpăturile arheologice le premerg pe cele ale noilor edificii, descoperirile fiind, nu de puține ori, senzaționale.

Viața și civilizația merg înainte, recitându-se în același timp valori menite să întregască patrimoniul național. Fără munca acestor oameni iubitori de trecut, dar și de viitor, toate aceste neprețuite vestigii ar fi în iminent pericol de distrugere.

Exponatele prezentate zilele acestea la Muzeul de istorie și artă a municipiului București, sub genericul „Descoperiri arheologice pe șantierul Canal Dunăre-București” vin să confirme, încă o dată, valoarea ideii de protejare a așezărilor intrate în perimetrul marilor lucrări de investiții.

Mai vechiul vis frumos al bucureștenilor — legarea capitalei de porțile albastre ale țării — prinde astăzi contur prin eroica muncă de pe un imens șantier. Alături de constructorii, arheologii au inițiat impresionante campanii ce n-au întîrziat să le răsplătească efortul. Iar acum, la sfîrșitul lui martie, în prima întîlnire a cercetătorilor întregului șantier arheologic, ce se întinde de la București pînă la Dunăre, s-a putut face un bilanț cuprinzînd principalele rezultate ale campaniei anului 1988.

— Întîlnirea — ne-a declarat prof. dr. Panait I. Panait, directorul Muzeului de istorie și artă a municipiului București — a grupat specialiști din Ca-

pitală, de la muzeul nostru, de la Institutul de arheologie, de la Muzeul național, ca și colegi din muzeele județene de istorie de la Călărași și Giurgiu. Au fost analizate, în funcție de plasarea lor geografică, punctele arheologice din jurul lacului Mihăilești — ca atare segmentul nordic al marii lucrări — sectorul median, căzut în incidența preocupărilor specialiștilor de la Giurgiu și partea sudică, deci zona dinspre vărsarea Argeșului în Dunăre, studiată de colegii de la Oltenița și Călărași. Rezultatele sînt îmbucurătoare, demonstrînd în primul rînd preocuparea generală a specialiștilor pentru cunoașterea mai temeinică a acestui bazin hidrografic, vechi și valoros păstrător de mărturii arheologice ale pămîntului românesc.

— Frumuseților ce se înalță azi se alătură, așadar, cele ascunse sub brazda gliei din centrul Cîmpiei Române, mărturii ale unei istorii ce curge de mai bine de 150.000 de ani pe aceste meleaguri.

— O importanță excepțională prezintă chiar această continuitate, dovezile care arată că elementul autohton a cunoscut o permanentă stabilitate și aici, ca de fapt pe întreg teritoriul țării, că civilizația românească de mai tîrziu are o sorgintă, un izvor străvechi și o continuitate, o transmitere de la generație la generație, de la etapă la etapă, de la o orînduire la altă orînduire.

Comunicările prezentate de specialiștii noștri au abordat probleme legate de sfîrșitul paleoliticului — deci din epoca pietrei cioplite — epoca neolitică, impunîndu-se în mod deosebit descoperirile din zona Olteniței, cu necropole, cu așezări, cu gropi menajere și dovezile de locuire tracică — deci epoca bronzului — care sînt cele mai numeroase. De această dată avem mărturii clare că epoca bronzului, cu circa 1800 de ani înaintea epocii noastre, aparținînd populației locale tracică, a cunoscut în zona bazinului Argeș o intensă locuire. Ceea ce ar fi interesant de subliniat pentru noi, bucureștenii, este faptul că două dintre culturile materiale aparținînd acestei civilizații a bronzului — cultura Tei și cultura Gîlău — au fost descoperite pentru prima dată pe teritoriul acesta, drept pentru care poartă și denumirea celor două puncte bucureștene. Pe malul lacului Tei, spre exemplu, s-au descoperit minunatele ceșcuțe din pastă neagră, frumos împodobite cu motive meticolos executate și impregnate cu pastă albă. Cultura Gîlău — după numele vechiului sat aflat în vecinătatea Capitalei, cunoaște și ea o largă răspîndire. Surprinzător pentru cercetare a fost faptul că tipul de construcție din această epocă tracică este foarte variat. Lucrările de la Mihăilești au dus la descoperirea

unei locuințe cu trei încăperi, ori, în cele mai multe perioade s-a trăit în casa cu o singură încăpere.

— Dovadă, deci, a unei evoluții a civilizației.

— Și a unei stratificări sociale, totodată. Oamenii care locuiau într-o asemenea construcție formau o ierarhie socială. Era, probabil, o oligarhie autohtonă, care conducea o largă colectivitate. De fapt de la Buda-Mihăilești pînă la Oltenița, ambele maluri — și cu predelecție malul drept al Argeșului — abundă de mărturii tracică, cu dovezi ale epocii bronzului. Descoperirile făcute de dr. Vasile Boronăș la Mihăilești — în apropierea fostului pod de fier martor al marilor evenimente de la 1916 din împrejurimile Bucureștilor — descoperirile acestea deci, demonstrează că nu numai Argedava, celebra cetate de început de domnie a lui Burebista reprezintă un punct de importanță majoră. În jurul acestei cetăți geto-dace au existat și alte așezări cu dotări deosebite, ieșite din obișnuința comună. De asemenea — și este și firesc — mărturiile geto-dace abundă pe malurile Dimbovitzei, ca și pe malurile afluenților din stînga sau din dreapta. Se disting descoperirile de la Poșta Buturugeni, necropole identificate, așezările surprinse pe malurile Dimbovitzei de către dr. Mioara Turcu sau de către Done Șerbănescu și de ceilalți colegi arheologi de la Călărași.

— Care sînt, totuși, cele mai valoroase descoperiri?

— Două dintre ele se impun de departe. În primul rînd este vorba — luîndu-le din punct de vedere cronologic — despre coiful descoperit de muncitorii constructori ai unuia dintre nodurile hidrografice în apropierea localității Budești.

— Viitorul port Budești, unde se va produce joncțiunea între marele canal Dunăre-București și canalul Dimbovitza-București?

— Exact. Deci în gîla Budești, la o adîncime de 8—9 metri sub pămînt a fost descoperit un coif executat din bronz. Nu putem ști dacă a fost rulat de apele Argeșului sau a aparținut unui mormînt.

— Există analogii ale acestui coif?

— În zona canalului Dunăre-București înregistrăm o descoperire mai veche, la Făcăi, în

apropiere de Belciugatele. Este vorba de mormîntul unui bărbat ce purta un coif. În mormînt s-au găsit și mai multe virfură de săgeți. Ambele coifuri — atît cel de la Budești, cit și cel de la Făcăi — sînt de origine macedoneanoeleică. Acest lucru ne demonstrează că zona în care ne plasmăm avea relații întinse și extrem de diverse. Deocamdată, noi ne mărginim să vorbim de relații politice și militare cu sudul Dunării. Coifurile amintite puteau proveni printr-un proces normal, de cumpărare, dar puteau fi și moștenirea unor lupte cu care s-au confruntat geții lui Dromihete împotriva expedițiilor lui Alexandru cel Mare, a lui Lysimachos — succesorul lui Alexandru sau a lui Agathocles, fiul lui Lysimachos.

— Mărturiile antice vorbesc, într-adevăr, de repetate expediții ale macedonenilor.

— Granița de nord a regatului lor era puternic și permanent amenințată de formațiunile statale ale geto-dacilor de la nordul Dunării. Alexandru cel Mare, spre exemplu, a recurs pur și simplu la o expediție de intimidare, scurtă, întreprinsă cu scopul de a-și demonstra forța. Agathocles a pătruns și el în cîmpie, dar a căzut prizonier și a fost ținut cîțiva ani în detenția geto-dacilor. Lysimachos a revenit în jurul anului 296 î.e.n. împotriva lui Dromihete, expediția sa vizînd cetatea Heli — Cetatea Soarelui. Înaintînd însă spre această cetate, a fost înconjurat și făcut prizonier, el și armata sa. Avînd cunoștință de toate aceste conflicte, nu putem să nu ne ducem cu gîndul la coiful descoperit la Budești. A doua descoperire, mai bine zis a doua categorie de descoperiri de importanță deosebită aparținînd mileniului I î.e.n. După părerea noastră sînt cele mai temeinice mărturii ale continuității de viață în centrul Cîmpiei Române, ca de fapt, pe întreg pămîntul românesc, după retragerea armatelor romane, adică după anul 271. Cercetările întreprinse de către dr. Vasile Barbu, directorul Muzeului județean de istorie de la Giurgiu, la Adunații Copăcești și la Mironesti, au dus la studierea a două cuptoare de ars vase, datînd din secolele III—IV e.n.

— Unice?

— Nu, nu sînt unice. Des-

coperiri de acest gen s-au mai înregistrat și e foarte bine că se cunosc. Un cupitor similar s-a găsit în cartierul bucureștean Cîrîngăși, datînd din secolul III, un altul, de secol IV, a fost cercetat la Fundeni Doamnei, iar trei cuptoare datînd din secolele III—IV au fost ale dacilor liberi dintr-o așezare de la Străulești. Avem o dovadă categorică și despre existența altui cupitor, din aceeași perioadă, la Sîndrilița. Toate laolaltă demonstrează existența unei colectivități umane stabile, statornică, colectivității în mijlocul căreia își practicau meșteșugurile lor oameni care deprinseseră, nu latura elementară a ceea ce aveau de făcut, ci rafinamentul. Cuptoarele acestea erau adevărate uzine ce uimesc prin ingeniozitate. Se compuneau din vatra de foc și o placă separatoare prin care se regla temperatura pentru camera de coacere, era prevăzută cu un capac ce permitea, prin acoperirea cuptorului, executarea ceramicii de nuanță neagră — dacă ardea înfundat — de nuanță roșie — dacă avea o oxigenare puternică, sau de alte facturi. Vasile Barbu a demonstrat că meșteșugarul respectiv executa o gamă largă de recipiente: oale, ulcioare, străchini și cănițe, vase executate la roată, dar și lucrate de mînă.

— Înseamnă că și cei ce le comandau proveneau din straturi sociale diferite.

— Așa este. Unii rămîneau tradiționaliști, preferînd ceea ce moșteniseră de la lumea geto-dacă, din epoca Latene, alții doreau o ceramică superioară, așa-numită „ciment”, cenușie, bine arsă, bine pregătită, cu mult rafinament modelată.

Norocul ce a stat în fața arheologului a fost acela că a găsit o șarjă „rebutată”. Un eveniment deosebit — și n-o știm, probabil, niciodată ce a nume s-a întîmplat — l-a pus pe meșteșugar în fața imposibilității de control asupra temperaturii din cupitor. Această șarjă nereușită dovedește însă, fără dubiu, ce categorii și în ce condiții se executau vasele respective. Acestea sînt identice cu ulcioarele descoperite, mai demult, la Străulești. Acolo am avut prilejul să găsim o fîntînă din aceeași perioadă — secolele III—IV. Pe fundul fîntînii zăceau 17—18 ulcioare. Unul dintre ele păstra chiar călușul de lemn. Cum se proceda? În

Ceramică din vatra satului medieval Poșta Buturugeni

Mihăilești — a început o nouă campanie arheologică

ulcior se introducea un căluș legat cu sfoară, vasul era scufundat în apă și era, apoi, tras afară. Dacă se rupea sfoara, vasul rămânea în fântină. Așa se face că s-a constituit un adevărat depozit de ulcioare la Străulești. Identitatea ulcioarelor cu vasele „rebut” din aceleași stațiuni, descoperite recent, ne duc la concluzia că producția ceramică de acolo asigură cerințele unei întregi colectivități, după cum putea să ofere, sau să schimbe aceste produse și în alte așezări.

Acestea ar fi importanțele descoperiri de milenii I. Mai sînt, însă, vestigiile de la Poșta-Buturugeni, anterioare chiar cuptoarelor amintite, cîmîturul — sau poate, doar mormintul — cu urme datînd din perioada Hallstatt, locuințele de secol III—IV, datate cu mone-de tipice pentru epoca respectivă, precum și măturile de secol IV găsite în zona de mijloc și în cea inferioară a râului Argeș.

— Este vorba, deci, de o continuitate nemijlocită și neîntreruptă a locuirii în bazinul Argeșului inferior. Ce aduc nou sîmpăturile vizînd epoca feudală?

— Era de așteptat ca acestea să scoată la iveală vetrele unor așezări rurale, cum s-a și întîmplat la Potoașa, ori în zona Mihăilești. Interesante sînt descoperirile lui Radu Ciuceanu, de la Ordoreanu, nouă cuptoare de mari dimensiuni aparținînd unui sat datînd din secolul XVII. Casele fiind acoperite cu stuf sau paie, se obișnuia — spre a evita pericolul incendiului — să se plaseze cupurul de pline în afara perimetrului de locuire și, dacă se putea, chiar într-un anumit pămînt, un pămînt lutos, galben, cuaternar, ce permitea o mai bună modelare și asigură o rezistență mai mare cupolei cupurului. În satul medieval, tributul unor practici mult mai vechi, sectorul cuptoarelor, ca și sectorul grănilor de bucate, era amenajat în colectivitate. Într-o zonă, găsind că pămîntul pe o anumită porțiune este mai uscat, mai rezistent, oamenii își făceau gropile de bucate una lângă alta, fiecare știînd care este groapa lui — hambarul epocii respective.

— Spațiul tipografic nu ne permite o descriere exhaustivă a fiecărei descoperiri arheologice în parte. De altfel, din cite am aflat, un volum va vedea în curînd lumina tiparului. Cred, însă, că nu putem încheia fără a aminti cercetările de la Carantina Olteniței.

— Este, cu adevărat, o construcție deosebită — pe o suprafață cu adevărat impresionantă, 1.200 m² — demonstrînd atenția care se dădea unui asemenea punct. Și, din informațiile care le detinem, nu era decît o carantină de talie mijlocie. Acest lucru ne dă de gîndit atît asupra deverului punctului vamal Oltenița, cit și asupra

numărului de oameni care treceau pe acolo. Sîntem în jurul anului 1830, perioada în care, bîntuînd cîrma și holera, spre a se evita contaminările, oamenii erau ținuți o săptămînă sau două în carantină. Cei sănătoși plecau mai departe, bolnavii erau trimisi înapoi, dincolo de Dunăre, de unde veniseră.

— Deci, punctul Oltenița avea, în primul rînd, un rol profilactic.

— Exact, iar dotările de care dispunea carantina de la Oltenița ne demonstrează permanența stare de veghe asupra sănătății poporului. Mărfurile erau și ele ținute o perioadă de timp la acest punct de vamă.

— Campania arheologică a lui 1988 s-a dovedit deosebit de generoasă. Ce sperați pentru 1989?

— Noua campanie a început de mai bine de o lună, debutînd cu așezarea gumelnițeană de la Luica. Stim multe despre amplasamentul acestor situri arheologice, dar sîntem tot timpul cu atenția încordată, pentru că o serie de taine ale pămîntului nu se pot citi de la prima vedere. Viitoarele lucrări ale marelui canal implică și excavări de pămînt, ceea ce face, oricînd, posibilă apariția unor noi vestigii. În campania arheologică 1989 se va lucra în special în zona Giurgiu și Călărași. Aria Sectorului Agricol Ilfov este în mare parte terminată. Doar la Cornetu există în momentul de față o zonă asupra căreia ne concentrăm cercetările, intrucît aici urmează să se amenajeze un punct nautic. Este un perimetru interesant, în care au apărut niste blocuri masive de zidărie, ziduri de aproape un metru grosime, construite din cărămidă și mortar, extrem de rezistente. Sînt construcții complet necunoscute, atît în documentele scrise, cit și în cele cartografice. Deocîndată nu putem afirma decît că este o construcție a secolului XVII, ce se găsea pe malul Argeșului. Prezența acestor vestigii medievale ne dă speranța că e posibil să mai apară și alte lucrări în zona Cornetu, ca și în celelalte puncte.

— Necropolele gumelnițene, cele datînd din epoca Hallstatt, din perioada geto-dacă, ori din secolele IX—X, multe din tainele încă nedezvăluite ale pămîntului sînt pe mîinile dumneavoastră. Atenția, știința și dragostea arheologilor trebuie să stea de veghe, spre a salva vechile comori.

— N-ăs spune că e vorba de salvare. Ceea ce se întîmplă acum, pe santier este o cercetare ce se desfășoară conform rigorilor reclamate de știința arheologică.

— La care se adaugă dragostea pentru trecutul pămîntului, pentru frumuseți încă ascunse.

LIANA MOLNAR ■

Un volum masiv, de aproape 1.600 de pagini, concretizează ultima lucrare a istoricilor Mircea Mușat și Ion Ardeleanu. Cea de-a doua parte a volumului II din România după Marea Unire (București, 1938), însumînd doar șapte ani cronologici — noiembrie 1933 — septembrie 1940 — cuprinde, într-o largă frescă de lumină și umbră, evenimentele unei etape de majoră importanță a istoriei naționale. La capătul acestor șapte ani, atît de însemnați în dezvoltarea internă a țării, ani asupra cărora stăruie cu pasiune dezvăluitoare cei doi autori, România a fost greu lovită în hotarele ei — lucrul cel mai de seamă, poate, în existența unui stat! — dar n-a încetat totuși să existe. Ca de atîtea ori în istoria poporului nostru, statul a fost salvat, deși granițele țării erau sfîrțecate și suferințele națiunii au fost din cele mai mari în anii grei ce au urmat.

Atenția autorilor este orientată în volum mai ales spre problematica politică; în cel dintîi capitol este însă urmărită evoluția economică a României în etapa 1933—1940, în care a fost cuprins și anul de vîrf 1938. Acest capitol oferă o bază temeinică pentru comprehensiunea întregului proces evolutiv abordat. Dar este cert că apoi cele trei „capitole politice”, care însumează cea mai mare parte a volumului, se impun primordial atenției cititorului. Partidele politice ale etapei, înfățișate într-un cadru de analiză socială și în conexiunile lor, în sute de pagini (p. 91—490), ca și guvernările — capitol de peste 800 de pagini — care oferă autorilor prilejul de a prezenta nu numai acte de guvernare, ci și de a înfățișa, în extrema ei complexitate, o activitate multiformă, dau cititorului, într-o dimensiune neîntîlnită pînă acum — nu numai de spațiu, prin extensiunea lucrării, dar mai ales de profundă pătrundere în interiorul unei etape — imaginea unei întregi epoci în multiplele ei fațete. Cel din urmă capitol, dar marcant interes pentru cititor, este consacrat conexiunilor externe, studierii României, în etapa dată, în cadrul relațiilor ei internaționale.

În linii generale, acesta ar fi cuprinsul volumului, dar Mircea Mușat și Ion Ardeleanu n-au

realizat numai o nouă lucrare istoriografică, ci ei au făcut cu mult mai mult. Cum remarcăm încă de la primul volum al acestei opere de largă respirație, meritul principal al celor doi autori constă în patriotica acțiune de restituire istorică pe care au întreprins-o, aș spune de reconstruire prin izvoare a ceea ce a fost. O epocă de majoră însemnătate în procesul de devenire a României a fost reanimată nu numai prin comentarii pertinente, ci îndeosebi prin recurgerea la izvoare. Alăturate, sursele contradictorii se corectează și se întregesc. Reconstituirea trecutului înseamnă o reînsoțire. Or, în sulele de pagini ale volumului se reușește tocmai acest lucru. Oamenii po-

titorul. Judecata proprie este astfel stimulată și cititorul devine judecătorul și arbitru unor succesiuni de cauze pînîndu-l-se însă înainte toate datele problemei. Confruntarea „părților” o face cel ce citește și pentru aceasta autorii l-au creat pe deplin climatul necesar. Ei n-au șovăit a da jos „perdele” ce acopereau realitățile, de a înfățișa istoria liberă de constrîngerii, așa cum firesc ea ar trebui totdeauna să se poată manifesta. Edificatoare sînt în această privință și relațiile din carte privind evoluțiile dialectice ale partidelor clasei muncitoare, inclusiv cea a P.C.R., drumul greu al acestuia, dar evident, spre dimensiunile sale naționale.

Dar cartea mai are un merit — acela de a ne înfățișa o epocă în tot dramatismul ei, în toată intensitatea ei. Pe fundalul evenimentelor și al momentelor a-par și oamenii și mai ales cadrele de diferite nuanțe, de la stînga la dreapta, ale acelei etape istorice și ei înfățișați așa cum au fost, uneori curajoși și demni, alteori slabi ori mișcavi, dar, mai ales în ultimii ani ai perioadei analizate, și victime ale unor situații inextorabile, uneori cîmplite, ca și destinele pe care țara însăși le-a avut, în acei grei ani pentru ea, ca și pentru întreaga umanitate. În-lănțuirea dramatică a cărții face firesc ca volumul să fie citit cu pasiune, cititorul neputînd să-l lase din mînă. Reconstituirea este pasionantă, iar în anumite părți zguduitoare. Ea ne dă și o lecție și anume aceea că nîciodată istoria nu curge lin, asemeni unei ape de ses, care se ducе molcom pe albia ei, ci a-pele ei sînt turbulente, ca ale unui torent, pentru că apoi, din timp în timp, să intre în albiile liniștite. Acești șapte ani ne oferă, neîndoielnic, un model al convulsiunilor unei societăți umane în mersul ei înainte.

Mircea Mușat și Ion Ardeleanu au înscris încă un volum printre lucrările marcante din ultimii ani ale istoriografiei noastre. Nu este însă vorba numai de o realizare istoriografică deosebită, ci și de un act de afirmare a unor realități și drepturi naționale.

DAN BERINDEI ■

Reînsoțind Istoria

litici al epocii — prezenți și în succinte fișe biografice — sînt puși să dialogheze (prin documente și mărturii), să abordeze complexul de probleme cu care era confruntată societatea românească. Acest „dialog” oferă o înfățișare multiformă, rezultantă și mai ales ajută a se înțelege ce s-a petrecut în România anilor 1933—1940. Măiestria autorilor constă în alăturarea optimă și logică a surselor, în succesiunea care o creează, în calea pe care o deschid pentru comprehensiunea unor ansambluri de fenomene și a unor noduri de contradicții.

Volumul prezintă istoria așa cum a fost ea și acest lucru îl anunță Mircea Mușat și Ion Ardeleanu încă din primele rînduri ale Cuvîntului înainte. Adevărul este un obiectiv, un tel urmărit cu stăruință și tocmai pentru a se da realității trecute dimensiuni plene se lasă joc liber destăinuirilor izvoarelor. Uneori comentariul apare succint, deși pertinent tocmai deoarece decantarea este lăsată deliberat pe seama ci-

Cunoașterea n-are limite

Ce sînt izvoarele de energie subterană? (I)

Omul a ajuns pe Lună și se pregătește să-și trimită astronavele în colțuri și mai îndepărtate ale universului. Dar, paradoxal, încă nu cunoaște totul chiar despre planeta pe care locuiește și o stăpînește. Puține lucruri se știu pînă la ora actuală despre miezul incandescent al globului nostru terestru. Căldura prezentă în galeriile subpămîntene (în mine, de pildă), precum și apele geotermale sînt mărturii ale acestei uriașe energii încătușate. Dar tot de acolo, ca urmare a unor procese chimice naturale, ne sosesec la suprafață emisiuni energetice, identificate încă de acum 3—4 mii de ani, și pe care specialiștii le determină și le măsoară astăzi prin mijloace moderne. Ele ajung la suprafață sub forma unor benzi radioactive de mică intensitate, așa cum s-a putut stabili cu ajutorul detectoarelor Geiger și cu alte aparate specializate. Este vorba, firește, de o energie obiectivă, măsurabilă, dar care, au stabilit ultimele cercetări, poate influența organismele vii. Aceste emisiuni energetice — sînt de părere alți cercetători — ar duce și la explicarea fenomenelor sesizate în interiorul spațiilor piramidale.

Există vreo legătură între nodurile energetice din interiorul piramidelor și cele sosite de sub scoarța pămîntului? Sînt ele ipoteze ale unui izvor energetic comun? Vom trăi și vom vedea. Descifrarea, cuantificarea acestor fenomene constituie o problemă de timp dar cercetări în curs se desfășoară în țara noastră ca și în multe laboratoare ale lumii. Dar pînă atunci, specialiștii au în vedere importanța și posibilitățile lor eficiente practice.

În numărul de față vom publica prima parte a schimbului de idei pe care l-am avut cu

un expert în materie, doctorul inginer Alexandru Măruță, conferențiar la Institutul de construcții din București :

— Ce sînt și de unde vin aceste benzi energetice?

— Meritul pentru identificarea lor nu ne aparține nouă, celor de azi. Vechii chinezi le cunoșteau, le-au cunoscut și s-au folosit de ele și locuitorii din Tara Marelui Hapi și probabil și alte popoare ale antichității. Cu 3.000—4.000 de ani în urmă, omul a ajuns, se pare, la descifrarea unor taine ale materiei în domeniul bioenergiei. Noi, cei de azi, cu informații științifice mult mai bogate și cu un instrumentar tehnic ultra-perfecționat, revenim, iată, la cercetarea unor fenomene, elucidate, poate, cu milenii în urmă. Sînt paradoxurile istoriei.

În ceea ce privește radiațiile sosite din interiorul pămîntului, trebuie să avem în vedere două surse distincte. Există radiații magnetice și telurice. Primele sînt generate de apele subterane, știut fiind faptul că orice lichid în mișcare (dacă este bun conducător de electricitate) creează cîmp magnetic. Mai puțin cunoscut e faptul că aceste cîmpuri magnetice, prin componentele lor verticale, pot influența lumea vie, plantele și animalele. Chinezii le numeau „colții dragonului” și în China veche orice om care doare să-și ridice o casă trebuia să solicite serviciile unui reprezentant al împăratului, singurul în măsură să constate dacă terenul afectat construcției era sau nu potrivit. Legătura dintre radiația magnetică și efectele ei asupra organismului a fost demonstrată în perioada interbelică de germanul Freiern von Pohl. În acest scop au fost întocmite, în mod separat, două planuri ale aceleiași localități. Pe unul din ace-

tea, von Pohl a însemnat punctele nocive, iar pe celălalt, reprezentanții municipalității au marcat, după datele oficiului de stare civilă, casele în care au locuit persoane cu anumite afecțiuni. Cînd planurile s-au suprapus, s-a constatat că zonele critice coincid.

— Ce sînt radiațiile telurice?

— Acestea au fost redescoperite de către specialiști cu 30 de ani în urmă. După unele opinii, ele ar fi de natură radioactivă, deci generate de procesele termice din interiorul pămîntului. Ele străbat scoarța pămîntului și, dacă ar fi vizibile, ar apărea ca niște pereți verticali cu o grosime de circa 20 centimetri și care se repetă, în 2—3 metri, aproximativ pe direcțiile nord-sud și est-vest în funcție de structura solului și de materialele pe care le penetrează. Au fost denumite rețele Hartman, după numele medicului Hartman de la Universitatea din Heidelberg, pionier al geobiologiei. Tesătura lor mai poartă denumirea de „Rețeaua geobiologică a Terrei” sau ne scurt RGB. Zonele cele mai critice se află la intersecția acestor benzi, și au primit denumirea de „puncte geopatogene”. Omul nu le poate percepe, în vreme ce celelalte viețuitoare le simt instinctiv, le caută sau le evită. De pildă, bovinele, cămilele le evită, în vreme ce felinele, albinele, furnicile le caută.

— Cititorii noștri ar fi interesați, desigur, să le oferiți și cîteva exemple.

— Doi colegi, ingineri, mi-au povestit că o pisică, pripăsită în atelierul lor, doarme întotdeauna în același loc. Cunoșcîndu-mi preocupările pentru geobiologie, m-au invitat să delimitez spațiul respectiv, bineînțeles, în absența felinei. Nu mi-a fost deloc greu să precizez acest loc în care am identificat un punct geopatogen.

S-ar putea obiecta, desigur, că în toate aceste cazuri, întîmplarea poate juca un rol foarte important. Tocmai de aceea, vă propun să ne referim în continuare la o cauzistică mult mai edificatoare, deci la cercetări bazate pe esanțioane reprezentative de subiecți.

LIVIU TIMBUS ■

Cu simțul datoriei față de cetățean

În realitate, nu este vorba doar de impresia nevinovată că un cooperator nu poate lucra cu contract de muncă în sectorul industrial. Deși, impresia, fiind a președintelui C.A.P., poate să-l facă unui om viață amară. Mai ales dacă există și motive camuflate. Nu mai contează că persoana respectivă avea contract de muncă de doi ani când a fost trecută pe hirtie în rîndul cooperatorilor.

Dar, iată ce ne povestește chiar Petru Mărgărint, președintele C.A.P. Mogoșoaia: „În 1982, au fost primiți în C.A.P. toți muncitorii necalificați din sectorul industrial, ca să mai poată lucra, așa erau instrucțiunile băncii. Nu, n-am văzut acele instrucțiuni, nu știu dacă le avem pe undeva. Sigur, aceste rigori au rămas valabile și de atunci încolo, dar nu au mai fost aplicate altora. Numai în 1982 au fost primiți, în adunarea generală din decembrie, 22 de necalificați, din acest motiv. Majoritatea, adică 21, erau de prin București, nu mai lucrează de mult la noi. Doar fata asta care mă reclamă era din Mogoșoaia. Dar, dacă a fost primită, ea nu mai trebuia plătită pe stat de plată, ci pe borderou, în norme. Eu nu sînt președinte decît din 1987, iar, de anul trecut, am curmat incorectitudinea.”

În scrisorile adresate redacției, Mihaela Vișan sesiza abuzuri ale președintelui C.A.P. Prima scrisoare a fost trimisă spre competență analiză și rezolvare organelor locale. Așa încît, în 1983, la redacție a sosit un răspuns semnat de tovarășa Alexandra Militaru, președinte al Uniunii Cooperative Agricole de Producție din Sectorul agricol Ilfov. Răspuns în care ni se comunicau cîteva lucruri destul de clar: „Din verificările întreprinse de tovarășa Ion Vișan, instructor cu probleme juridice la Uniunea C.A.P. și Lavinia Cotunescu, consilier juridic, au rezultat următoarele: Petiționara, la început, s-a încadrat ca muncitoare necalificată la secția de bobinaj. A obținut calificarea prin unități specializate și conducerea sectorului industrial din C.A.P. i-a recunoscut aceasta, stabilindu-i și retribuirea corespunzătoare. În continuare a executat lucrări de complexitate profesiei. Contestarea calificării nu are temei și, sub acest aspect, petiționara a fost prejudiciată material, deoarece s-a considerat greșit că trebuie să fie retribuită conform Legii nr. 1/1982, ca membră cooperatoare și nu ca încadrată cu contract de muncă conform Legii nr. 57/1974. Faptul că petenta este și membră cooperatoare nu-i schimbă raportul juridic de muncă început la încadrarea inițială. Se confirmă și faptul că s-au anulat anumite poziții din carnetul de muncă și s-au făcut unele înscriri eronate.”

În „Flacăra” din 8 iulie 1983, Mihaela Vișan a putut citi la poarta redacției: „În privința calificării, încadrării, retribuirii și continuității în muncă lucrurile s-au lămurit în favoarea dumneavoastră. Controlați carnetul de muncă.”

Din scrisorile ei ulterioare: „Am controlat, dar totuși arată ca atunci când am scris inițial: cu modificările făcute la 1 martie 1988 de tov. președinte Petru Mărgărint, care a semnat ca șef sector industrial, deși acest

post era ocupat de tov. Ing. Florin Tobă. Începînd de la 1 martie anul trecut, nu am mai primit compensația de 190 de lei, iar la 4 august 1988 am primit o scrisoare de la C.A.P. cu Decizia nr. 6, din 13 iulie, prin care am fost penalizată cu zece la sută pe o lună pentru nerealizarea sarcinilor de plan pe data de 11 iunie 1988. Deși așa ceva este contrazis de fișa mea de producție semnată de conducere, după care se văd realizările pe luna respectivă și în funcție de care sînt retribuită. Toate aceste nedreptăți le suport de cînd, la 1 martie 1988 (observați și dumneavoastră cîtă viteză de reacție la cei care vor să descurajeze dezvoltarea unei ilegalități!), din ziua cînd am refuzat să mai dau trei la sută din retribuire. Aceste sume le dădeam, din 1985, tovarășului Ene Stancu (cel desemnat de

foarte atent în jur, îl ascultăm pe Petru Mărgărint. Care des-fășoară o formidabilă stăruință pentru a ne deschide ochii asupra „aiurelilor” sesizate de Mihaela Vișan. Ne face onoarea să ne destăinuie că dînsul nu are încredere nici acum în felul cum s-a calificat ea, fiindcă a dat un examen la București, dar „n-are o diplomă”. Parcă habar n-ar avea că la examenul acela a trimis-o chiar el (era șeful sectorului industrial) că a trimis-o cu adresă oficială. Și că nu i-a cerut diplomă, de bobinator la întoarcere; că s-a lăsat rugat luni de zile pînă să-i dea și retribuire conform calificării dobîndite, deși execută de 4 ani aceleași operații pe care a continuat să le execute și după calificare. Ambițiosul președinte nu mai ține seama de nimic atunci cînd vrea să te ajute să vezi negru unde-i alb.

Cu ștampilă, fără ștampilă

tov. Petru Mărgărint să strîngă bani de la oameni) pentru a se cumpăra scule. Nimeni nu știe cîți bani s-au strîns, ce știm este că, pînă acum, nu s-au adus nici un fel de scule. Cînd, în octombrie 1986, ca să scape de șicane, m-am transferat la C.A.P. Buftea (tot ca bobinator în sectorul industrial), tov. Petru Mărgărint mi-a aprobat transferul, dar a refuzat să-mi elibereze carnetul de muncă. După două luni mi-a înmînat un carnet de muncă nou, pentru perioada 1980—1982, plus un carnet de pensii pentru cooperatori în care mi-a trecut, cum a vrut dînsul, munca din ceilalți ani. Deși, din '82 pînă în mai anul trecut, eu am fost retribuită pe stat de plată, avînd carnet de muncă încă de la 1 octombrie 1980.”

De curînd, l-am căutat pe președintele C.A.P. Mogoșoaia. Am fost invitat în grajdul pe care scrie doar atît: SECTORUL ZOOTEHNIC. Nu erau semne de vreo glumă, încît puteam bănui doar că președintele se află acolo, în clipa aceea, cu vreo treabă anume. Ei bine, nu. Cele două încăperi din capul grajdului, pe care orice proiectant de grajduri le crede folosite chiar de îngrijitorii de animale, sînt sediul C.A.P. În dreapta biroul inginerului șef și al citorva funcționare; în stînga al președintelui. Vă închipuiți poate că acest ultim — sau, mai degrabă prim — birou este îngrijit? Nici pomeneală. Dacă încăperea ar fi folosită de grăjdari, cred că ar fi mai curată. Dar, înainte de a privi

„În decembrie 1987, a adus un act că a făcut un curs de reciclare la București. Cît credeți că spune ea că a durat cursul? O săptămînă! Păi ce curs o mai fi și acela? Eu nu cred că a fost la curs. N-am de unde să știu nici dacă a dat examenul pentru categoria II bază, ce dacă a adus hirtie, hirtie a adus și în 1984 cînd s-a calificat...”. Îi arătăm o adresă a C.A.P. Buftea. Citește în ea următoarele: „Prin prezenta vă rugăm să înscrîși pe tov. Mihaela Vișan, om al muncii în cadrul unității noastre în funcție de bobinator, la cursul de reciclare organizat de întreprinderea dumneavoastră în perioada 14 XII — 20 XII 1987. Președinte: Petru Mărgărint”. A cui este semnătura?, îl întrebăm. „A mea”. Ce încredere poate să-ți mai inspire un asemenea om? El susține că nu i-a spus nimeni ce afirmă răspunsul uniunii către redacție, deși acest răspuns se încheie astfel: „Toate acestea s-au discutat cu conducerea unității și s-au adus la cunoștință petiționarei pentru reintrarea în drepturile conferite de Codul muncii cu privire la continuitatea în muncă și la retribuire”. Ba mai mult, Petru Mărgărint pretinde că „mie, tovarășul Vișan mi-a spus altceva”, că de la acesta ar fi înțeles cum să facă să dispară carnetul de muncă inițial al Mihaelei Vișan, carnet care proba prea strident nu doar ignoranța ci de-a dreptul necinstea — prin ostentația perseverenței în eroare — a unui om care-și pune și parafa: Petru Mărgărint. Acum pretinde că tot

de la juristul invocat ar fi înțeles cum să-l facă muncitoare de 28 de ani carnet de pensionar C.A.P., în care a trecut-o babă de cînd ea avea 22 de ani. „Carnetul de muncă inițial nu vi-l pot arăta, că este la miliția din Buftea, împreună cu dosarul ei personal, dosar în care se află și toate deciziile care o priveau”. Alt neadevăr! Pentru că am văzut documentele respective și nu există Decizia nr. 6 din 13 iulie 1988, iar lista documentelor luate la miliție probează că ea nici nu a fost în dosar. Președintele C.A.P. ne arată referatul care a condus la acea decizie. Este semnat de Alexandru Dragomir, șeful formației de lucru în care era încadrată M.V. Stă scris acolo că, simbătă, 11 iunie după ora 12, o notă telefonică anunța ca, a doua zi, toți muncitorii să fie la lucrările agricole. Au

toți muncitorii. „Nu-l adevărat! Ei au venit la mine, să-mi spună că așa vor să facă. Eu doar am fost de acord”.

Cît despre cei 190 de lei pe care muncitoarea nu i-a mai primit la stăruința lui, îl afirmăm că nu trebuia să-i primească nici pînă atunci. Îl întrebăm de ce nu s-a îngrijit, în acest caz, de recuperarea sumei încasate de ea anterior. Interlocutorul are un răspuns de milioane, nu de 190 de lei: „Ca să nu mai dea niște bani înapoi”.

El uită înadins că „Faptul că petenta este membră cooperatoare nu-i schimbă raportul juridic de muncă început la încadrarea inițială”.

Cum de s-a ajuns la întîrzierea atît de mare a măsurilor anunțate de Uniune? Desigur, și pentru că nimeni de la Uniune n-a verificat. Dar nu pentru că și-ar fi schimbat opinia cei de acolo. Acest lucru ni l-a confirmat chiar semnatarul răspunsului către redacție, prin telefon, a doua zi după ce încheiasem documentarea. Atunci? Iată un amănunt semnificativ care poate ajuta la lămurirea misterului. Primarul Emil Dascălu ne spunea la 23 martie a.c.: „Eu nu cunosc nici o lege pe care să se întemeieze afirmația din răspunsul Uniunii”. Dacă dînsul n-o cunoaște, nu înseamnă că nu există. Omul, cît trăiește, învață. Și, dacă învață să respecte legile țării, e spre onoarea lui. Fiindcă, se știe, nu poți invoca în favoarea ta necunoașterea legii.

Cît despre Petru Mărgărint, acesta ne spunea în biroul său: „Mihaela asta nici n-ar fi trebuit să se calibre, că noi nu aveam obligația să ne îngrijim de calificarea ei”. Elocvent gînd! Ca și biroul în care a fost rostit: dezordine și murdărie pe mese și în dulapuri, praf pe toate obiectele, pe geamuri, crustă de praf între ferestre, un preș murdar cocoloșit pe un fel de noptieră, lîngă un aparat de radio PACIFIC, el însuși, acest aparat, murdar cum numai niște pantofi necurățiți mai pot să fie.

Inginerul Florin Tobă, actualul șef al sectorului industrial — sector fără care cooperativa n-ar avea beneficii — ne spune că nu există preocupare pentru interesele de viitor ale unității, „mulți muncitori din sector sînt pensionari bucureșteni, avem nevoie de tineri calificați din comună, dar primează alte lucruri și interese, eu, vă rog să mă înțelegeți, n-aveam cum să schimb nimic din ce nu e bine, inclusiv sistemul cu banii care se string ilegal, sistem pe care l-am găsit instalat”. Ni se dă de înțeles că autorii incorectitudinilor au fost considerați pînă acum intangibili. Poate îl ajută cineva pe acest tinăr inginer timorat și ineficient folosit. În fond, trebuie ajutată această unitate socialistă să fie gospodărită cum se cuvine, în respectul legii, al cinstei, al ordinii și disciplinei. Cei de la Uniune nu pot pretinde că nu-i interesează delăsarea conducerii C.A.P. (a se vedea, între altele, și paragina în care a ajuns o fostă seră aflată în incintă, lîngă grajdul-sediu); dinșii sînt plătiți să nu închidă ochii la asemenea aspecte, să nu contribuie la menținerea lor nici prin acțiuni, nici prin inacțiuni.

DORIN GHERGHINESCU ■

De cînd n-ați mai fost prin Gara de Nord?

Am intrat, nu demult, în restaurantul Gării de Nord cu oarecare rețineră. Îl țineam minte de mult, ușor deochiat, învăluit mereu în ceață tabagică, murdar, cu ospătari o-braznici și, grăbiți și ei, atît de mult încît întreaga servire suna bine a „graba strică treaba”. Cei care intrau aici erau oamenii „prinși între două trenuri” sau care erau la prima lor aventură culinară, pentru că nimic nu te îndemna să mai revii vreodată.

Restaurantul gării, cel de azi, arată cu totul altfel: o curățenie exemplară, lumină, flori pe mese, un ceas care, în sfîrșit, merge, ospătari și lume multă. Să fim clari: se mai fumează, se pe furis, unii mai uță să-și scoată pălăria cînd se așază la masă, mai lipesc ecusoane la cițiva ospătari, dar, totul este altceva este un început de bine în vechiul local. Am aflat așa, că, din august anul

trecut, conducerea I.A.P.L. — Amzei, s-a hotărît să schimbe întreg personalul restaurantului gării. A fost numit șef Titu Vătășanu și, de o lună, un al doilea, Cristian Horoviș. S-a schimbat programul: de la 6,30 la 21, s-a făcut curățenie, s-a organizat bucătăria în trei schimburi astfel încît cei de noapte pregătesc mîncarea pentru a doua zi.

În restaurantul Gării de Nord, cea mai mare unitate din țară, cu asemenea profil, există, acum, zilnic, 6 feluri de ciorbe, circa 2.000 de preparate, 10.000 de chifle, 300 kg mere, 5.000 tartine. Ambianța este desăvîrșită; s-au închiriat plante ornamentale de la Horticola „1 Mai”. S-a instalat o vitrină cu preparatele zilei, s-au organizat puncte de desfacere cu pungi de călătorie, înghețată. Pentru cei peste 2.000 de consumatori, cîți trec într-o zi pe aici, veghează acum: Jean Ve-

licu, Daniel Szabo și Radu Petruța, șefi de sală, Maricica Bodea, Nicu Păun, Ionuț Bocea, Florica Vereș, Cristache Eusebiu, ospătari, Nicolae Iorga, Eugenia Petrescu, bucătari.

Odată cu venirea personalului nou, la restaurantul gării schimbările sînt evidente: unitatea își face planul, călătorii sînt mulțumiți, cei care trec prin gară își pot lua, pentru tren, pungi cu mîncare. S-a redus consumul băuturilor alcoolice, se poate bea, în sfîrșit, o cafea bine preparată. Nu mai este un noroc să fii bine servit, să stai la masă, civilizat: Elena Cizmaru, garderobieră, își invită, insistent, clientela să-și lase bagajele, în grijă, la intrare! Responsabili unității urmăresc fluxul, reglează micile nereguli, cu tact, încît, cei din afară să nu observe nimic din ceea ce ar putea să le strice buna dispoziție.

A apărut, spunem noi, un

restaurant civilizat la Gara de Nord. Dar ar mai fi cîte ceva de făcut pornind de la exemplul său bun al forțelor de pînă acum.

Alături de restaurant este o sală de jocuri mecanice, a căror necesitate în gară e discutabilă. N-ar putea fi organizat în locul acesta un cafè bar, unde să-și poată omul astîmpăra graba, setea și oboseala? Apoi nu mai este, de mult, o linie de autoservire în acest perimetru. Credem că, împreună, conducerea gării și I.A.P.L. Amzei ar putea lua în discuție și soluționa și această problemă. Oricum, în gară s-au schimbat niște lucruri, s-au făcut pași importanți spre o ambianță plăcută, pentru o servire modernă. Realizări ce pot să fie extinse.

PAUL AGARICI ■

E nevoie de încă un „Plafar”

Magazinul „Plafar” din Cluj-Napoca este suprasolicitat de cumpărători atît din orașul și județul gazdă, cît și din multe alte județe ale țării, date fiind buna sa aprovizionare și, mai ales, faima ce o deține pentru medicamentele fitoterapeutice realizate în secția proprie de producție ori în laboratorul facultății de farmacie din localitate. Majoritatea pacienților solicite sfaturi fitoterapeutice și fiecare speră să obțină ceaiul sau planta cea mai indicată pentru suferința sa. Acest fapt implică răspundere și nu se poate face într-o clipă, cere gîndire și un schimb de informații cu omul din fața ghișeului ceea ce pune la încercare răbdarea celor aflați la rînd, ceea ce se răsfrînge negativ asupra activității însăși, de conținut, a celor două farmaciste, Anamaria Ionescu și Aurora Simon. (Lăudabilă inițiativa întreprinderii „Plafar” Cluj-Napoca de a in-

În momentul redactării rîndurilor de față, problemele care au declanșat investigația noastră ar fi trebuit să fie rezolvate și conflictul încheiat. Spun „ar fi trebuit”, pentru că, deși cauza a fost îndepărtată, lucrurile continuă să fie complicate. Poate că relațiile noastre seamănă cu un inventar de „probe”, nu însă și neconcludente. Dosarul pe care l-am înlocuit pe parcursul mai multor zile este mult mai mult decît unul prezentînd conflictul între un chirieș și ICRAL. Este dosarul unei mentalități după care unii dintre noi cred că au numai drepturi și nici o datorie.

Am primit o scrisoare, adresată S.O.S. lansat redacției de către Dumitru Nistor, locatar al unui apartament din strada Avrig, care ne cerea o intervenție rapidă pe lângă ICRAL. Foisor, întreprindere care, deși obligată printr-o hotărîre judecătorească, refuză să execute reparațiile absolut necesare pentru ca și acest apartament să ofere condiții optime de locuire, somînd pe chirieș să le execute. Pentru a ne convinge de justetea absolută a demersului său atacează scrisorii pe care ne-o adresează copile hotărîrii judecătorești prin care ICRAL-ul era obligat să execute reparațiile sau să suporte contravaloarea lor, să suporte cheltuielile efectuate cu expertiza tehnică a stării apartamentului, a procesului verbal de predare-preluare nesemnă de locatar, toate dovedind că starea de degradare a locuinței se datorează în exclusivitate constructorului și nepăsării ICRAL-ului.

Iată-ne, așadar, la ICRAL. Foisor. Conducerea întreprinderii cunoștea perfect cazul, așa încît nu este nevoie de nici o introducere. Atacăm direct subiectul.

„Prin însuși statutul nostru — ne spune ing. Alexandru Alexandru, director adjunct, avem, datorită către locatari, pe care încercăm să le onorăm cu promptitudine. Avem, însă, în egală măsură, obligația de a veghea ca și populația să-și respecte îndatoririle privitoare la întreținerea locuințelor. Nu puteam investi 8.570 lei (suma stabilită de expertiză ca valoare a reparațiilor necesare) într-un apartament ai cărui chirieși manifestă o totală lipsă de grijă pentru întreținerea sa — familia Nistor a fost atenționată și chiar amendată de către noi pentru proasta întreținere a apartamentului — și refuză să își achite chiria, datorînd în prezent suma de 8.163 lei, pe care sînt obligați să o achite prin hotărîre judecătorească. Acesta este motivul pentru care am recurs la cea de-a doua cale indicată de instanță, de a suporta contravaloarea reparațiilor pe care să le efectueze chirieșul, compensînd prin aceasta chiria restantă”.

Chiria restantă — 8.163 lei —, un amănunt omis în scrisoarea trimisă redacției.

Răsfoind „dosarul Dumitru Nistor” aflăm și alte lucruri „omise”: o a doua expertiză care constată „aspectul lugubru” al apartamentului, dar care acceptă că o parte din vină aparține felului în care a fost întreținut; procesul verbal de predare-primire, semnat de

soția acestuia; o declarație, semnată de 37 de locatari, care reclamă atitudinea huliganică a întregii familii, „ce face imposibilă păstrarea în bloc și în jurul acestuia, a ordinii și curățeniei”.

Mai adăugăm numai, între „omisiuni”, 2 certificate medicale eliberate de Institutul medico-legal președintelui asociației de locatari, Zamfir Oniu și secretarului comitetului, Constantin Mateescu, în urma loviturilor primite de la Dumitru Nistor, și faptul că familia Nistor nu a mai plătit întreținerea din luna februarie 1987, avînd în prezent o restanță de 12.000 lei, sumă reprezentînd jumătate din valoarea fondului de rulment al asociației. (Sublinierile ne aparțin).

Cuvîntul „lugubru”, cu care inginerul Alexandru Ioachimescu, autorul celei de-a doua expertize definea aspectul aparta-

Pe marginea

unui proces

cu I.C.R.A.L.-ul

La plăcinte, înainte!

mentului ar fi venit în minte oricui i-ar fi păsit pragul; și asta, nu numai din cauza condițiilor obiective ce determină o parte din condensul de pe pereți (existența peretelui comun cu gheana și a umezelii din subsol), ci și din cauza dezordinii și murdăriei înimăgnabile, martore și acuzatoare ale indiferenței — desigur, termenul este un nevinovat eufemism pentru atitudinea pe care o definește — locatarilor. O singură excepție în tot apartamentul — camera cu doi pereți în afară, cea care ar fi trebuit să fie cea mai afectată, locuită de soția și copilul unuia din „minorii” Nistor (din cei patru în numele cărora cerea ajutorul nostru, trei sînt deja părăsiți, sau pe cale de a deveni, unul singur fiind minor); curată și aerisită, această cameră singură este o adevărată oază în dezordinea din jur.

„E normal să fie în stare bună, ne spune, enervată, Vasilica Nistor. Aici stă un copil mic, toată ziua se aerisește camera”, de parcă vinovat de neaerisirea celorlalte camere ar fi altcineva, nu ea, Vasilica Nistor și familia sa. Enervarea devine generală în familie. Una din „minore”, însărcinată, e revoltată de acuzația reprezentantului ICRAL-ului că lipsa de grijă (din nou un eufemism) a con-

tribuit la starea apartamentului, iar tatăl cere vociferînd expertiză pentru verificarea contractului de predare-preluare în care și un copil ar fi putut vedea că semnătura Vasilicăi Nistor fusese grosolan țearsă.

Vizităm, însoțiți de reprezentanții ICRAL-ului și de Dumitru Nistor alte patru locuințe de la parter, indicate de acesta din urmă. Deși umezeala din subsol și-a spus și aici cuvîntul, mai ales în apartamentul 5, locuit de familia Marin Crăciun, (în care, de asemenea, e necesară o intervenție rapidă a ICRAL-ului) nu există nici un alt element care ar putea constitui baza unei comparații cu apartamentul familiei Nistor. Ordinea și curățenia ce domnesc în aceste apartamente îți oferă clipe de binemerită relaxare după tensiunea momentelor petrecute în cel al familiei Nistor. Nici o evidență, însă, nu este suficient de puternică spre a clătina un dram din convingerea în dreptatea lor absolută a membrilor familiei Nistor. „Ce murdărie? Cum n-am întreținut apartamentul, cînd l-am zugrăvit de două ori? (deși de necrezut, faptul este adevărat). Nouă să ne facă apartamentul, că am cîștigat procesul! E dreptul nostru!”

Dumitru Nistor acuzase lipsa de omenie a celor de la ICRAL, care îl somaseră să-și repare singur casa. Revenind asupra propriei hotărîri, beneficiar al unei hotărîri judecătorești prin care Dumitru Nistor e obligat să achite 8.163 lei, chiria restantă ICRAL Foisor începe lucrările de reparare a apartamentului familiei Nistor. Obiectul scrisorii, deci, are rezolvat. Cel puțin așa credeam încercînd să mă îndepărt de imaginea acelei case și a acelor oameni cu speranța că noua înfățișare a apartamentului („acum o floare” — cum se exprima un vecin) îi va face să mediteze în sfîrșit și la îndatoririle lor.

Exact în acest moment, îndepărtînd și firavul fir de speranță, Dumitru Nistor revine la redacție. Plînge, amenință roagă, se infurie. „Sînteți ultima mea speranță. Să veniți să îi puneți să lucreze cum trebuie, cum le spun eu, nu cum fac ei. Să știți că altfel eu nu semnez, îi dau în judecată să-mi dea altă casă!”

Nu, dosarul Dumitru Nistor nu s-a încheiat. Multe pagini se vor adăuga încă celor existente. Se vor irosi în continuare nervi, bani, timp. Va obosi Dumitru Nistor? „Atita vreme cit dreptatea e de partea mea, nu!” „E dreptul meu.” „Îl întreb de îndatoriri. Schimbă tonul. Începe să plîngă. Stăpînește perfect jocul. „Sînt muncitor, am patru copii (se oprește în ultima clipă în fața cuvîntului minor), trebuie să mă ajutate!”

Ne oprim aici, propunîndu-vă dumneavoastră ca în fața „probelor” expuse să cîntăriți temeiul real al drepturilor și valoarea datoriei ignorate. Și asta, nu numai în cazul prezentat, pentru că, din păcate, Dumitru Nistor nu este singurul care mai crede că are numai drepturi.

ROXANA PAICU

Se poate deci!

Cititorii noștri cunosc faptul că redacția n-a dat și nu dă curs anonimelor. Din criterii tinînd de moralitate, din convingerea că, în demersurile noastre privind o situație sau alta, cel ce ni se adresează trebuie să fie alături de noi.

Dacă, totuși, am luat în considerare scrisoarea adresată de „un grup de șoferi de la Centrala Utilaj Greu”, referitoare la situația unui garaj aparținînd întreprinderii de Utilaj Greu pentru Construcții, am făcut-o deoarece eram înștiințați că în ziua de 24 februarie aici urma să se organizeze o masă mare, un chef de pomină, cu vedre de vin și batali. („ce mai, ziceau șoferii cuprinși mai mult de invidie decît de indignare, petrecere mare!”), totul pentru a sărbători ziua de naștere a unui maistru „abuziv”.

Eh, acum, de ce să ne ascundem, un chiolhan e un chiolhan, norocul să caz pe el nu-l ai în fiecare zi. Mai ales într-un garaj ale cărui rosturi sînt în general cu totul altele. Dar, ca să fim cinstiți, nu l-am prins nici noi, desi am depus eforturi însemnate: am venit la vreme, cu aparate de fotografiat, am ocolit intrarea principală, intrînd direct în miezul lucrurilor. Eram nedumerit. Să se fi mutat în alt garaj, să se fi aminat? Greu de spus. Aveam sentimentul datoriei împlinite: vineri, 24 februarie, la ora prînzului eram acolo.

N-a fost să fie chiolhanul, însă erau destule altele care ar fi trebuit să-i supere pe șoferii curajoși, dornici de unele schimbări. Ca să nu pierdem vremea: în curtea cu pricina era o harababură în care nu te descurcai nici dacă erai de-al casei. Am revenit a doua zi și am discutat pe îndelete cu șeful stației pentru utilaj greu pentru construcții, așa se numește garajul, cu inginerul Mircea Popescu, încercînd să-i pricep pe acești oameni deprinși să se scoale cu noaptea în cap, mecanici serioși, care asigură asistența tehnică pentru utilajele închiriate unităților ce se ocupă cu irigațiile, să priceap așadar de ce nu se arătau prea mișcați de utilajele aruncate prin curte, pentru ordinea din propria grădină. Omul era vădit jenat. Trecînd în revistă stația, părea și el uluit de cite îi scăpaseră, cu cite se obișnuise. În privința „abuzurilor” maistrului, îmi preciză că, într-adevăr, fiul acestuia făcea parte din brigada lui și era înscris și la facultate la seral. „Poate că îl mai menajează”, dar în nici un caz nu încalcă legea în ceea ce privește retribuirea lui”. Sigur, și răspunsul era amendabil. Însă omul era de bună credință și ne-a promis că într-o săptămînă va pune ordine în stație. Sincer să fiu, nu l-am crezut. A doua zi mă caută cu telefonul la redacție chiar directorul întreprinderii. Confirma ceea ce de fapt știam, că în stația

amintită e foarte mult loc pentru mai bine și că se impune o mină de gospodar. De asemenea, a urmat o nouă promisiune, „într-o săptămînă, totul va fi altfel”. Eram copleșit.

Au trecut trei săptămîni. Aproape că uitasem această istorie despre care nu m-am scrisese, convins fiind că intervențiile verbale puteau fi suficiente. Miza mi se părea prea mică. Dar iată că trecînd întîmplător prin apropiere, m-am întrebat ce s-o fi ales din promisiunile făcute alit de prompt. O făceam mai mult din curiozitate.

La intrare, toate mașinile particulare erau aliniate într-un parcaj improvizat, dar civilizată. Gardul nu mai avea nici o fisură iar la poartă — o barieră lăsată, semn că intrarea nu-l mai era la îndemînă oricui. O Volgă încerca să intre, probabil potrivit unei obișnuințe, dar portarul, trecînd peste nedumerirea șoferului, l-a trimis la parcare. Parchez și apoi dau să intru. Sînt oprit și întrebat cu ce treburi. Mi se spune să aștept. Între timp mi-aruncă privirea în incinta stației și mă minuncz. Nu era nimic nou, dar era o ordine desăvîrșită. Nici o mașină particulară, nici un utilaj de prisos, curățenie. Vine să mă ia de la intrare inginerul Mircea Popescu. Omul zîmbeste și parcă se scuza: asta e! Era, într-adevăr, altceva. Mai află că bălatul maistrului de care discutasem va fi mutat într-un alt loc de muncă și spre binele lui și al șoferilor vigilenți.

M-am bucurat cel puțin la fel de mult ca și el. Mi-am zis că, iată, se poate și că nu e bine să ai prejudecăți. Aceiași oameni se gospodăresc altfel fără să-și schimbe nimic esențial din viață. Le lipsea acest start. Știau că trebuie făcut ceva, dar pierdeau mereu momentul începutului. Și atunci m-am gîndit din nou la scrisoarea anonimă, la semnătura ei. Ce mare curaj îți trebuia să atragi atenția cuiva din propria ta întreprindere că în garajul cutare se impune mai multă ordine? Inițiativa le putea chiar aparține și desigur că „îndrăzneala” lor ar fi avut efect asupra climatului din stație. Pentru că oricum ai privi lucrurile, o anonimă numai la o atmosferă sănătoasă nu poate duce.

M-am mai gîndit însă în acel moment că, în numele acestei idei fertile — se poate — vor întreprinde ceva și cooperatorii de la C.A.P. Dobroesti care lasă de izbelisle ditamai suprafața de teren ce se învecinează cu stația de utilaj. Nu de alta, dar ne bate gîndul că trecînd pe acolo se vor simți datorii să promită și ei că fac ceea ce trebuiau să facă. Dar și pentru că primăvara si-a întfat serios în drepturi, pămîntul acela nu mai trebuie să aștepte, ci să rodească.

RĂZVAN BĂRBULESCU

cadra într-o astfel de unitate specialiști în domeniul medicamentului; în fond, ce este un magazin de plante medicinale decît o farmacie? În plus, în singura încăpere a magazinului funcționează și o la fel de mult căutată ceainărie de profil (o altă idee demnă de urmat a întreprinderii clujene), sporînd aglomerația, fiind și singura de acest fel în oraș. De altfel, aceasta e problema, ce ne-a făcut să inserăm consemnarea de față, faptul că într-un municipiu de asemenea mărime cu cîteva sute de mii de locuitori, există un singur magazin „Plafar”. Aflăm la conducerea întreprinderii că s-au întreprins și se întreprind de cîteva ani, demersuri la consiliul popular municipal pentru acordarea unui spațiu corespunzător în vederea deschiderii a încă unei unități, dar — deși toate aprobările sînt acordate și parafate — cei în drept nu au găsit (încă!) locul cuvenit.

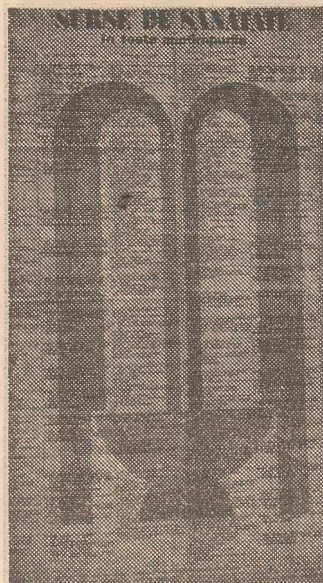
O fi chiar afit de greu, într-un oraș cu atîtea artere comerciale tradiționale și cu altele noi în curs de amenajare și profilare din cartierele edificate în ultimii ani?

CICI IORDACHE-ADAM

Pentru sănătatea dumneavoastră

Ministerul Turismului a editat de curînd un afiș intitulat „Surse de sănătate în toate anotimpurile”. În fapt, este vorba de un adevărat dicționar „desfășurat” al stațiunilor balneoclimaterice, cuprinzînd indicațiile terapeutice precum și detalii privind factorii naturali și instalațiile de cură din 38 asemenea stațiuni.

Realizat în condiții grafice deosebite, afișul — pus la dispoziția Direcțiilor sanitare județene și expus la locuri vizibile, cu afluență de public — își dovedește utilitatea prin cantitatea și calitatea informației.

Cu sau fără materialul clientului?

În apartamentul Ștefaniei Apostol (Cl. Griviței 226, Bl. 5, sc. B, etaj V) s-a produs o avarie la instalația de apă a camerei de baie. Multă vreme (înexplicabil, pentru un bun meseriaș!) a fost greu de depistat cauza și locul, deși locatara care suporta efectul a apelat în repetate rînduri la Sectorul de gospodărie locativă nr. 3 al I.C.R.A.L. „Pajura” în raza și sub administrația cărora se află blocul. În fine, după cîteva deplasări „la fața locului”, un instalator a decis că ar fi vorba despre o fisură într-o țevă ce traversează planșeul dintre etaje. Deci, nu era de vină vreunul dintre cei doi locatari în modul de a folosi instalația. Meseriașul respectiv a mai decis și că „se poate repara, dar cu materialul clientului. Noi n-avem în magazie”. Dorînd să-și vadă odată apartamentul în bună stare și, firește, crezînd în cuvîntul meseriașului, cu prețul timpului

său, Ștefania Apostol a făcut rost de materialele indicate, fiind chiar dificil de procurat, cositor și plumb, știut fiind că acestea sînt metale deficitare repartizate de regulă numai unităților specializate în reparații de instalații sanitare. Atunci, l-a chemat iar și pe instalator care, mai lungind cîteva zile, s-a prezentat cu același „chef de treabă”. A decretat că „nu sînt bune. Trebuie să veniți să cumpărați de la noi!” Retractivează spusele dinainte cum că nu s-ar afla în magazia centrului și pleacă iarăși. Și iarăși și iarăși igrasie și mușgaiul sînt lăsați să lucreze mai departe. „Pînă cînd?” se întreabă pe bună dreptate Ștefania Apostol, care a apelat la redacția noastră, în fața unei asemenea crase lipse de respect față de meserie și față de datoria (pentru care ia retribuire) a unui meseriaș de retribuire) a unui meseriaș de retribuire) a unui meseriaș de retribuire)

Pînă cînd?, întrebăm și noi conducerea întreprinderii, fiind vorba nu doar de etica profesională a unui încadrat al său, ci, în principal de starea zestreii edilitare încredințate spre administrare.

ILEANA ALEXENI

Comentariul săptămânii

Drumul Namibiei

În articolele în care m-am ocupat de ultimele colonii, de ceea ce a mai rămas de făcut în lume pentru desăvârșirea procesului de decolonizare politică, am arătat că, de departe, cel mai important teritoriu care nu și-a dobândit încă independența este Namibia (824.000 de kilometri pătrați și aproximativ un milion și jumătate de locuitori). De câteva zile a început înfăptuirea „Planului O.N.U. pentru Namibia”, care are ca punct terminus obținerea de către această țară a independenței.

În general, este cunoscut sofismul prin care autoritățile sud-africane și-au motivat vreme îndelungată și stăpânirea în Namibia, și refuzul de a plasa acest teritoriu sub tutela O.N.U.: mandatul de administrare a fost emis de Liga Națiunilor, care nu mai există, iar O.N.U. nu este urmașul Ligii. Mai puțin cunoscut este însă faptul că așa-zisul mandat n-a fost primit în mod pașnic, ci smuls de la fostă organizație mondială, care a făcut această concesie pentru a împiedica anexarea Africii de Sud-Vest (așa s-a numit Namibia până în iunie 1958) la Africa de Sud, ca a cincea provincie, cum plănuita pe atunci Pretoria. Desigur, de la sfârșitul primului război mondial și până astăzi multe s-au schimbat, altele sunt acum chestiuni arzătoare la ordinea zilei, altele pentru mapamond luat în totalitate, cât și pentru fiecare țară în parte. Dar dincolo de aceste foarte normale mutații, interesele sud-africane față de stăpânirea în Namibia au rămas, în esență, aceleași. Mai întâi, cele economice. Se știe că teritoriul de care ne ocupăm dispune de imense bogății naturale de mare valoare — uraniu, diamante, cupru, zinc și altele —, a căror exploatare aduce câștiguri de multe miliarde de dolari. În valorificarea acestor resurse sunt interesate și implicate, alături de Africa de Sud, numeroase companii internaționale, deci o serie de state industrializate. Aspectul politic al stăpânirii în Namibia este, de asemenea, foarte important. Se știe că autoritățile sud-africane au fasonat Africa de Sud-Vest după chipul și asemănarea propriilor lor țări, implantând aici politica de apartheid, cu tot ce înseamnă ea pe plan social și din punctul de vedere al drepturilor omului. Dacă, prin obținerea independenței de către Namibia, apartheidul va fi abolit, acest fapt ar reprezenta un pericol important pentru regimul de la Pretoria, ar dinamiza și radicaliza ofensiva anti-apartheid în chiar Africa de Sud. Sînt și alte considerente, fiind de factorii strategic, militar, al raportului de forțe. Toate acestea au dus la o împotrivire tenace a Africii de Sud la obținerea de către Namibia a independenței.

Însă mișcarea de eliberare din interior, condusă de Organizația Poporului din Africa de Sud-Vest (SWAPO), pe de o parte, ca și sprijinul acordat de comunitatea internațională, pe de altă parte, au făcut ca, în cele din urmă, drumul către independență al Namibiei să nu mai poată fi bariat. Prin acordul semnat la New York, la 22 decembrie anul trecut, de reprezentanții Angolei, Africii de Sud și Cubei, s-a hotărât transpunerea în viață, începînd de la 1 aprilie 1989, a Rezoluției 435 din 1978 a Consiliului de Securitate cu privire la proclamarea independenței Namibiei, adică tocmai „Planul O.N.U. pentru Namibia”, despre care am amintit. Procesul declanșat la 1 aprilie a.c. se va desfășura timp de aproximativ opt luni și va avea ca momente culminante alegerile generale de la 1 noiembrie pentru desemnarea Adunării Constituante și proclamarea, la o dată care n-a fost încă stabilită, a independenței teritoriului. Planul O.N.U. cuprinde măsuri cu privire la Angola, precum și prevederi referitoare direct la Namibia. Printre acestea din urmă se numără și crearea „Grupului de Asistență al Națiunilor Unite pentru perioada de tranziție” (U.N.T.A.G.). În cadrul forțelor O.N.U. din Namibia vor intra 4.650 de oameni: 3 batalioane de câte 850 de oameni fiecare, 300 de observatori militari, circa 1.700 de militari ce se vor ocupa de aprovizionarea tehnică-materială, la care se adaugă personalul Statului Major, circa 100 de persoane, U.N.T.A.G. va supraveghea încetarea focului în Namibia, retragerea trupelor sud-africane, desfășurarea alegerilor și organizarea vieții politice în teritoriu pînă la proclamarea independenței.

Dar acceptarea de către părțile implicate și interesate și intrarea în vigoare a acestui plan nu înseamnă și dispariția tuturor dificultăților și obstacolelor. Cei care în astăzi în mințile lor bogățiile Namibiei caută mijloace pentru a putea face acest lucru și după ce teritoriul va deveni independent. De aceea, autoritățile sud-africane (în perioada de tranziție trebuie să țină seama de un administrator sud-african) nu doresc ca SWAPO să preia puterea în Namibia și, în acest scop, stimulează fărâmișarea forțelor politice (în teritoriu sînt astăzi peste 100 de partide și grupări politice). Cu toate acestea, există toate premisele pentru ca decolonizarea politică a Namibiei să se înfăptuiască în bune condiții, astfel încît să se poată face ulterior față misiunii grele a decolonizării economice.

ION D. GOIA ■

Un secret ascuns în arhive

L'inganno di Churchill
Sapeva di Pearl Harbor, ma lo nascose

O nouă „enigmă” a celui

de-al doilea război mondial:

fostul premier britanic Winston

Churchill știa de iminența ata-

cului de la Pearl Harbor dar a

ascuns această informație.

Amintirile unui fost ofițer al Școlii de codice și coduri al contraspionajului britanic, publicate sub titlul „Codebreaker Extraordinary” (Descifratorul extraordinar) și comentariile pe această temă din ziarul englez „The Independent” și respectiv ziarul italian „La Repubblica” afirmă că Winston Churchill primise „informații concrete și precise” cu privire la intențiile japonezilor de a lansa un atac, prin surprindere, în zona Pearl Harbor. Autorii cărții, Eric Nave, devenit mai apoi director al spionajului australian, și James Rusbridger, funcționar, acum la pensie, al contraspionajului englez, avansează ipoteza, pentru a explica tăcerea premierului englez, că: „Churchill voia cu orice preț ca America să intre în război. De aceea i-a ascuns, în mod deliberat, lui Roosevelt informația că flota japoneză ridicase ancora și că era prevăzut să înceapă atacul la 7 decembrie 1941.” A fost suficientă această ipoteză pentru ca publicarea cărții să fie, deocamdată, suspendată. Suspendarea s-a datorat faptului că D-Notice Committee, organismul guvernamental care consiliază editurile, în legătură cu temele legate de securitatea națională, a avertizat pe editorul Bodley Head că această carte conține informații avînd caracter de secret de stat, deși vechimea informațiilor cu pricina se apropie de venerabila cifră de cincizeci de ani.

În cadrul atacului asupra portului hawaian Pearl Harbor, la 7 decembrie 1941 au pierit sau au fost răniți 4.500 militari americani și a fost distrusă o mare parte din flota americană din Pacific.

Redacția ziarului „The Independent” a intrat în posesia unui exemplar din „Codebreaker Extraordinary”. Deși ipotezele privind tăcerea guvernului britanic nu pot fi dovedite, nefiind încă publicate documentele istorice privitoare la acea perioadă, reiese totuși, în mod evident, din lectura cărții — afirma redactorii — că în Anglia, codicele navale japoneze fuseseră descifrate încă din anii '20 și englezii erau în măsură să identifice mișcările flotei imperiale japoneze, mult înainte de atacul de la Pearl Harbor. Căpitanul Nave, care are acum 90 ani și trăiește la Melbourne, după o permanență în Japonia, în solda marinei australiene, în 1925 se transferă la Londra unde avea să contribuie la crearea secției Japonia din Școala britanică de coduri și cifruri.

Un cod plictisitor

Mai degrabă decît un cod dificil de descifrat mi se parea un cod plictisitor — își amintea Nave.

La începutul anului 1940 nul eram, în orice caz, în măsură să descifram principalele coduri navale japoneze, fără nici un fel de dificultate. „Americani, în schimb, nu reușiseră. Astfel că englezii fură cei care aflară că sase portavioane japoneze, două cuirasate, trei crucișătoare și nouă contratorpiloare își călășiseră baza din insulele Kurile, în noiembrie 1941.

La 20 noiembrie Oficiul pentru Extremul Orient intercepta un mesaj al amiralului Yamamoto, în care se spunea: „La miezul nopții, în 21 noiembrie începe cea de-a doua fază a deschiderii ostilităților.” Cinci zile mai tîrziu, flota japoneză primea ordinul să avanseze și să se alimenteze cu carburant pînă la 4 decembrie. Același Oficiu intercepta mesajul final la 1 decembrie: flota „trebuie să escaladeze Nitakayama la 8 decembrie ora capitalei Tokio” (7 de-

cembrie în Hawaii, avînd în vedere diferența de fus orar). Na trebuia să fie un geniu — remarcă autorii cărții — ca să înțeleagă semnificația mesajului: Nitakayama era muntele cel mai înalt al imperiului japonez și a-l escalada reprezenta o acțiune deosebit de curaj și pricepere. A fost suficient să se analizeze informația pe hărțile nautice: dacă „task force” japoneză părăsise Kurilele la 26 noiembrie și se aprovizionase cu combustibil, în larg, opt zile mai tîrziu, la 7 decembrie ar fi trebuit să se afle în larg, în zona insulelor Hawaii. Un al doilea obiectiv posibil n-ar fi putut să fie decât Filipinele, pe atunci colonie americană.

Căpitanul Nave își amintea de a gândi în acea zi de 1 decembrie de acum mai mult de patruzeci și opt de ani: „Consideram absolut normal ca premergător Churchill să fi împărtășit toate informațiile noastre cu marele său prieten și aliat Roosevelt și deci ca americanii să fi fost conștienți că o „task force” japoneză naviga în Pacific de mai mult de o săptămînă și că se prevedea un atac, pentru 7 decembrie, fie în zona insulelor Hawaii, fie în zona Filipinelor.”

Dezastrul putea fi evitat

Singura explicație — corectă — a autorilor memoriilor — era aceea că premierul Churchill dorea cu atîtă disperare o angrenare a Statelor Unite ale Americii în conflictul mondial încît să „ascundă în mod deliberat” informațiile în posesia cărora era. Și acesta — după părerea aceluiași autori — „este și motivul pentru care și acum, în zilele noastre, guvernul britanic interzice orice revelații oficiale cu privire la rezultatele înregistrate de către Școala pentru codice și cifruri, încă înainte de luna decembrie 1941.”

Un lucru este cert — adaugă tot autorii. Dacă Anglia ar fi împărtășit americanilor toate informațiile culese de către Oficiul pentru Extremul Orient și produse de către Școala pentru coduri și cifruri la se privea codurile navale japoneze, atunci atacul de la Pearl Harbor nu s-ar mai fi desfășurat așa cum a intrat el în istorie iar flota amiralului Yamamoto ar fi putut fi decimată într-o cursă bine organizată. Deocamdată afirmațiile din „Codebreaker Extraordinary” rămîn simple bănueli în așteptarea vreunei cînd — odată cu permisiunea autorităților britanice de acces la documentele epocii în discuție — această „enigmă”, pe lângă multe altele, va deveni clară pentru toți cei care, fie că au trecut prin eroile celui de-al doilea conflict mondial fie că au citit numai despre ele, și se va afla în sfîrșit adevărul, oricît de „surprinzător” ar fi el.

ȘTEFAN UDRESCU ■

Seri românești în Turcia

Un succes deosebit l-a obținut un grup artistic al Complexului „Athenée Palace” — format din interpreți de muzică populară și ușoară și din formații de dansuri folclorice și moderne — care s-a deplasat în Turcia în cadrul unor acțiuni promoționale turistice. Spectacolele au fost prezentate la marele complex „Pera Palas” din Istanbul și la Sala Sporturilor „Kemal Atatürk” din Bursa. Deosebit de apreciată a fost evoluția în cadrul programului a orchestrei de muzică populară condusă de Tudor Pană și a unor cunoscuți interpreți de muzică populară și ușoară printre care Angela Ciocină, Denis Roman, Roxana Vulpescu, Anișoara Vlaicu, Adriana Nechifor și alții, care s-au bucurat și de trei apariții la televiziunea turcă și patru transmisii la Radio 1 Turcia și la Radio Istanbul.

După cum ne-a informat directorul general al complexului „Athenée Palace”, Iulian Vintilă, conducătorul grupului, programul oferit de artiștii români, în decursul celor 20 de zile, care a înfățișat mostre autentice ale artei românești,

și au dus mesajul de prietenie al poporului român, au fost vizionate și apreciate de importante personalități printre care Turgut Özal, prim-ministru al Turciei, de T. Dalan, primarul general al Istanbulului, Sadik Ostekin, director general al Radioteleviziunii turce, numeroși deputați, precum și de grupuri de turiști din S.U.A.,

Spania, Italia, Australia, R.F.G., Suedia etc. Ziarele turcești au consemnat că mii de spectatori prezenți la aceste reușite seri românești, au avut calde cuvinte de apreciere pentru arta românească, pentru frumusețea muzicii ușoare românești și valoarea cîntecelor populare.

Artist miniaturist?

Noaptea, cînd zgomotele orașului s-au potolit, un om se apucă de lucru. Cîteva mișcări de yoga îl ajută ca pulsul să-l scadă sub 60 de bătăi pe minut. Pentru ceea ce face Ding Guixing din Shanghai este foarte importantă relaxarea mușchilor în totalitate. S-ar putea spune că el este un pictor portretist, numai că, spre deosebire de confrății săi, Ding Guixing folosește în loc de pinză un fir de păr uman. Nu este nici o exagerare. Cu ani în urmă, fiind desenator într-o întreprindere, s-a gândit să facă ceva deosebit. S-a înarmat cu răbdare (numai pentru a învăța să prepare pigmenții fini necesari miniaturilor i-a trebuit un an), și-a procurat un microscop (la care a adaptat un sistem special de control pentru încheietura mi-

ni) și s-a înhămat la această migăloasă treabă în care drept penele folosește un fir de păr de soarece. Nu-i pasă că nici măcar concetățenii săi nu-i cunosc truda, deși a realizat peste 100 de portrete. Mai mult, Zhang Guoen de la Institutul de arte și meserii contestă că ar fi artă ceea ce face Ding Guixing, afirmînd: „Am studiat toate artele, dar n-am folosit niciodată microscopul”. Dar autodidactul se apleacă seară de seară asupra lentilelor microscopului sperînd să apară măcar în „Guinness Book of World Records”. Răbdarea și tenacitatea i-ar da dreptul, iar un asemenea record, față de altele, nu ar fi chiar atât de ciudat.

DAN DĂNUȚ DORU ■

Cursa continuă

— Doina Melinte, lată-vă din nou acasă, în fața entuziasmului public băcăuan, care, ca și după victoria de la Haga, vă răsfăță cu aplauzele sale generoase. Cum vă simțiți în ipostaza de dublă campioană mondială?

— N-aș putea să afirm că am o stare anume, deși, judecând după amplasarea acestei festivități organizate la Sala Sporturilor, cred mai degrabă că abia acum sint cu adevărat emoționate.

— Să înțeleg că, la Budapesta, nu v-a fost teamă?

— Sigur că nu, din moment ce eram bine pregătită și știam că voi învinge.

— Chiar nu ați avut emoții?

— Venisem, e drept, puțin obosită, după „europene” mai alergând tot la Haga, încă o cursă, iar în Spania, alte două. Cea de la Budapesta nu mi-a creat însă probleme, mai ales că îmi știam adversarele. Un semnal de alarmă a existat totuși, deși, cum v-am spus, la start n-am avut nici un fel de emoții. Cu 500 metri înainte de finish, Dorin mi-a strigat că sint prea „închisă”, dar, după cum ați observat, am reușit să găsesc soluția.

— ...și să obțineți, cu 4:04,79, nu numai un nou record mondial de sală, ci și una din cele mai bune performanțe ale anului. De ce nu ați optat pentru cursa de 1500 metri și la Haga?

— Inițial, așa și fusesem înscrisă. Date fiind însă rezultatele obținute până atunci la 800 metri, am fost în cele din urmă trecută pe lista alergătoarelor de la această cursă.

— Alegerea s-a dovedit, într-adevăr, inspirată, atât pentru dumneavoastră, cât și pentru sportul românesc. Sincer să fiu, mă temeam însă de un nou ghinion și când afirm acest lucru mă gîndesc la startul extraordinar de la începutul anului trecut, când ați cîștigat, consecutiv, nu mai puțin de 14 concursuri.

— De data aceasta n-am cîștigat decît șapte! În primele

nu am putut să mă mobilizez și am luat bătaie. După eșecul de la Seul am trecut printr-o perioadă foarte grea. La un moment dat am vrut chiar să renunț, dar am continuat să mă antrenez, gîndindu-mă că, pe undeva, am totuși o altă valoare.

— Ce s-a întîmplat, de fapt, la Olimpiadă?

— Avusesem, în mai anul trecut, un prim accident, cauza lui fiind depistată foarte greu, abia după ce m-am deplasat la o clinică specializată din Italia. După două luni de întrerupere și o imobilizare de o lună am reînceput alergarea, în august ieșind și în Europa. O pauză destul de mare, deși mi-am revenit repede și rezultatele confruntărilor au fost promițătoare. Ghinionul a venit însă în serii, cînd călcîiul a recidivat, la aceasta adăugîndu-se o întîndere și o contractură la coapsă, care mă mai supără și acum. Am continuat totuși antrenamentele, iar în finală am alergat bine pînă pe ultimii 300 metri, cînd, schiopătînd, am pierdut tot. Așa ceva nu mi se mai întîmplase.

— Sigur, ne pare rău după medalia pe care o așteptam cu toții, dar important este că ați terminat cursa și că nu ați abandonat, așa cum făcuse mai înainte Maricica Puică.

— N-aș vrea să credeți că, după război, mulți viteji se arată, dar consider că dacă adoptam o altă tactică, aș fi avut șanse la o medalie chiar și în condițiile amintite. La Haga am fost, tocmai de aceea, mai prudentă și am făcut o cursă tactică. Altfel, puteam să plec și să scot un timp mult mai bun.

— Cine v-a ajutat să redeveniți campioana de tenet?

— Ca și altă dată, soțul și antrenorul meu, Dorin Melinte. Lui îi datorez, de altfel, aproape totul. A renunțat la cariera lui de sportiv și a alergat alături de mine trei ani, reușind să mă convingă că pot și că trebuie să dau mai mult. Dacă nu era el rămîneam o at-

letă oarecare, care se menaja în continuare și obținea, poate, rezultate bune doar pentru palmaresul intern.

— Că a avut dreptate, o dovedesc și opiniile agențiilor internaționale de presă, care vă plasează „printre cele mai mari atlete din lume”. Sînteți, practic „imbatabilă” la o milă și 1500 metri, dar aveți destule alte recorduri, de sală și în aer liber, la 600, 800, 1000 și 3000 metri. „Prezența româncei la startul unei curse — scria UPI anul trecut, după cîștigarea primelor două confruntări din circuitul nipon — aproape că exclude posibilitatea unei surprize în ceea ce privește identitatea cîștigătorului, atît în cursele de o milă și 1500 m, cît și — lată încă o dată — în proba de 3000 m”. Ați depășit definitiv complexul Seul?

— Nu mai am emoții de concurs, îmi cunosc bine adversarele și chiar dacă unele sînt mai tinere și au timpi mai buni, în confruntarea directă se vede că nu au experiență suficientă. Or, este știut, cîștigă cine e mai bun din toate punctele de vedere, deși mai există suficiente cazuri cînd se fac trucaje și falsuri, neobservate de public, dar simțite de sportivi.

— Cît mai rămîneți în țară?

— La Bacău, doar cîteva zile. Mă antrenez apoi la Slănic Moldova, un loc ideal de pregătire, iar de la începutul lunii aprilie voi pleca într-un cantonament, împreună cu lotul, în zona Caucazului.

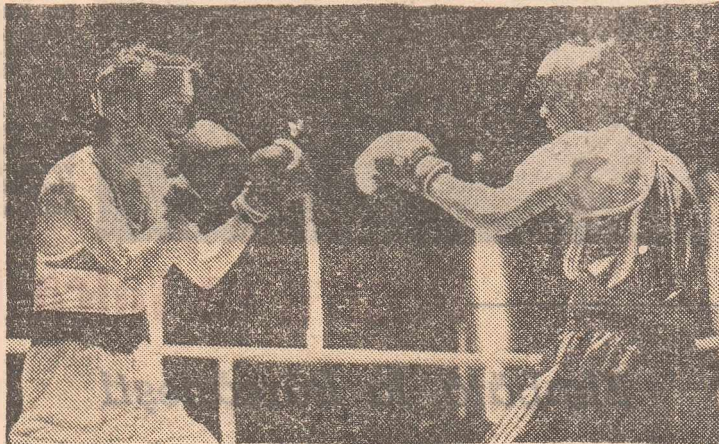
— Ce vă propuneți în continuare?

— Cît mai multe participări la concursuri de o milă și 800 metri. Vreau să obțin punctele necesare cîștigării „Grand Prix”-ului, Coronita de Mălin fiind singura care-mi lipsește din palmares, deși, acum doi ani, am fost la egalitate de puncte cu cîștigătoarea ei.

— Succes!

CORNEL GALBEN
Fotografii de
EUGEN BĂTRINU

„Centura de aur”

Marti, în sala clubului Rapid din Capitală, a răsunat gongul inaugural al celei de-a XVIII-a ediții a turneului internațional de box „Centura de aur”, la care participă boxeri din 11 țări: Bulgaria, Cehoslovacia, China, R.P.D. Coreeană, Cuba, R.D. Germană, Ghana, Japonia, Turcia, U.R.S.S. și România.

Ne-am alăturat sutelor de spectatori care au umplut pînă la refuz tribunele sălii încă de

la prima gală spre a saluta victoria la puncte a lui Ion Dudău (Dinamo București) în fața lui Fosiho Kashimoto (Japonia) din prima întîlnire a actualei ediții. Dorind ca această victorie să fie de bun augur pentru sportivii noștri, din rațiuni tipografice încheiem aici semnalarea acestui eveniment, a cărui comentare mai pe larg va fi posibilă în numărul viitor. (E. NEGREA)

Setea de victorie

● Performanța nu cunoaște răgaz, fiecare victorie cerînd confirmarea valorii încă și încă o dată! Tocmai de aceea Jan Timman nu și-a permis un scurt concediu din... activitatea sa de profesionist al șahului nici după valoroasa calificare în semifinalele meciurilor candidaților la titlul mondial prin recenta sa victorie asupra maghiarului Lajos Portisch. Remizînd în ultima rundă cu sovieticul V. Salov, olandezul și-a mai adăugat o victorie în palmares terminînd cu 4,5 puncte din 6 posibile prestigiosul Memorial „Max Euwe” de la Amsterdam. Învingîndu-l pe J. Hjartarson în ultimul duel, englezul N. Short a totalizat 4 puncte fixîndu-se, astfel, pe cea de-a doua poziție în clasament.

● Cunoscutul turneu „open” de la New York n-a întrunit condițiile cerute de Asociația marilor maeștri (GMA) și, ca urmare, nu figurează printre concursurile de calificare pentru „Grand Prix”. La capătul celor 9 runde desfășurate în sistem elvețian, marele maestru american John Federowicz și-a adjudecat victoria cu 7 puncte. A fost urmat de un pluton de jucători cu 6,5 puncte format din sovieticul L. Polugaevski, islandezul H. Olafsson, vest-germanul E. Lobron și americanul B. Gulko.

● La Barcelona a început la 29 martie super-turneul pentru

„Cupa Mondială” la care participă 17 mari maeștri de extracasă: Kasparov, Beliavski, Iusupov, Salov, Vaganian (toți U.R.S.S.), Ljubojevici, Nikolici (ambii din Iugoslavia), Speelman, Short (ambii din Anglia), Korcinoi (Elveția), Hübner (R.F.G.), Spasski (Franța), Hjartarson (Islanda), Ribli (Ungaria), Seirawan (S.U.A.), Nogueras (Cuba) și Illescas (Spania). La 22 aprilie vom cunoaște numele învingătorului. În clasamentul general conduce G. Kasparov, urmat de A. Karpov. Ex-campionul lumii Karpov nu ia parte la competiția din localitatea spaniolă. Următoarele două turnee din „World Cup” programate anul acesta vor avea loc în luna iunie la Rotterdam (Olanda) și între 10 august—4 septembrie la Skelleftea (Suedia). Ultima confruntare dintre cei 25 participanți ai „Cupei Mondiale”: Andersson, Beliavski, Speelman, Hjartarson, Hübner, Karpov, Kasparov, Korcinoi, Ljubojevici, Nikolici, Nogueras, Nunn, Portisch, Ribli, Salov, Seirawan, Short, Sokolov, Spasski, Speelman, Tal, Timman, Vaganian și Iusupov (la care s-a adăugat și jucătorul belgian Winants) va consta dintr-un turneu de „blitz” (șah la 5 minute). Întrecerea se va bucura de un interes sporit datorită prezentei campionului lumii la șah clasic — G. Kasparov, campionului mondial la șah activ — A. Karpov și campionului planetei la „blitz” — M. Tal. În ciuda faptului că Garri Kasparov declară cu insistență că: „În lume există un singur campion!” toate cele trei titluri au fost cîștigate și recunoscute de FIDE...

● Turneul de calificare pentru „Cupa Mondială”, care va reuni jucători de pe toate continentele, va debuta la Moscova la 15 mai. În finalul întrecerii sînt anunțate lucrările Asociației marilor maeștri, conduse de Garri Kasparov. După mai multe dispute și neînțelegeri între Federația internațională și Asociația marilor maeștri s-a ajuns la... pace. FIDE a recunoscut rolul decisiv al GMA în organizarea și dezvoltarea mișcării șahiste mondiale. Noua asociație a fost recunoscută oficial de FIDE și, în continuare, FIDE și GMA vor decide împreună condițiile organizatorice și financiare ale viitorului ciclu al C.M. cu concursul noului comitet format din Kasparov, Karpov, Timman, Kok, Botvinnik și președintele Federației internaționale.

● „Islanda — o nouă putere în șah” este titlul unuia dintre articolele dedicate în buletinele olimpadei mișcării șahiste nord-continentale. Lansarea lui J. Hjartarson în C.M. nu reprezintă o apariție de excepție, ci o confirmare a noii școli șahiste. Ultimul campionat a mai lansat un nume: H. Stefansson. Complet necunoscut, fără titlu internațional, fără coeficient Elo, Stefansson a constituit surpriza campionatului Islandei prin cumularea de 8 puncte din 11 posibile, tot atîtea cît obținură și marii maeștri M. Petursson și I. Arnason!

MARGARETA MUREȘAN

Civilizația sportului

Viitorul doi

Marii campioni demonstrează că omul nu mai cunoaște limite în aspirația sa spre performanțe sportive din ce în ce mai înalte.

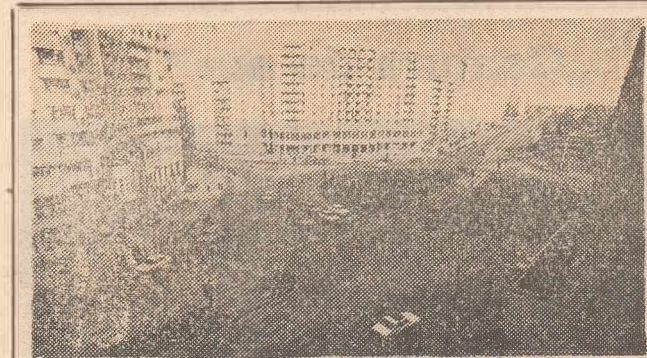
Campionii bazinelor își umplu intenstinele cu aer pentru a înota mai ușor. În atletism se perfecționează prăjini din fibre de sticlă cu care se poate sări pînă la etajul doi. Unii își „hrănesc” mușchii pînă la refuz și dacă au nevoie numai de bicepsul brațului drept, îl hrănesc numai pe acesta. Distanța de 10.000 metri se aleargă atît de repede, încît marele Paavo Nurmi — „omul cronometru”, din anii '50 — nu ar mai putea face față decît în cursele feminine. Se folosesc fel de fel de hormoni. Un antrenor de natație a fost întrebat pentru ce toate elevele lui au vocile groase. „Pentru că trebuie să înoate, nu să cînte”, a răspuns omul.

Rod Laver a fost cel mai bun jucător de tenis al anilor '60. Era stingaci. Cînd nu se antrena, avea în buzunar un arc de fontă. Dacă nu ținea furculița sau cuțitul în mînă sau nu făcea altă muncă manuală, strîngea arcul din buzunar. Laver avea cel mai puternic braț și cea mai puternică încheietură a mîinii. Dar numai stînga. Brațul drept se „ofilise”. Nu a fîrnat nicio dată o rachetă în mîna dreaptă. Se gîndea numai la brațul stîng, cel drept îi era indiferent. Rod Laver avea deci o „ofilire” specială. Dacă acum ar fi posibil să revină la vîrstă de 25 de ani (are 50), ar mai putea cîștiga Wimbledon-ul? Putem afirma categoric: nu! Laver măsoară 1,73 m. Jocurile de tenis se cîștigă astăzi în special prin forța serviciului. Iar aceasta o are acela care atinge unghiul cel mai favorabil format între

înălțimea rachetei în momentul serviciului, înălțimea fileului și nivelul terenului de joc. Iar cel mai favorabil unghi îl obține cel mai înalt jucător. Nici un cîștigător al marelui turneu din următorii ani nu va fi mai scund de 1,80 m. (Boris Becker are 1,91 m, Ivan Lendl are 1,88 m). Învingătorul de la Wimbledon din anul 2039 va măsura 2,00 m, brațul cu care joacă va fi de două ori mai puternic decît celălalt, va avea picioare extrem de mari, degete ca niște arcuri și o musculatură a umerilor ca a unui halterofil. Bineînțeles că numai pe dreapta sau numai pe stînga. Nu vom mai trăi să vedem ce se va întîmpla, dar spre asemenea conformații de campioni ne îndreptăm. Iar deosebirea nu va mai consta în performanță ci în exerciții anatomice. Poate vom întîlni un săritor în înălțime care să sară 2,50 m și să nu poată alerga 200 metri într-un timp acceptabil.

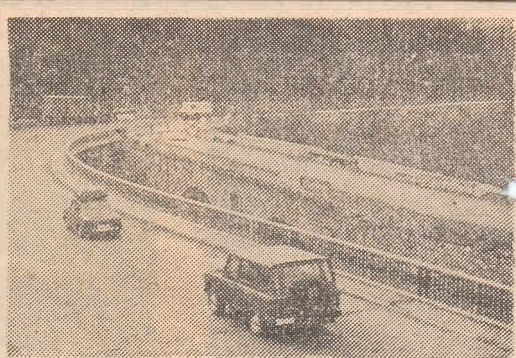
Să privim un halterofil, o aruncătoare de suliță, un discobol. Halterofilul abia se poate mișca de atîta putere. Iar aruncătoarea de suliță are un braț de bărbat. Cu un braț normal n-ar ajunge în frunte. Cazul Nurmi nu l-am pomenit întîmplat. Cei 10.000 metri ai atleților au cunoscut recorduri senzaționale. Fostul record al lui Nurmi este depășit de femei. Un medic sportiv vest-german, Dr. Ernst von Aaken, a anticipat deja acum cîteva ani că distanța aceasta ar putea fi alergată încă în secolul 20 în mai puțin de 26 de minute. Este necesar un volum enorm al inimii și o viteză medie de 24 km/oră. Același medic a consultat, cu ani în urmă, pe sprinterul Arim Hary și pe fondistul Harald Norpoth. În cabinetul său se află reconstituiri în inimilor celor doi alergători. Cea a lui Norpoth este dublă față de cea a lui Hary. Inima lui Norpoth are un volum de 1.200, cea a lui Hary de 600 cm³. Plămînul unui alergător care străbate distanța de 10.000 m în 26 minute trebuie să ia în fiecare minut 6 litri de oxigen. Deci mărimea dorită se poate calcula și dobindi. Mai mult decît atît, un cercetător al sportului viitorului consideră posibil un record stabilit de un alergător cu o inimă artificială!

CRISTIAN ȚOPESCU

Intr-o zi de simbătă a anului trecut, printr-un loc din județul Prahova, în 16 ore fix, au trecut 11 025 autovehicule, adică vreo 700 pe oră sau 12 pe minut sau câte una la fiecare 5 secunde. Un trafic de nivel internațional, o maree automobilistică ce se naște și se dispersează precum o roză a vinturilor cu centrul în Ploiești și care se întinde spre Sinaia, spre Văleni-Cheia, spre Moreni—Tirgoviste, spre Buftea—București ori spre Buzău, făcând din această parte a țării una dintre cele mai motorizate și solicitate din punctul de vedere al conducerii auto.

Și pentru că oricând puteți fi părtaș la un asemenea trafic, pe care timpul frumos și apropierea sezonului estival îl provoacă irezistibil, vă supunem atenției câteva particularități ale circulației în Prahova, nu lipsite de învățăminte rodnice pentru dorința tuturor de-a trece pe-aici „fără probleme”.

Pentru ca Valea Prahovei să aibă dus și întors

Simbătă, la Bărcănești

Această comună care străjuiește intrarea în Ploiești (din spre Capitală), deși n-a devenit încă stațiune de odihnă, face parte, totuși, din „programul” fiecărei zile de simbătă ce se dorește a fi petrecută la munte. Mai mult decât atât, cu gândul la munte mulți uită de Bărcănești, așa explicându-se, desigur, cele 30 accidente grave și 350 cu pagube materiale petrecute aici în numai 5 ani. Pentru a continua analiza întreprinsă de Serviciul județean de circulație, căruia Bărcăneștiul îi dă mai multă bătaie de cap decât oricare oraș din județ, să adăugăm că majoritatea accidentelor s-au produs sâmbătă, între orele 18-24, în 72 la sută din cazuri vinovăția aparținând pietonilor. Asta pentru că rețeaua de apă este numai pe-o parte a șoselei, ambele școli sînt la stradă, circumsa poartă se pare pe drept, „Popasul ciorilor” este și ea-n drum, toate astea creînd o

torii de risc ar fi amenajarea trotuarelor, absente cu desăvîrșire în Bărcănești. Primarul Ion Nițoc avea multe dureri de cap cu sistematizarea accelerată a zonei, mai avea și-o durere de masea, suficientă doar pentru a subscrie la necesitatea trotuarelor, „ce se vor face ele cîndva, după ce rezolvăm centrul civic!”. Pentru cei 16 km de trotuar necesari pe ambele laturi ale șoselei, primăria a cerut sprijinul județului în sensul redistribuirii unor fonduri de la Legea 1. Și-asta pentru că, în Bărcănești, consiliul popular n-are absolut nici-o sursă de venituri proprii — o situație care stîrnește cel puțin nedumerire, întrucît contextul autofinanțării tuturor localităților țării ar fi trebuit să le pună celor de-aici mîntea la contribuție — pentru repararea sifonării, pentru a reactiva, poate, vechea cărămidărie, pentru a găsi alte soluții locale de venituri, așa cum e cazul unor sute de comune mult mai inventive și, deci, mai prospere.

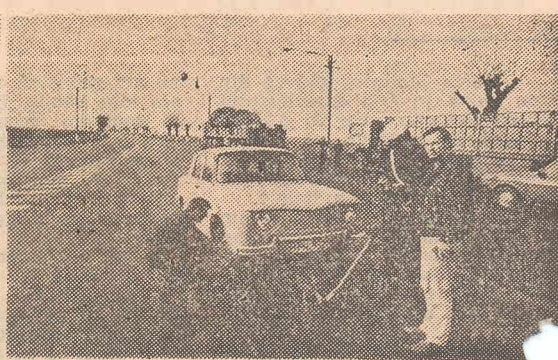
Pînă primăria își va rezolva problemele pe care le are, inclusiv găsirea unor soluții de amenajare a trotuarelor, cînd treceți pe-aici, evitați capcana pe care v-o întinde lătimea drumului: pietonii accidentați pe această zonă n-au apreciat timpul de traversare, au contat că vor fi „ocoliți” de mașini și, adesea, au confundat strada cu o curte, din moment ce se pot duce de colo-colo fără nici-un obstacol.

Acum Bărcăneștiul se sistematizează; ar fi un prilej pentru proiectanți și constructori să prevadă nu numai bătăie de ieșire în șosea, ci și trotuarele respective (unde trece mîna, trece și suta), străjuite, în puncte cu risc sporit de accident de garduri metalice, spre protecția pietonilor.

optică a spațiului pe o șosea dreaptă, bornată numai de pomi duce și mai mult la aprecieri eronate ale distanței în depășiri. Niciodată neștiindu-se cu ce viteză vine cel din față, mola este „mai bine, așteaptă!”. E drept, și conducătorii auto sînt așteptați la ieșirea din Plo-

iești și intrarea pe „șoseaua neagră” (ori invers) — cum mărturisesc și imaginile alăturate. În ziua cu pricina, de serviciu erau sergent major Farcaș Mihai, de la biroul circulație al municipiului Ploiești și mecanicul auto Dan Popovici, de la Service

„Teleprecizia”. Împreună erau preocupați de măsurile preventive necesare unui asemenea traseu spre munte — de-aceia și ochii mecanicului se-ndreptau mai ales spre direcție, frînă și stare tehnică a elementelor ce conferă siguranță în conducere.

Intrarea în zid de la km 115

Celebrele curbe de la Posada nu trebuie să inhibe: sînt perfect abordabile, dar numai pe partea dreaptă (fără „tăieri” ce pot fi fatale!), cu prudență, fără depășiri, fără staționări și cu atenție la animale. Prețul uitării acestor „precepte” este, uneori, destul de mare.

Pe 31 decembrie 1985, pe la ora 6,30 un conducător auto începător se îndrepta spre munte pentru Revelion. Pe drum, lua-se un pasager de ocazie. În dreptul km. 115+100 (dincolo de Comarnic, spre Sinaia) îi apare

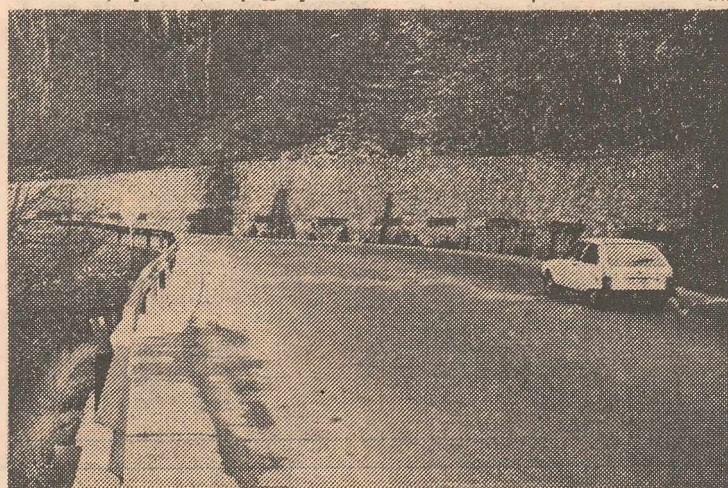
în față peretele de stîncă, se sperie că intră în el, trage de volan spre stînga, rupe un parapeț și plutește în cădere liberă vreo 80 m, oprindu-se în copacii din prăpastie. Pasagerul de ocazie își pierde viața.

În iulie anul trecut, în același loc (vezi fotografia), același zid apare și-n fața unui tînar ce conducea o „Dacia 1100” și-n care se mai aflau un băiat, două fete și-un pechiniez ce dădea din coadă printre ei. Era simbăta, pe la 13,30, vizibilitate bună, carosabil uscat, dar astea n-au

împiedicat apariția aceleiași senzații de intrare în zid: urmează aceeași manevră bruscă spre stînga, parapetul larăși rupt, plătire liberă 50 m, dar nimeni, nici măcar cățelul n-a avut vreo zgîrietură. Dar cum nici-unul din mașină nu știa de soarta celorlalți, aruncați care-încotro, fiecare a zbughit-o cum a putut cu prima ocazie, înteresindu-se mai tîrziu, la miliție, de ce pătiseră ceilalți. Mașina a ajuns la fier vechi.

Am remarcat aceste episoade în timp ce treceam pe-acolo într-o mașină condusă de Ion Vișan, șofer care în 22 de ani de meserie n-a avut nici-o problemă, niciodată, deși a parcurs peste 1,5 milioane km. Spun asta pentru a sublinia că, atunci cînd e practică cu pasiune și responsabilitate, conducerea auto poate să fie meserie chiar liniștită.

Ion Vișan știa cele două episoade, știa mult mai multe din zona asta, știa povestea fiecărui parapet prăbușit și înlocuit — și nu-i exclus ca de fiecare dată cînd trece pe-aici să-i mai revină în memorie cîte una din ele. Dar de fiecare dată se miră cum de-a fost posibil așa ceva, că, doară „dacă ești om întreg și nu-ți stă gîndul la altceva decît la drum și la viață, n-are ce să se întîmple”. Indiferent de cum gîndește Ion Vișan, argumentul celor peste un milion de kilometri parcurși de el fără evenimente neîndeamnă să-l dăm și să-l luăm de exemplu.

Pasagerul de ocazie

Aștepta de aproape o jumătate de oră, dar mașinile treceau pe lângă el fără să oprească. Grăbiți, șoferii îi aruncau priviri nepăsătoare, drumul căr-bunelui către Albeni era greu și nu aveau vreme de pierdut. Renunță să mai aștepte și porni pe jos, cînd auzi un scrișnet de frînă și un claxon puternic, cunoscut. Cînd norul de praf se mai risipi îl recunoscu pe Victoras, proaspătul său amic. Tî-nărul de 21 ani, cu privirea senină și veșnic cu zîmbetul pe buze îl mai luase de cîteva ori la ocazie și de fiecare dată refuzase micul bacșiș oferit, motivînd că și așa nu-l place să călătorească singur în cabină. Avea o enciclopedie de glume pe care le debita cu talent, rîzînd apoi cu gura pînă la

urechi. Era o adevărată plăcere să-l întîlnești. Și mai avea o calitate, conducea mașina gre-oaie cu ușurință cu care un copil se joacă cu cuburile, deși nu era șofer decît de trei ani. Curbele strînse ale defileului îi erau familiare, manevra volanului cu o singură mînă iar cu cealaltă gesticula într-una în timp ce povestea întîmplări care mai de care mai hazlii. Pe fața min-jită de praf de cărbune, scîl-pirea albă a dinților îi făcea zîmbetul și mai molipsitor. Se apropiau de curbele cele strînse din Prigoria, indicatorul de pan-tă luea somnoros în norul de praf stîrnit de autobasculanta din față și Victoras, forțat depășirea apăsînd pedala de accele-rație pînă la refuz. Motorul puternic smuci mașina grea, în-

cărcată vîrf cu cărbune cînd deodată, norul de praf dezvălui la numai cîteva pași o umbră mătăhăloasă. O altă autobasculantă venea din sens opus! Frîna pusă brusc îl azvîrli cu capul în parbriz. Ar fi reușit poate să se redrezeze, dar, acționate la doua oară cu violență, frînele cedară. Panta era abruptă iar mașina, încărcată și lansată în plină viteză, intră ca un bolid în basculanta din față. Violenta izbiturii îl proiectă pe Victoras în șanțul șoselei, scăpase teafăr ca prin minune. Cînd, ajutat de ceilalți doi șoferi, s-a putut în sfîrșit ridica, primul lui gînd a fost la pasagerul de ocazie. Deschisă cu o mînă tremurătoare, ușa îndoită a cabinei, dezvălui privirilor trupul zdrobit, de nerecunoscut al tînărului care cu o oră în urmă aștepta răbdător o mașină de ocazie.

PAUL ULIERU

La numărul 43

Trecînd cu bine de Bărcănești și neacceptînd „variante” ocolitoare, urmează impactul cu metropola Ploieștiului. Reședința județului avea de toate pentru a fi numită metropolă — și cu atît mai mult i se cuvine acest renume de cînd are și tramvai. Sînt 37 de garnituri, pe 3 trasee, cu un total de 10 km linie dublă, cărora li se vor mai adăuga alți 5 km, între centru și Teleajen. Deși dă un aer de urbanism inconfundabil, tramvaiul este, pentru circulație, o realitate ce încă presupune acomodare: a concetățenilor, a celor aflați în tranzit și a vatmanilor înșiși. Spunem asta întrucît „instituția” tramvaiului se află la Ploiești încă în rodaj, lumea nefiind pe deplin obișnuită cu prudența la care îndeamnă acest mijloc de transport, mai ales că nici instalațiile tehnice aferente n-au putut fi impecabile dintru început (traverse nemontate, suduri nepolizate, denivelări ale șinei în plan orizontal, dale montate greșit etc.). Aceste deficiențe de construcție au fost

analizate de Serviciul județean de circulație și supuse atenției organelor competente, cu argumente în afară de orice fisură, astfel încît este așteptată remedierea lor grabnică.

Pînă atunci, cînd treceți pe lângă un tramvai din Ploiești, măriți-vă atenția. În 4 ianuarie a.c., tramvaiul care venea pe șoseaua Ștefan cel Mare dinspre Gara Sud spre centru, în curba din dreptul numărului 43, a sărit de pe șină cu primul boghiu, parcurgînd mai mulți metri, din fericire — fără victime, dar întrerupînd circulația destul timp. În 29 ianuarie, în același loc și dinspre același sens, o altă garnitură a sărit de pe șine, dar nu s-a mai oprit decît în curtea unor cetățeni, după ce a rupt gardul împrejmuitor...

Nu sîntem de părere că straturile ar trebui închise pentru a se evita înecurile; totmai de aceea, vigilența celor din și de pe lângă tramvai trebuie dublată cu măsurile de siguranță constructivă care se impun.

„Șoseaua neagră”

Pe acest ax rutier al țării care este drumul național nr. 1 există o porțiune botezată mai demult „șoseaua neagră”. Este un drum drept, tentant pentru vitează, dar și monotop datorită absenței oricărui reper marginal. Maiorul Copelea Bratu de la Serviciul județean, care de

13 ani știe cam tot ce mișcă în partea asta, riul, ramul, atenționa — o dată în plus, arătîndu-ne urmele mai noi și mai vechi de pe copaci — asupra pericolului pe care-l prezintă această monotonie, îndeosebi la întoarcere, care se petrece de regulă noaptea și cînd iluzia

Pic, pic, pic în prăpastie

S-a întâmplat s-ajungem la Sinaia la o oră de noapte, când subofiterii Florinel Tudoran și Vasile Surugiu se aflau la confluentele serviciului. Sinaia e un oraș tentant, dar ce e valabil pentru turiști poate avea alte sensuri, de muncă („un plus de vigilență, orientare, discernământ, politețe”) pentru lucrătorii de circulație, care nu reduc la sinele orașului doar la cea a șoselei. Odată, un șofer a venit din Dimbovița după bere la Azuga și s-a gândit să rămână și la un chef prin zonă. Când a plecat, a răsturnat camionul cu sticle pe străzi. Altădată, un șofer care transporta produse de carne a făcut un popas prelungit și zgometos într-un cartier mai izolat: avea treabă să lase acolo vreo tonă de cârnărie, sus-trasă pe căi ce-aveau să fie depistate și... astupate. Mai demult, lui Vasile Surugiu i-a fost dat să facă o urmărire ca-n filme la capătul căreia a fost

prins, la propriu și figurat, un infractor notoriu și periculos, Marchidan din Tirgoviște, pre numele lui...

Sinaia, oraș tentant, dar pe umii îi apucă somnul abia ce-au trecut de el. În ianuarie anul acesta, autoturismul 3-MS-3808 s-a rostogolit de șapte ori în prăpastie, mai încolo de Izvorul Rece, spre Comarnic. Nu s-a întâmplat nimic foarte grav, decît mașina făcută praf, de-a trebuit să fie scoasă de-acolo cu doi cai („cu altceva era imposibil”). „Șoferul ne relatează că s-a pomenit cu mașina pic, pic, pic spre prăpastie, el nefăcînd nimic deosebit. Era o poveste dintre somn și realitate, pe care n-a putut nici s-o recunoască. Pic, pic, pic! dar i-a schimbat caroseria”, încheie, oricum mai relaxat decît atunci cînd făcuse cercetările, plutonierul adjutant Tudoran Florinel.

Sinaia, oraș tentant. Și dacă agenții de circulație depun o

muncă mai complexă, de terapie socială întru menținerea la propriu și figurat a liniștii turistilor, aceasta începe chiar din stradă, uneori cu instrumentul atît de bănuț al radarului. În 23 martie 1989, timp de 2 ore au trecut prin dreptul vestitului aparat peste 200 de autovehicule — și cei doi agenți au fost primii care s-au bucurat să constate că numai 5 conducători auto au depășit viteza legală cu sub 20 km la oră. „Nimănui nu-i face plăcere să constate — ca să nu mai zicem, să facă — o contravenție, pentru că civilizația începe cu respectul pentru ceea ce trebuie respectat. Iar cînd solicităm actele pentru control și facem recomandări, cei în cauză ar trebui să știe că avem în vedere și o oprire de 10 minute, care le face foarte bine, deosebi pe un astfel de drum, de la sau spre munte și mai ales noaptea”. Deci înainte de-a pune nepoliticoasa întrebare „ce s-a-nîmplat?”, acceptați că o pauză din condus e oricînd binevenită.

Ca la Breaza

Cîndva, km. 100 de la București spre Valea Prahovei era bormat în dreptul Complexului comercial din Breaza. De cînd s-a dat în folosință varianta Nistorești, mult mai rapidă pentru că nu trece prin localități, dar și mai expusă radarului, kilometrajul (și traficul) principal s-au mutat pe aici și abia dacă mai aruncăm o privire dincolo de Podul Vadului, unde începe să se-arat Breaza. Deșigur, tentațiile mari sînt poate mai departe și mai sus, la munte, dar Breaza e mult prea cunoscută pentru a-și mai face propagandă turistică. Din perspectiva circulației, însă, o trecere prin Breaza este totdeauna mai recomandabilă decît „mersul la bară” pe variantă. Iar

dacă în acest oraș-stațiune veți găsi (și veți găsi cu siguranță) motive să mai zăboviți, cu atît mai bine va fi: veți scurta călătoria, veți evita streșul aglomerației de sfîrșit de săptămînă și, poate, veți cheltui mai puțin!

În orice caz „variante Breaza” este pregătită cum se cuvine să absoarbă traficul estival de pe Valea Prahovei, chiar în aceste zile definitivîndu-se ceea ce se numește, toaletarea șoselei — prin înprospătarea marcajelor, înnoirea indicatoarelor, repararea porțiunilor de drum deteriorate pe timpul iernii. Șeful miliției locale, maiorul Alexandru Apostol este și un destoinic cetățean al urbei, implicîndu-se cu mult spirit în

tot ceea ce menține prestigiul așezării. Chiar făcută din mers, o discuție cu directorul școlii, prof. George Mărgineanu despre nu știm ce aspecte monografice locale își are rostul și importanța ei, deopotrivă cu informarea pe care o primește de la subofiterii cu circulația, Gheorghe Dorobanțu și Ion Duță despre mersul lucrărilor spre Aduanați, spre Tălea ori spre Podul Vadului.

Chiar dacă pentru Breaza sînt trei gări, orașul își așteaptă vizitatorii pe șosea. O șosea superbă, ce traversează o localitate caldă și primitoare și pe care lucrătorii secției de drumuri și agenții de circulație au făcut-o și mai ospitalieră, parcă în ciuda variantei de jos, care n-are alt „argument” decît pedala de accelerație...

unde nu sînt trotuare, dar sînt mulți bicicliști indisciplinați!...

În drum spre Tirgoviște, respectați bariera automată semicompună, chiar dacă sinteți într-o coloană lungă de mașini care așteaptă un tren ce va trece, totuși, cîndva... În intersecția de la Mănești, prioritatea este anunțată vizibil, pe un panou mare; rămîne să-l respectați, chiar dacă pare că de dincolo nu vine nimeni.

Spre Slănic, la intersecția cu șoseaua de centură, se află un punct de conflict prin necesitatea semnificației indicatoarelor STOP.

Prin toate aceste locuri, și nu numai acolo, județul Prahova v-așteaptă: să treceți cu bine sau să petreceți cu bine! Condiția este să nu vă considerați în vacanță atîtă timp cît vă aflați la volan.

OCTAVIAN ȘTIREANU
Fotografii de
PAUL ULIERU
Grupaj realizat cu sprijinul
Inspectoratului General
al Miliției
DIRECȚIA CIRCULAȚIE

Cronica șoselei

Educația pentru viață

Anul trecut Direcția Circulației din I.G.M. în colaborare cu ADAS au avut inițiativa editării a patru broșuri: primăvara, vara, toamna și iarna rutieră. În ele semnează specialiștii reputați din rîndul medicilor, inginerilor de drumuri, electro-niștilor, profesorilor, pedagogilor, automobilistilor etc. În aceste lucrări nu se filozofează nu se face paradă de prețiozități, de termeni sofisticati, nu se face morală, nici nu se utilizează tonul admonestator. Autorii cu cuvinte simple dialoghează cu publicul atît de larg al circulației, practic cu toți cetățenii. Fiecare are ceva de învățat din aceste cărți ale inteligenței, interesante, atractive. Forța lor de convingere o conferă deosebi accentul pus de autori pe explicarea particularităților traficului în fiecare sezon. Capcanele ce le întind pe căile rutiere, capcanele vremii, și nu în ultimul rînd partenerii noștri de trafic, sînt înfățișate în cele mai mici detalii. Șoferii „milionari” își deapănă păcăniile, începătorii, puști de la volanul carturilor formulează întrebări, iar cei mai autorizați specialiști le răspund. „Cîtînd aceste lucrări editate cu atîtă respect și grijă pentru oameni, scria un profesionist ce conduce neîntrerupt din 1949, m-am convins încă o dată că în circulație, ca de altfel în viață, șoferul învață cît trăiește. Am dat în paginile lucrărilor respective de întîmplări ce n-aș fi crezut că pot avea loc. E drept, înveți din orice carte, revistă, almanah, toate te îndeamnă la reflecție, dar cred că mai presus de orice e că din aceste lucrări înveți cum să-ți protejezi viața ta și a semenilor tăi. Înveți nu fiind dăscălit, cu cicăleli și pedanterii. Pe nesimțite pe măsură ce-ți parcurgi fișele, cartea îți devine un prieten, cu care pe nesimțite dialoghezi firesc, deschis, într-o atmosferă de sinceritate”.

Propaganda rutieră duce o campanie neîntreruptă, tenace, fermă, competentă, exprimată în termeni ce pot fi cu ușurință înțeleși de oricine, contra unor inamici care răpun încă destule vieți, deseori nevinovate: alcoolul, oboseala, neatenția în conducere concretizată prin mii de fațete, irresponsabilitatea la volan. Firul roșu al articolelor, reportajelor, eseurilor pe teme rutiere îl reprezintă pledoaria pentru o conduită preventivă în trafic, nu numai a șoferilor, ci a tuturor „beneficiarilor” arterelor rutiere. Azi știința de-a nu produce tu, din vina ta un accident, reprezintă puțin, e desueta, esențial fiind cum să anticipezi ivirea unui pericol, cum să fii prudent, și pentru alții,

cu alte cuvinte ce trebuie să întreprinzi pentru a nu ajunge în nici un caz la evenimentul rutier. Același comandament major stă și la baza tuturor filmelor documentare de circulație. Anual se realizează numeroase asemenea pelicule. Pe profile: pentru oamenii volanului din agricultură, din construcții, pentru cei ce pilotează mijloace de transport în comun, autocamioane cu încărcături periculoase etc., etc. Nu sînt omisi cei ce se află la începutul „carierii” automobilistice, motociclistii, bicicliștii după cum unele pelicule sînt dedicate conștientizării șoferilor asupra primejdurilor ce le ascunde conducerea pe timp de noapte, în condiții atmosferice dificile, descifrării specificului pilotajului în marile aglomerații urbane ori a mersului îndelungat în coloană. Filme speciale sînt realizate pentru copii. Ele arată celor mici cum să se comporte în trafic, dar se adresează în aceeași măsură, dacă nu în mai mare măsură, șoferilor, deslușindu-le caracteristicile deplasării copiilor pe drumuri, explicînd reacțiile lor ce se deosebesc mult de ale adulților și mai cu seamă cum trebuie protejați cei mici de pericolele străzii. Peliculele conving prin forța imaginilor întîmplările reale, prin filmările din unghiuri cu măiestrie folosite, prin secvențele ce utilizează animația, explică plastic lucrurile mai dificil de înțeles datorită complexității circumstanțelor producerei evenimentelor. Filmele pătrunse de fiorul umanismului autentic, emoționează profund dar și conving. Spectatorii află cum, în ce fel pericolul putea fi ocolit ori măcar diminuat.

Impresionantă este activitatea patrulelor școlare de circulație. Sobri, extrem de atenți și conștiențioși, micuții școlari, mîndri de echipamentul lor, centuri albe, insigne, paletă, își fac singuri ordine în apropierea școlilor. Îndrumă, școlărișca ce vine sau pleacă de la școală. Îi feresc să comită greseli, însoțindu-i pe cei mici, uneori chiar și pe virșnici ori bolnavi, neavînd liniște pînă nu-i văd cîrînd pe trotuarul opus. Această activitate imensă de educare, de îndrumare, desfășurată de oameni în slujba oamenilor, ce trece uneori neobservată în tumultul vieții cotidiene, dă roade. Se împunîntă manifestările de agresivitate, de intoleranță, în timp ce cîștigă teren spiritul cooperant, intrajutorarea, manifestările de responsabilitate și de tulburătoare omnia.

VICTOR BEDA

Dacă veți trece pe-aici

Împreună cu tovarășul lt. col. Grigore Vasile și colaboratorii săi de la miliția județului Prahova, am recapitulat principalele particularități ale circulației din această zonă a țării, foarte solicitată deosebi în sezonul estival și la sfîrșitul de săptămînă. Înainte de toate să menționăm că, în ierarhia județelor țării, Prahova se situează pe primul loc după Capitală în cîteva privințe: producție industrială, producție pentru export, turism, grad de urbanizare (14 orașe), și pe locul al 4-lea în ce privește indicele de motorizare (număr de mașini față de numărul populației). „Aceste realități incumbă muncii din circulație responsabilitatea unor performanțe pe măsură, chiar dacă (sau mai ales, pentru că) traficul este foarte aglomerat, tranzitul intens, relieful foarte divers, iar Ploieștiul se află în nucleul unei mișcări permanente, de toate felurile și-n toate direc-

țiile”, apreciază interlocutorii noștri.

Județul este „îrîgat” de 2.000 km drumuri naționale, județene și comunale asfaltate, secretul circulației în deplină siguranță pe oricare din ele fiind adaptarea la situația de fapt a traficului — intrucît în aceeași zi se poate merge pe drum uscat de cîmpie, pentru a ajunge, în cîteva ore, la pasul Bratocea, acoperit pe-alocuri de zăpadă înghețată.

Dacă veți trece prin locurile respective, ar fi bine să țineți seamă de niște recomandări impuse de realitatea locurilor și-a accidentelor petrecute pe-acolo.

Spre Cheia — atenție la traversările pietonilor din zona Lipănești și la serpentinele de la Mănești, foarte populate cu animale și căruțe, presupunînd stare tehnică impecabilă a mașinii.

La Albești este ramificația ce duce spre Urziceni și care trece prin lungita comună Ciorani,

VREMEA cum a fost cum va fi

Așa după cum se cunoaște, evoluția Sistemului Terestru este intim legată de evoluția activității solare. Ca sistem al Sistemului Terestru, atmosfera este „sensibilă” la schimbările intensității activității solare dar pînă în prezent nu s-a putut stabili în detaliu modul în care se produce răspunsul meteorologic față de aceste schimbări.

După părerea specialiștilor anul acesta se va produce un maxim al activității solare. Ca intensitate, acest maxim va fi mai semnificativ decît precedentul (1979) apropiindu-se de acela realizat în 1957 — cel mai intens maxim al activității solare din acest secol. În mod indirect evoluția meteorologică din această iarnă atestă și ea faptul că activitatea solară se apropie de un maxim. Din păcate această afirmație nu poate fi argumentată decît în termeni calitativi neputîndu-se face o legătură directă între intensificarea activității solare și iarna blîndă și uscată, ca și desprîmăvărarea timpurie de pe meleagurile noastre. Într-adevăr pe fondul aceleiași activități solare crescute, pe continentul nord-

american iarna a fost mai aspră și mai umedă decît în mod obișnuit. Corepunzător putem afirma că în această perioadă am asistat la o variabilitate meteorologică mai pronunțată, paleta manifestărilor de vreme fiind mai largă, de la o zonă geografică la alta. Totodată este clar că înțelegerea evoluției vremii pe perioade de timp de ordinul săptămînilor, al lunilor sau al anotimpurilor reclamă studierea comportării întregului ansamblu meteorologic, la nivel global. În afîrșit, vom observa că această evoluție globală nu este proprie numai atmosferei ci și celorlalte subsisteme ale Sistemului Terestru. Să considerăm de exemplu apa oceanului care acumulează imense cantități de căldură preluată din radiația solară printr-o multitudine de mecanisme. Unele dintre aceste mecanisme reflectă interacțiunii sistemice ale oceanului cu atmosfera și implicî pot conduce la modificări semnificative în evoluția vremii.

Evident, înțelegerea modului de funcționare a Sistemului Terestru necesită o largă colaborare tehnico-științifică internațională. Aflată deja în plină

ION DRĂGHICI

desfășurare, această colaborare se intensifică tot mai mult, conținîndu-se treptat elemente ale unei științe unice — Știința Sistemului Terestru.

Orientîndu-ne acum către evoluția meteorologică în zona geografică a țării noastre în prima decadă a lunii aprilie facem observația că datele de arhivă atestă foarte clar o variabilitate crescută — de la zile cu aspect de vară pînă la adevărate tablouri hibernale. În condițiile unei desprîmăvărări foarte timpurii apariția unor perioade reci poate fi extrem de dăunătoare. Spicuind Buletinul Institutului Meteorologic Central din 1957 găsim referințe detaliate privind „Ninsorile și înghețurile tîrzii din aprilie”. Astfel pe 8 aprilie 1957 se consemnează o primă invazie rece care face ca în zona de munte și în nordul țării ploile să se transforme în ninsoare. „După 3 zile relativ călduroase, în noaptea de 12-13 aprilie 1957, un nou transport de aer arctic pătrunde pînă la noi, determinînd un val de ninsoare abundent... În noaptea de 14-15 aprilie ninsoarea se propagă pînă în regiunile de deal din

sudul țării... În diminețile de 17 și 19 aprilie minimele coboară sub 0°C aproape în toată

țara, cauzînd pagube atît pomilor care erau în floare cît și celor înmuguriți”.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 6-12 aprilie

Zona geografică	VALORI MEDIE MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (mm)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	15÷20	5÷8	7÷13	35.1	Băilești 1985	-6.4	Satu Mare 1954
Deal și podiu	13÷18	1÷6	10÷15	29.6	Titu 1985	-8.4	Rădăuți 1963
Depresiuni	13÷15	-1÷3	9÷10	25.8	Petroșani 1961	-4.8	Petroșani 1962
În. Om.	3÷4	-9÷-8	25	9.3	1976	-23.5	1929
Litoral	12÷13	5÷6	6÷7	31.9	Constanța 1985	1.5	Constanța 1942

O evoluție cu fenomene asemănătoare, dar cu o intensitate dominantă s-a înregistrat în săptămîna 30 martie — 5 aprilie a.c. După ce pe 1 aprilie s-au înregistrat în sudul țării primele temperaturi de zi tropicale, în 2 aprilie o răcire de pînă la 21°C în nordul țării s-a asociat cu precipitații sub formă de lapoviță și ninsoare. În noaptea de 4 spre 5 aprilie o nouă încălzire a dus la consemnarea primei nopți tropicale din acest an. Masa de aer antrenată deasupra României în ultimele 24 de ore va determina o vreme caldă și în următoarea

săptămînă, cu deosebire în regiunile sudice și estice. Nebulozitatea va fi mai accentuată la început în regiunile din vestul și nordul țării, apoi spre sfîrșitul intervalului în sud-vestul și vestul țării, unde vor cădea ploii, ce vor avea și caracter de aversă, iar în regiunile vestice vor fi însoțite și de descărcări electrice. Temperatura aerului va marca o ușoară scădere în regiunile vestice, nord-vestice; minimele nocturne vor fi cuprinse în general între 5° și 15°C, iar maximele diurne între 16° și 26°C, local mai ridicate în sudul țării în primele zile.

STEUA — GALATASARAY 4 — 0 (2 — 0)!

• organizare desăvârșită • sportivitate deplină • arbitraj ireproșabil •

„Gheata de aur” și „Gheata de bronz” a Europei în duel ■ Scoring ar fi putut să capete și mai mari proporții ■ În ziua meciului de miercuri Lăcătuș a împlinit 25 de ani ■ În cursa ei spre finala de la Barcelona Steua a marcat 21 de goluri și a primit numai 6

Din nou o echipă de fotbal de pe continentul european a fost surclasată, fără drept de apel, pe stadionul din Ghencea. De data aceasta este vorba despre Galatasaray, prima formație de fotbal din Turcia care a reușit performanța de a se califica în semifinalele C.C.E. După cum știe azi întreaga suflare fotbalistică din țară — și nu numai din țară — Steua, pe propriul ei teren, excelent amenajat pentru o întâlnire sportivă de asemenea anvergură, într-o atmosferă civilizată, a izbutit să ingenucheze echipa turcă într-o manieră proprie marilor campioane, asigurându-și astfel șanse serioase pentru a disputa finala celei mai prestigioase competiții de fotbal intercluburi din Europa.

Dar scorul de 4-0 înscris la finalul unei partide de mare luptă nu dezvăluie cu destulă fidelitate modul cum a fost el realizat. N-a fost nicidecum de ajuns ca steliștii să apară pe teren ca adversarii lor să-și plece fruntea cu toată resemnarea și să se retragă timorați de faima și pregătirea unor fotbaliști ale căror nume iubitorii sportului cu balonul rotund de pe continent au început să le rostească tot mai insistent și mai corect. Miercuri, pe stadionul arhiplin al Stelei — de ce oare unii colegi de breaslă turci s-au supărat pentru că nu s-a permis accesul pe stadion a mai multor fani din Turcia decât fuseseră prevăzuți, cind ațitea zeci de mii de suporterii români, unii dintre ei cotizanți ai clubului Steua, au trebuit să se mulțumească să vadă partida la televizor sau s-o asculte la radio? — echipa gazdă n-a semnat doar un simplu act de prezență în urma căruia, printr-un protocol dinainte stabilit, i s-a atribuit cu mărîmîe victoria. Dimpotrivă, a fost nevoie de multă risipă de energie precum și de o forță inventivă ieșită din comun în alegerea celor mai potrivite variante pentru a dejuca planurile celor de la Galatasaray, o echipă care a surprins în chip plăcut pe spectatorii bucareșteni prin marea ei capacitate de a se dăruî jocului din primul până în ultimul minut, ca și prin tehnica onora dintre jucătorii săi, printre care „gheata de aur” a Europei, Tanju Colak, a dovedit că și-a cîștigat titlul pe

merit, datorită modului inspirat, extrem de abil, de a se plasa în cele mai ideale situații de a marca.

Steua a jucat, în special în prima repriză, cu gîndul la returul de la Izmir, unde cu siguranță că va fi supusă unei presiuni neobișnuite din pricina atmosferei incinse pînă la incandescență pe care o provoacă, din cîte a ajuns și pînă la noi, suporterii turci. Echipa militară și-a propus, din start, cu deplină temel și cu ardore, să marcheze cît mai multe goluri pentru a-și alunga emoțiile unei dispute desfășurate pe un teren străin. De aici a provenit tracul unora dintre acțiunile sale. Din această cauză realizarea unui scor fluviu s-a împlinit mai greu decît dacă s-ar fi jucat cu mai multă detașare. Din această pricină viteziștii s-au pripit nepermis de mult și-au irosit incredibil situații de gol de o simplitate uluitoare. Tot din acest motiv pe tabela de

marcaj a stadionului n-au fost înscrise mai multe goluri în dreptul Stelei — ceea ce n-ar fi mirat nici măcar pe suporterii turci, prezenți totuși în număr destul de mare în tribune și care și-așa se priveau dezolați, la sfîrșitul meciului, nevenindu-le să creadă că e aleva ceea ce s-a petrecut.

Așa cum ne este în obicei, nu vom povesti ceea ce a fost evident pentru toată lumea, nu vom mai readuce în memoria cititorilor fazele mai importante ale meciului, și nu vom mai descrie în detaliu ipostazele din care Ilie Dumitrescu (minutul 8), Hagi (minutul 40), Dan Petrescu (minutul 69) și Balint (minutul 72) au înscris. Au făcut-o deja, cu lux de amănunte, ziarele de ieri. Dorim însă să atragem atenția asupra unui lucru mai important și care nu ne poate decît bucura: acela al posibilității echipei militare de a oferi în continuare

Elanul unei echipe pornește de la seriozitatea căpitanului ei; iar miercuri, Tudorel Stoica a fost pentru coechipieri un model de dăruire pentru culorile clubului.

Gică Hagi, întotdeauna îndrăgostit de balon

Marius Lăcătuș sau imprevizibilul

Cel mai bun de pe teren: Dan Petrescu

Stefan Iovan și Silviu Lung, adevărați stilpi ai apărării

surprize tehnico-tactice partenelor de întrecere. Miercuri, Steua, o bună parte din cele nouăzeci de minute, n-a jucat așa cum joacă de obicei! A fost cu totul altceva — și strădania de a descoperi o altă soluție, „necitită” încă de adversari, neghicită încă din vizionarea casetelor video cu partidele sale, e rodul, bineînțeles, al inspirației celor doi antrenori, Anghel Iordănescu și Dumitru Dumitriu, a tuturor celor care îi gîndesc cu dragoste și competență destinul. În jocul de miercuri n-au mai fost atât de des, ca în alte dispute, combinații strălucite între 3-4 jucători care să-i deruteze pe partenerii de întrecere. De data aceasta s-a lăsat mai mare libertate inițiativelor individuale, luării acțiunilor pe cont pro-

priu, tuturor, celor treisprezece jucători: Lung, Dan Petrescu, Ungureanu, Bumbescu, Iovan, Stoica, Lăcătuș, Ilie Dumitrescu, Pițurcă, Hagi, Rotariu, Balint, Bălan, care au evoluat pe teren oferindu-li-se cîte o partitură pe care trebuiau s-o prezinte pe rînd pe scenă. Numai așa se poate explica, de pildă, de ce mai fiecare stelist a ținut mingea cît a putut de mult, numai așa devine limpede, de exemplu, de ce Hagi a driblat cît pentru trei meciuri, iar Lăcătuș, și-a sărbătorit ziua de naștere împreună cu Semih Yuvakuran, acceptînd să fie ținut de acesta pe tot terenul, dar lăsîndu-i în schimb să strălucească pe alți coechipieri, ca Ilie Dumitrescu sau Dan Petrescu, băiatul-erou al partidei de miercuri, jucătorul căruia i-a

izbutit aproape orice a întreprins, fiind uneori de un firesc care-i descumpănă total pe adversari. O astfel de tactică subtilă, neașteptată a derutat în mod vizibil echipa turcă, înfrîngerea ei fiind logică, fără putință de apel.

Să nu ne amăgim, la Izmir nu va fi deloc ușor. Acolo, printre efendi deloc zimbitori și în sunet de meterhanale, Stelei îi revine din nou o misiune dificilă, pe care însă sîntem siguri că o va îndeplini cu cinste, pregătindu-se cum se cuvine pentru a o vedea, pentru a doua oară, în finala Cupei Campionilor Europeni la fotbal, spre gloria sportului românesc.

GEORGE ARION ■
Fotografii de
PAUL AGARICI ■

Cu speranța că pe stadionul din Izmir, în ziua de 19 aprilie, va domni o atmosferă la fel de civilizată ca și cea de miercuri de pe stadionul din Ghencea, cu dorința legitimă și perfect îndreptățită ca echipa militară să se pregătească asiduă și temeinic pentru a doua partidă cu Galatasaray, să-i urăm formației noastre izbîndă deplină în superba tentativă de a-și înscrie numele, pentru a doua oară, printre finalistele C.C.E. la fotbal.

Flacăra. Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10; 17 60 20. Interioare; Actualitatea politică: 25 60; Economie: 21 28; Cultură, știință, învățămînt: 14 57; Cetățenești: 14 53; Scrisori: 25 42; Reportaj-informații: 25 60; Sport: 17 00; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, presfir București, Calea Griviței nr. 64-66.